

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

PANTEION UNIVERSITY OF SOCIAL AND POLITICAL SCIENCES

ΣΧΟΛΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ, ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ»

**Η Ιδιωτικοποίηση του Πολέμου. Αίτια της Ανόδου των
Ιδιωτικών Στρατιωτικών Εταιρειών (ΙΣΕ) στον 21^ο Αιώνα.
Προβληματισμοί και Προκλήσεις που Προκύπτουν από την
Υπαρξη – Δράση των ΙΣΕ.**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Σωκράτης Καραμούτας

Αθήνα, 2021

Τριμελής Επιτροπή:

Ειρήνη Χειλά, Καθηγήτρια Διεθνούς Πολιτικής στο Πανεπιστήμιο Πειραιά
Κωνσταντίνος Κολιόπουλος, Καθηγητής του Τμήματος Διεθνών, Ευρωπαϊκών και
Περιφερειακών Σπουδών στο Πάντειο Πανεπιστήμιο.
Μαρία Ντανιέλα Μαρούδα, Επίκουρη Καθηγήτρια Διεθνούς Δικαίου στο Πάντειο
Πανεπιστήμιο.

Copyright © Σωκράτης Καραμούτσας, 2021

All rights reserved. Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας διπλωματικής εργασίας εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της διπλωματικής εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς το συγγραφέα.

Η έγκριση της διπλωματικής εργασίας από το Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών δεν δηλώνει αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα.

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

«Δηλώνω υπευθύνως ότι όλα τα στοιχεία σε αυτή την εργασία τα απέκτησα, τα επεξεργάστηκα και τα παρουσιάζω σύμφωνα με τους κανόνες και τις αρχές της ακαδημαϊκής δεοντολογίας, καθώς και τους νόμους που διέπουν την έρευνα και την πνευματικής ιδιοκτησία. Δηλώνω επίσης υπευθύνως ότι όπως απαιτείται από τους κανόνες, αναφέρομαι και παραπέμπω στις πηγές όλων των στοιχείων που χρησιμοποιώ και τα οποία δεν συνιστούν πρωτότυπη δημιουργία μου.»

Δεκέμβριος 2021

Σωκράτης Καραμούτας

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστώ θερμά τη Σχολή Εθνικής Άμυνας που μου έδωσε τα ερεθίσματα και τα εφόδια προκειμένου να διευρύνω τους επαγγελματικούς κι επιστημονικούς μου ορίζοντες στα αντικείμενα των Διεθνών Σχέσεων και της Διεθνούς Ασφάλειας.

Η δράση των Ιδιωτικών Στρατιωτικών Εταιρειών, κυρίως στους πολέμους του Αφγανιστάν και του Ιράκ αποκάλυψε μια σκοτεινή πλευρά που η διεθνής κοινωνία αδυνατούσε να αποδεχτεί, προκαλώντας συχνά τα αισθήματα ανθρωπισμού της. Συνεπώς, η διερεύνηση της ραγδαίας εξάπλωσής του φαινομένου αυτού αλλά και των αποτελεσμάτων της δράσης του, αποτέλεσε πρόκληση αλλά και ευκαιρία προκειμένου να εστιάσω με διεισδυτική ανάλυση και αντικειμενική προσέγγιση στα αίτια της δημιουργίας του. Σημαντικός σύμβουλος και αρωγός στην προσπάθεια αυτή υπήρξε η επιβλέπουσα καθηγήτρια της εργασίας μου, Δρ. Ειρήνη Χειλά, την οποία κι ευχαριστώ θερμά.

Ολοκληρώνοντας, θα ήθελα να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου στη σύζυγό μου Ελένη καθώς και στα παιδιά μου Χριστίνα και Δημήτρη, για την υπομονή, στήριξη κι ενθάρρυνση που μου παρείχαν καθ' όλη τη διάρκεια της φοίτησης μου στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα των Στρατηγικών Σπουδών Ασφαλείας του Παντείου Πανεπιστημίου. Χωρίς τη δική τους συμβολή και κατανόηση, η παρούσα εργασία δεν θα μπορούσε να ολοκληρωθεί.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	11
ΣΚΟΠΟΣ	14
ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	17
1.1 Ποια είναι τα αίτια δημιουργίας και ανόδου των ΙΣΕ;	17
1.2 Το προφίλ των ΙΣΕ και των στελεχών τους	22
1.3 Τυπολογία των ΙΣΕ	25
1.4 Η δράση των ΙΣΕ στην Ελλάδα - Ελληνικές εταιρείες	27
1.5 Η Λεγεώνα των Ξένων	28
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	29
2.1 Ποια προβλήματα δημιουργεί η δράση των ΙΣΕ;	29
2.2 Κατά πόσο οι ιδιωτικοί στρατοί οξύνουν καταστάσεις βίας και διλήμματα ασφαλείας σε περιπτώσεις εθνοτικών ή εμφύλιων αντιπαραθέσεων;	34
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	38
3.1 Ποιο είναι το νομικό καθεστώς που διέπει τις δράσεις των ΙΣΕ;	38
3.2 Το κείμενο του Montreux	42
3.3 Τι θέση λαμβάνει ο ΟΗΕ στο θέμα των ΙΣΕ;	43
3.4 Ποια είναι η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης απέναντι στις ΙΣΕ;	46
3.5 Ποια είναι η νομοθεσία στην Ελλάδα που διέπει	48

	το καθεστώς λειτουργίας των ΙΣΕ;	
3.6	Δικαστικές υποθέσεις που αφορούσαν ΙΣΕ	50
3.6.1	CACI International και Titan Corporation (9 Ιουνίου 2004)	50
3.6.2	Blackwater (16 Σεπτεμβρίου 2007)	51
3.6.3	Dick Cheney-Halliburton-KBR	54
	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	57
	ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	63
	ΕΠΙΛΟΓΟΣ	65
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	67
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α	Watch Guard International, η πρώτη ΙΣΕ	71
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β	Η Λεγεώνα των Ξένων	72
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ	The Montreux Document	73
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ	International Code of Conduct Association	116
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε	Εκτελεστικοί Κανονισμοί και Αποφάσεις της ΕΕ κατά της δράσης στελεχών της Wagner	131

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η Ιδιωτικοποίηση του Πολέμου. Αίτια της Ανόδου των Ιδιωτικών Στρατιωτικών Εταιρειών (ΙΣΕ) στον 21^ο Αιώνα. Προβληματισμοί και Προκλήσεις που Προκύπτουν από την Ύπαρξη – Δράση των ΙΣΕ.

Η επανάσταση της ιδιωτικοποίησης του 1980 σε συνδυασμό με τη μείωση του μεγέθους των Ε.Δ όπως και των στρατιωτικών εξοπλισμών που επέφερε η λήξη του ψυχρού πολέμου, προκάλεσαν την έξαρση της εμφάνισης των Ιδιωτικών Στρατιωτικών Εταιρειών (ΙΣΕ). Το φαινόμενο αυτό παρουσιάστηκε ως λύση στο κενό ασφαλείας που προκλήθηκε αλλά και ως αντιμετώπιση της μαζικής ανεργίας που κλιμακώθηκε στις τάξεις των στρατιωτικών.

Έτσι, κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990 οι ΙΣΕ έγιναν αναπόσπαστο κομμάτι των «ανθρωπιστικών επεμβάσεων» στα λεγόμενα failed states. Οι εταιρίες αυτές ανέλαβαν ενεργό ρόλο στις επιχειρήσεις οικοδόμησης της ειρήνης (peace building), στη διατήρηση (peace keeping) και στις δραστηριότητες για την ενίσχυση αυτής (peace enforcement activities). Παράλληλα όμως, αντίστοιχες εταιρείες φρόντιζαν με τα συμβόλαια που εξασφάλιζαν να διατηρούν την ένταση στα αδύναμα αυτά κράτη. Αποτέλεσμα ήταν, η παρατεταμένη διάρκεια ενός πολέμου να αποτελεί την πλέον επικερδή συνθήκη για όλους τους εμπλεκόμενους, εκτός από τον ντόπιο πληθυσμό που έβλεπε να καταστρέφεται το μέλλον του.

Ο ρόλος των εταιρειών αυτών έχει αναβαθμιστεί σε τέτοιο βαθμό που να θεωρείται ότι διευκολύνουν επίσημα ή ανεπίσημα στην ασκούμενη πολιτική της διεθνούς ασφάλειας και στην εφαρμογή της εξωτερικής πολιτικής ισχυρών κρατών. Συνεπώς, η διεξαγωγή των πολέμων και ο στρατηγικός σχεδιασμός της ασφάλειας έπαψε πλέον να αποτελεί αποκλειστικό προνόμιο του κράτους και σταδιακά μεταβιβάζεται σε ιδιωτικά συμφέροντα.

Συχνά, οι ιδιωτικοί στρατοί καλύπτουν αστοχίες πολιτικών αποφάσεων καθώς μειώνουν το πολιτικό κόστος που προκύπτει από τις πολεμικές επιχειρήσεις. Παράλληλα, βοηθούν στη λογιστική κάλυψη των εξόδων ενός πολέμου, με αποτέλεσμα ο προϋπολογισμός του να είναι φαινομενικά μικρότερος του πραγματικού, όπως χαρακτηριστικά συνέβη στο Ιράκ.

Τα στελέχη των ΙΣΕ, δραστηριοποιούνται υπό ένα καθεστώς που αποτελεί γκρίζα ζώνη μεταξύ αμάχων και μαχητών που συμμετέχουν σε εχθροπραξίες. Παρότι θα έπρεπε να υπόκεινται σε αρκετούς νόμους, που είτε αφορούν στο εσωτερικό δίκαιο του κράτους που διεξάγεται η σύρραξη, είτε στις προβλέψεις της νομοθεσίας του κράτους απ' όπου επιχειρεί η ΙΣΕ, είτε ακόμη και στο κράτος καταγωγής των υπαλλήλων αυτών, διαφαίνεται ότι δραστηριοποιούνται ανεξέλεγκτοι. Παράλληλα, η πραγματικότητα και η εκτεταμένη διαφθορά που πλήττει τα αποτυχημένα κράτη στα οποία επιχειρούν, τους επιτρέπουν ένα καθεστώς άτυπης ασυλίας.

Ωστόσο, συχνά και οι υπάλληλοι των ΙΣΕ πέφτουν θύματα εκμετάλλευσης, αθέτησης όρων του συμβολαίου τους, καθώς κι ελλιπούς εκπαίδευσης και προετοιμασίας είτε επιχειρησιακά, είτε τακτικά.

Το φαινόμενο των ΙΣΕ απασχολεί έντονα τους διεθνείς οργανισμούς όπως ο ΟΗΕ και η ΕΕ, που δραστηριοποιούνται σε θέματα διαφύλαξης της ειρήνης και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, επιχειρώντας να αναλάβουν νομοθετικές πρωτοβουλίες. Στην Ελλάδα υφίσταται σχετικό νομοθετικό πλαίσιο, το οποίο ρυθμίζει το καθεστώς λειτουργίας των ΙΣΕ.

Ολοκληρώνοντας, θα μπορούσαμε να υποστηρίξουμε ότι η ασφάλεια και η άμυνα μιας χώρας πρέπει να αποτελεί δημόσιο αγαθό που οφείλει να παρέχει το κράτος στους πολίτες του. Η συνετή κι επιλεκτική ανάθεση υποστηρικτικού έργου σε ιδιωτικές εταιρείες θα μπορούσε να λειτουργεί εποικοδομητικά προς όφελος της προόδου κι ανάπτυξης ενός κράτους. Ωστόσο, όταν ο πόλεμος ή η ασφάλεια ιδιωτικοποιούνται, τότε οι έννοιες της κρατικής κυριαρχίας και των κυριαρχικών δικαιωμάτων επαφίνονται στην πλειοδοσία αυτών που τα διεκδικούν.

Σωκράτης Καραμούτας

Λέξεις – κλειδιά: Ιδιωτικοί στρατοί, μισθοφόροι, Ψυχρός Πόλεμος, αποτυχημένα κράτη, διαφθορά, εμφύλιες αντιπαραθέσεις, διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο, εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, δικαστικές υποθέσεις ΙΣΕ, νομικό καθεστώς ΙΣΕ

ABSTRACT

The revolution of the privatization that occurred in the '80s, combined with the reduction of the armed forces' volumes and of the military equipment due to the end of the Cold War era, caused the unprecedented rise of the Private Military Companies (PMC). The phenomenon was developed in response to the security gap resulted by the end of the Cold War, as well as a potential solution to the substantial unemployment rate that struck the professional militarists.

Thus, during the '90s the PMCs played a significant role to the humanitarian operations that were conducted in support of the failed states. These companies were deeply involved in peace building, peace keeping and peace enforcement activities that were primarily initiated by UN or other International Organizations. However, when some of the companies were operating for bringing peace, some others were ensuring that tension was maintained, in order to increase their profits by supporting lengthy conflicts. The victims of this situation were the local populations of these countries that were watching the destruction of their national wealth and future.

It is assessed that the role of the modern PMCs has been significantly upgraded by facilitating either officially or unofficially, politics applied in international security and foreign affairs of the powerful nations. Thus, security planning and war operations have gradually been moved towards private interests instead of being strictly governmental privileges.

Private armies often relieve politicians from accusations of political failures or casualties resulted from conflicts. Furthermore, their involvement minimizes war economies since they are excluded from defence budgets, as it happened in Iraq.

PMCs' employees when operate, they maintain a status of grey zone according to the International Humanitarian Law (IHL) since they cannot be considered neither civilians nor fighters. Although, they should be subject to either the domestic law of the country in conflict, or of the country where PMC is established, or even of the country of their origin, however, private armies operate unrestrained. In addition, the lack of organized judicial system and the local corruption of the failed states offer immunity to these employees.

On the other hand, PMC employees are often victims of their employers due to the poor quality of their training or the breaches of their contracts.

The PMC phenomenon remains of high interest for UN, EU and other international organizations that handle situations where peace keeping and human rights are challenged. Thus, they invest on initiatives that are dealing with the legal framework of the PMCs' business in order to minimize their unrestricted activities. In Greece, there is a legal framework regarding the business activities primarily of the privately owned security companies (sector of the PMCs).

Concluding we could state that safety and security of the citizens should be a unique responsibility of the government. Wisely selected services in support of the national armed forces might facilitate the whole of governance by releasing resources in favor of other progressive and beneficial national goals. However, when the war or the security are privatized, then the notions of sovereign and sovereignty rights benefit the claimer with the highest bidding.

Sokratis Karamoutas

Keywords: Private armies, missionaries, Cold War, failed states, corruption, civil war, International Humanitarian Law, criminals against humanity, PMC judicial cases, PMC legal status

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύμφωνα με τον Γερμανό κοινωνιολόγο Max Weber, κράτος είναι η κοινότητα που αξιώνει επιτυχώς για λογαριασμό της το μονοπώλιο της νόμιμης φυσικής βίας εντός ενός ορισμένου εδάφους.¹ Η αντίληψη αυτή συντάσσεται με την έννοια του κράτους όπως διαμορφώθηκε μετά τη συνθήκη της Βεστφαλίας (1648). Ωστόσο αποτελεί ιστορικό γεγονός ότι από την αρχαιότητα μέχρι και τη γαλλική επανάσταση, αυτό το μονοπώλιο της νόμιμης φυσικής βίας που ασκούσε μια κυρίαρχη οντότητα είτε λεγόταν πόλη-κράτος, είτε αυτοκρατορία, είτε φέουδο, στηριζόταν σε σημαντικό και ίσως κάποιες φορές απόλυτο βαθμό σε μισθοφορικές δυνάμεις.

Η γαλλική επανάσταση (1789) όμως, εισήγαγε στις δυτικές κοινωνίες την έννοια του εθνικού στρατού και της παλλαϊκής άμυνας, όπου ο πολίτης ενός κράτους-έθνους συμμετείχε ατομικά κι ενεργά στην προάσπιση της εδαφικής ακεραιότητας και των κυριαρχικών δικαιωμάτων του κράτους στο οποίο ανήκε και πολεμούσε για τα γεωστρατηγικά ενδιαφέροντα που καθόριζε η ηγεσία του. Εξαίρεση αποτέλεσαν οι αποικιακές δυνάμεις που χρησιμοποίησαν κατά κόρον μισθοφορικά σώματα για να εδραιώσουν την υπεράκτια πολιτική τους.

Έτσι, σταδιακά η έννοια του μισθοφόρου ταυτίστηκε σχεδόν με αυτή του τυχοδιώκτη που πολεμούσε για τα χρήματα χωρίς να έχει πατριωτικά ερείσματα ή ηθικές αξίες. Παρότι επί της ουσίας θα μπορούσαμε να υποστηρίξουμε ότι δεν μεταβλήθηκε ποτέ ο χαρακτήρας και η ηθική του μισθοφορικού επαγγέλματος, ωστόσο προοδευτικά περιθωριοποιήθηκε κοινωνικά κι έχασε την αίγλη του σταυροφόρου ιππότη. Επιπλέον, οι «απάτριδες» επαγγελματίες στρατιώτες του παρελθόντος, αρκετές φορές αποτελούσαν ένα σύνολο μεμονωμένων πολεμιστών ή μικρών ομάδων, που δεν διέθεταν σταθερή δομή κι οργάνωση αλλά μόνο την προσφορά της πολεμικής τους εμπειρίας και μαχητικής τους δεινότητας. Συχνή δε ήταν η απειθαρχία και η αυτονόμηση κυρίως για οικονομικούς λόγους. Με την άποψη αυτή φαίνεται να ταυτίζεται και ο γνωστός Ιταλός διπλωμάτης και πολιτικός Νικολό Μακιαβέλι, όπου στο έργο του «Ο Ηγεμόνας» υποστηρίζει μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

«Ποτέ ο μισθός μισθοφόρου δεν είναι ικανός να τον κάνει να πεθάνει για τον Ηγέτη που τον πληρώνει. Ο μισθοφόρος στρατιώτης είναι

---

1 Maxwell Weber, *Η πολιτική ως κάλεσμα κι επάγγελμα*, [Μτφρ. Κω/νος Κουτσουρέλης], (Αθήνα: Δώμα, 2019), σελ. 13

στρατιώτης του Ηγέτη όσο ο τελευταίος δεν κάνει πόλεμο. Με το που θα ξεκινήσει ο πόλεμος, θα το βάλει στα πόδια.»²

Ωστόσο, η κατάσταση μεταβλήθηκε μετά την εμφάνιση, το 1965, της εταιρείας Watchguard International Ltd. που ιδρύθηκε από τον David Stirling, βρετανό πρώην στρατιωτικό κι εμπνευστή της Ειδικής Αεροπορικής Υπηρεσίας (της γνωστής SAS³) που έδρασε κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Οι επιτυχίες της εταιρείας, κυρίως στον τομέα της εξειδικευμένης εκπαίδευσης διάφορων στρατών στη Μέση Ανατολή, αποτέλεσε την απαρχή της συστηματικής ανάπτυξης του σύγχρονου κλάδου των Ιδιωτικών Στρατιωτικών Εταιρειών (ΙΣΕ)⁴.

Στο πλαίσιο της παρούσης εργασίας και σύμφωνα με την Oxford Public International Law⁵, ο όρος Ιδιωτικές Στρατιωτικές Εταιρείες χρησιμοποιείται για να περιγράψει τις επιχειρήσεις που παρέχουν ένα ευρύ φάσμα στρατιωτικών υπηρεσιών, που παραδοσιακά καλύπτονται από τις ένοπλες δυνάμεις των κρατών, κατά τη διάρκεια μιας ένοπλης σύρραξης ή μετά την ολοκλήρωση αυτής και εκτός της χώρας στην οποία εδρεύουν.

Οι παρεχόμενες υπηρεσίες δύναται να περιλαμβάνουν τους τομείς της συντήρησης οπλικών συστημάτων, της συλλογής πληροφοριών σε τακτικό ή/και στρατηγικό επίπεδο, της εκπαίδευσης και παροχής συμβούλων για στρατιωτικές δυνάμεις καθώς και δυνάμεις ασφαλείας, της ανάκρισης κρατουμένων, καθώς και ενδεχόμενης χρήσης ένοπλης βίας (συμμετοχή σε πολεμικές επιχειρήσεις). Οι εταιρίες αυτές δύνανται να προσλαμβάνονται τόσο από κράτη όσο και από μη κρατικούς δρώντες όπως διεθνείς και πολυεθνικές επιχειρήσεις, μεμονωμένα άτομα ή/και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ) που δραστηριοποιούνται συνήθως σε ασταθή κι ανασφαλή περιβάλλοντα.

Στη διεθνή βιβλιογραφία για το ίδιο θέμα συναντώνται οι όροι «Private Military and Security Companies» (PMSCs), που περιγράφει το σύνολο των υπηρεσιών που προσφέρονται, αλλά και «Private Security Companies» (PSCs), που αφορούν κυρίως σε παροχή υπηρεσιών ασφαλείας προσωπικού κι εγκαταστάσεων καθώς και «Private Military Companies» (PMCs) που θεωρούνται πιο εξειδικευμένες εταιρείες και παρέχουν

---

2 Νικολό Μακιαβέλι, *Ο Ηγεμόνας*, [Μτφρ. Δημ. Βίτσος], (Αθήνα: Περίπλους, 2003)σελ. 32

3 SAS: Specia lAir Services. Ειδική μονάδα των βρετανικών Ε.Δ που δημιουργήθηκε κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου το 1941, από το βρετανό Λοχαγό David Stirling, με σκοπό τη διεξαγωγή καταδρομικών ενεργειών και σαμποτάζ πίσω από τις εχθρικές γραμμές.

4 Ιωάννης Χρήστου, «Ιδιωτικοποίηση του Πολέμου, μια Νέα Πραγματικότητα», *Στρατιωτική Επιθεώρηση*, Ιαν-Φεβ 2007, σελ 89.

5 <https://opil.ouplaw.com/view/10.1093/law:epil/9780199231690/law-9780199231690-e2091> (πρόσβαση την 10 Μαρτίου 2021)

προσωπικό/υλικό για τη διεξαγωγή πολεμικών επιχειρήσεων, ή για καθήκοντα συμβουλευτικού / εκπαιδευτικού ρόλου ή τέλος για υπηρεσίες διευκόλυνσης επιμελητειακού χαρακτήρα.

Οι γεωπολιτικές εξελίξεις που ακολούθησαν τη λήξη του Ψυχρού Πολέμου αποτέλεσαν σημείο καμπής για το ρόλο που θα διαδραματίσουν και τις δράσεις που θα κληθούν να διεξάγουν οι ΙΣΕ στη συνέχεια. Έτσι παρατηρούμε μια έκρηξη σύστασης και δραστηριοποίησης τέτοιων εταιρειών παγκοσμίως, με σαφώς αναβαθμισμένο ρόλο αφού φαίνεται να διευκολύνουν επίσημα ή ανεπίσημα στην ασκούμενη πολιτική της διεθνούς ασφάλειας και στη εφαρμογή της εξωτερικής πολιτικής ισχυρών κρατών. Συνεπώς, η διεξαγωγή των πολέμων και ο στρατηγικός σχεδιασμός της ασφάλειας έπαψε πλέον να αποτελεί αποκλειστικό προνόμιο του κράτους⁶.

Η συμμετοχή των εταιρειών σε συρράξεις και σε ανθρωπιστικές επεμβάσεις, ακόμη και κατόπιν αιτήματος του ΟΗΕ ή/και διαφόρων ΜΚΟ για την προστασία του προσωπικού και των εγκαταστάσεών τους⁷, από τις αρχές της δεκαετίας του 1990 και στη συνέχεια, προκαλεί τον προβληματισμό του μελετητή αναφορικά με το νομικό πλαίσιο που διέπει τη δράση τους τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο.

Επιπρόσθετα, η αύξηση του αριθμού των εταιρειών αυτών καθώς και η συχνότητα εμφάνισής τους σε διάφορα σημεία του πλανήτη με έντονο γεωπολιτικό χαρακτήρα, επιχειρείται να δικαιολογηθεί από πλευράς των εν λόγω εταιρειών από το επιχείρημα του υψηλού επιπέδου τεχνογνωσίας των στελεχών τους και του τεχνολογικά προηγμένου κι εξειδικευμένου υλικού που χρησιμοποιούν στις πολεμικές επιχειρήσεις. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός της εμφάνισης επί του πεδίου όπλων όπως τα Μη Επανδρωμένα Αεροσκάφη (ΜΕΑ) Predators και Global Hawk⁸, δορυφορικές επικοινωνίες αλλά και προηγμένα συστήματα του κυβερνοχώρου.

Συνεπώς, η αυξητική τάση στην εμφάνιση των ΙΣΕ της δεκαετίας του 1990, συνεχίστηκε με μεγαλύτερη ένταση και στις αρχές του 21^{ου} αιώνα όπου οι συρράξεις κυρίως σε αποτυχημένα κράτη (failed states) πολλαπλασιάστηκαν απειλώντας ευθέως

---

6 Christopher Kinsey, *Corporate Soldiers and International Security, The Privatisation of Warfare and the Rise of PMCs*, (Oxford: Routledge, 2006), σελ 95.

7 Στο πλαίσιο αυτό επιτυγχάνεται η αποτελεσματική διαφύλαξη διακρατικών αποστολών διεθνών οργανισμών που δραστηριοποιούνται σε εμφύλιες συγκρούσεις επιβάλλοντας πιο γρήγορα τη σταθερότητα και διατήρηση της ειρήνης (βλέπε Brayton, S., "Outsourcing war: Mercenaries and the privatization of peacekeeping", *Journal of International Affairs*, Edition 55(2), σελ 321.

8 Mobley, B. W. "Outsourcing post-conflict operations: Designing a system for contract management and oversight". *Journal of Public and International Affairs*, edition 15, 2004, σελ 34

την παγκόσμια σταθερότητα κι ανάπτυξη⁹. Κοινός παράγοντας της πολιτικής τόσο σε τοπικό όσο και σε εθνικό αλλά και διεθνές επίπεδο αποτέλεσαν οι ΙΣΕ. Το φαινόμενο αυτό αποτελεί αντικείμενο ευρείας ερευνητικής μελέτης προκειμένου να εντοπισθούν οι βαθύτερες αιτίες της εμφάνισής του, οι σχέσεις του με την καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η εμπλοκή του σε ενδεχόμενη χειραγώγηση κυβερνήσεων αλλά και η εν γένει διασύνδεση με δημοκρατικά ή μη καθεστώτα και τέλος ο ρόλος που διαδραματίζουν οι ΙΣΕ στην αναίτια χρήση βίας με την πρόκληση ή διατήρηση συγκρουσιακών καταστάσεων για κερδοσκοπικούς λόγους.

ΣΚΟΠΟΣ

Η παρούσα εργασία αποσκοπεί να καταγράψει και μελετήσει το φαινόμενο της ανάπτυξης των Ιδιωτικών Στρατιωτικών Εταιρειών. Στο πλαίσιο αυτό επιχειρεί να διερευνήσει και να συγκεντρώσει τα στοιχεία που είναι απαραίτητα για τη μελέτη των παρακάτω ερευνητικών ερωτημάτων που αφορούν στη δράση των εταιρειών αυτών:

- α. Ποια είναι τα αίτια της δημιουργίας και ανόδου των Ιδιωτικών Στρατιωτικών Εταιρειών;
- β. Ποια προβλήματα δημιουργεί η δράση τους;
- γ. Ποιο είναι το νομικό καθεστώς που διέπει τη λειτουργία και τις δράσεις τους;

Ολοκληρώνοντας, θα παρατεθούν τα συμπεράσματα που απορρέουν από την ανάλυση του φαινομένου και θα κατατεθούν προτάσεις που αφορούν στη βέλτιστη διαχείριση κι αξιοποίησή του.

ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Κατά την παρούσα εργασία διερευνήθηκαν τα παρακάτω επιμέρους θέματα που συνθέτουν τα υπό εξέταση ερευνητικά ερωτήματα:

- α. Το περιβάλλον που προκάλεσε την ανάγκη για τις εταιρίες αυτές.
- β. Το είδος των δραστηριοτήτων κι επιχειρήσεων που καλύπτουν οι παρεχόμενες υπηρεσίες των ΙΣΕ.
- γ. Τις περιοχές του κόσμου στις οποίες δραστηριοποιούνται κατά κύριο λόγο, καθώς και τις χώρες προέλευσης των.

---

9 UN-WBG “Partnership in Crisis-Affected Situation”, 2020 UN-WBG Partnership Monitoring Report, WBG 2021, σελ 1.

δ. Σκιαγράφηση των ατόμων που επιλέγουν να σταδιοδρομήσουν στις ΙΣΕ κι εάν θεωρείται ένα επικερδές επάγγελμα.

ε. Υφίστανται τέτοιες εταιρίες στην Ελλάδα;

στ. Κατά πόσο οι ιδιωτικοί στρατοί οξύνουν καταστάσεις βίας και διλλήματα ασφαλείας σε περιπτώσεις εθνοτικών ή εμφύλιων αντιπαραθέσεων;

ζ. Θα επιδιωχθεί η μελέτη του φαινομένου από πλευράς του διεθνούς δικαίου. Παράλληλα, θα διερευνηθεί ένα υφίσταται εφαρμογή του δικαίου ενόπλων συρράξεων καθώς και του καθεστώτος αιχμαλώτου για τους υπαλλήλους των ΙΣΕ;

η. Μέσω των ανοικτών πηγών και της διεθνούς αρθρογραφίας θα αναζητηθούν τυχόν διασυνδέσεις των ΙΣΕ με παράνομες δραστηριότητες καθώς και εγκλήματα του κοινού ποινικού κώδικα.

θ. Το νομικό καθεστώς που διέπει τη λειτουργία των εταιρειών αυτών.

ι. Ποια είναι η θέση των διεθνών οργανισμών όπως ΟΗΕ, ΕΕ, κλπ, αναφορικά με τη λειτουργία των εταιρειών αυτών;

Κατά την προσέγγιση του θέματος θα επιχειρηθεί να αποφευχθεί η κριτική τοποθέτηση έναντι του φαινομένου προκειμένου να αναπτυχθούν όλα τα χαρακτηριστικά της δράσης των ΙΣΕ ώστε τα συμπεράσματα που θα προκύψουν να προκαλέσουν το ενδιαφέρον του αναγνώστη για να σχηματίσει τη δική του άποψη και προβληματισμό.

Άλλωστε, η ανάθεση τομέων της ασφάλειας, με την ευρύτερη έννοια του όρου που συμπεριλαμβάνει και την άμυνα, μιας χώρας δεν είναι απαραίτητα μόνο αρνητική ή μόνο θετική. Σύμφωνα με την άποψη του γράφοντα, εξαρτάται από τον τρόπο με τον οποίο συμπεράττουν ο δημόσιος και ο ιδιωτικός τομέας αλλά και τη χρονική συγκυρία που ενδεχόμενα επιτάσσει τη σύμπραξη αυτή.

Συνεπώς, προκειμένου να καθορισθεί ένα πλαίσιο εντός του οποίου στοιχειοθετείται η εργασία τέθηκαν οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α. Το υφιστάμενο νομικό καθεστώς, ανεξαρτήτως εάν καλύπτει ή αδυνατεί να αποδώσει δικαιοσύνη έναντι του φαινομένου των ΙΣΕ, θα παραμείνει ουσιαστικά αμετάβλητο.

β. Το παγκόσμιο γεωστρατηγικό περιβάλλον θα παραμείνει ευμετάβλητο, διατηρώντας την απαραίτητη ζήτηση για τις υπηρεσίες των ΙΣΕ και συνεπώς επιτρέποντας τη λειτουργία τους όπως ισχύει σήμερα.

γ. Το καθεστώς πρόσβασης στη σύγχρονη τεχνολογία θα συνεχίσει να είναι ελεύθερο ή/και με σχετικούς περιορισμούς που θα επιτρέπει στις ΙΣΕ να εκμεταλλεύονται τεχνολογίες αιχμής.

δ. Τα οικονομικά δεδομένα που αφορούν στην εκμίσθωση των ΙΣΕ δεν αναμένεται να υποστούν σημαντική μείωση, χωρίς να αποκλείεται ενδεχόμενη αύξηση αυτών που θα προκαλέσει επιπλέον ανάπτυξη του φαινομένου.

ε. Το εύρος/είδος των παρεχόμενων υπηρεσιών των ΙΣΕ δεν θα παρουσιάσει σημαντική μεταβολή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1.1 Ποια είναι τα αίτια δημιουργίας και ανόδου των ΙΣΕ;

Η εμπορευματοποίηση του μαχητή με τη μορφή του μισθοφόρου, ξεκίνησε να εμφανίζεται πιο συστηματικά στις αρχές του 13^{ου} αιώνα στην Βρετανία με τους privateers που ουσιαστικά επρόκειτο για την εκμίσθωση πρώην πειρατών οι οποίοι επιχειρούσαν καταδρομικά εναντίον αντιπάλων πλοίων, εξ' ονόματος του βρετανικού στέμματος. Η δράση τους χαρακτηριζόταν από βιαιότητες κι αυθαιρεσίες. Λίγο αργότερα, κατά τον 15^ο αιώνα στην Ιταλία συναντάμε τους condottieri (από την ιταλική λέξη Condotta που σημαίνει συμβόλαιο), μισθοφόρους οι οποίοι μάχονταν για την επικράτηση του πλειοδότη πελάτη κατά τις συρράξεις μεταξύ των ιταλικών πόλεων-κρατών. Παρά το γεγονός ότι με τη Συνθήκη της Βεσφαλίας (1648) εμφανίζονται πλέον τα έθνη-κράτη στην Ευρώπη, εντούτοις ακόμη και μέχρι τα τέλη του 18^{ου} αιώνα οι στρατοί επιχειρούν με τη συμμετοχή περίπου κατά 30% των μισθοφόρων.

Ακολουθεί μια σταδιακή αποδυνάμωση του θεσμού ώσπου η πρώτη οργανωμένη απόπειρα σύστασης ΙΣΕ επιχειρείται από τον ιδρυτή των SAS, Sir David Stirling και την εταιρία Watchguard International Ltd., το 1965 (περισσότερα στοιχεία περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Α).

Ωστόσο, αυτό που προκάλεσε τη ραγδαία ανάπτυξη των ΙΣΕ από τις αρχές της δεκαετίας του 1990 και μάλιστα με διευρυμένο πεδίο παροχής υπηρεσιών, ήταν μια σειρά από δομικές αλλαγές στην οικονομία, σε συνδυασμό με τη μεγάλη διαθεσιμότητα στρατιωτικών - σημαντικός αριθμός των οποίων διέθεταν σημαντική εμπειρία, εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες - που βρέθηκαν χωρίς απασχόληση. Παράλληλα, παρατηρήθηκε μια μεγάλη στροφή της οικονομικής πολιτικής των χωρών, κυρίως αυτών που ανήκαν στον πρώην ανατολικό μπλοκ, προς την ιδιωτικοποίηση. Το μείγμα αυτό υπήρξε καθοριστικό για την ανάδυση των ΙΣΕ, που πολύ γρήγορα εξελίχθηκαν στη σύγχρονη μορφή τους, αποτελώντας πλέον επιχειρηματικά σχήματα τα οποία διαθέτουν εξειδίκευση στην εξάσκηση στρατιωτικών ικανοτήτων που αφορούν σε πολεμικές επιχειρήσεις, στρατηγική σχεδίαση, συλλογή κι ανάλυση πληροφοριών, εκτίμηση κινδύνου, επιμελητειακή υποστήριξη, εκπαίδευση και τεχνική κάλυψη¹⁰.

Συνεπώς σε εθνικό επίπεδο τα κράτη, προσαρμοσμένα στις νέες πολιτικο-οικονομικές συνθήκες ιδιωτικοποίησαν όχι μόνο δημόσιες υπηρεσίες και το ίδιο το

---

10 Peter W. Singer, *Corporate warriors. The Rise of the Private Military Industry*, (New York: Cornell University Press, 2008), σελ. 8

κοινωνικό σύστημα, αλλά επεκτάθηκαν και στον τομέα της ασφάλειας. Παρατηρούμε μια μείωση στο μέγεθος των στρατιωτικών δυνάμεων αφού μετά το τέλος του ψυχρού πολέμου εξέλειπε θεωρητικά ο κίνδυνος ανάφλεξης ενός παγκόσμιου πολέμου με συνέπεια μέρος των αμυντικών δαπανών να διατίθενται για άλλους αναπτυξιακούς ή κοινωνικούς σκοπούς. Στρατιωτικός εξοπλισμός τέθηκε σε αχρηστία και δημιουργήθηκε πλεόνασμα στρατιωτικής εμπειρίας, το οποίο κατευθύνθηκε αμέσως στις ιδιωτικές εταιρίες ασφαλείας. Ορισμένες χώρες έφτασαν στο σημείο να ανησυχήσουν από τη διαρροή έμπειρων στρατιωτικών προς τον ιδιωτικό αμυντικό τομέα καθώς και την αποδήμηση μυαλών «brain-drain» που λάμβανε χώρα¹¹. Οι αστυνομικές δυνάμεις ακολούθησαν το γενικότερο φιλελεύθερο πνεύμα της εποχής όπου υπερίσχυε το κλίμα ευφορίας για προοπτικές φιλειρηνικής ανάπτυξης με αποτέλεσμα τα κενά ασφαλείας που δημιουργούνται να τα καλύπτουν οι αναδυόμενες ιδιωτικές εταιρίες. Στα χρόνια μετά τη δεκαετία του 1990, η τάση αυτή φαίνεται να επεκτείνεται και να λαμβάνει υπερεθνικό χαρακτήρα¹².

Συνεπώς, τα κύρια αίτια δημιουργίας κι ανόδου των ΙΣΕ συνοψίζονται στα παρακάτω:

α. Κενό ασφαλείας. Η νέα τάξη πραγμάτων που προκάλεσε η λήξη του ψυχρού πολέμου και η διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης, οδήγησε στη συσπείρωση των δύο μέχρι τότε υπερδυνάμεων εντός των ορίων των εθνικών τους συνόρων. Παράλληλα όμως προέκυψαν νέες προκλήσεις που περιλάμβαναν νέα κράτη κάποια εκ των οποίων ήταν αδύναμα κι άλλα εύθραυστα, επεκτάθηκε το φαινόμενο της τρομοκρατίας λαμβάνοντας διεθνείς διαστάσεις και συχνά θρησκευτικό χαρακτήρα και προέκυψαν εθνικές αντιδικίες που μέχρι πρότινος υπέβρισκαν αλλά δεν εκφράζονταν υπό το καθεστώς του ψυχρού πολέμου.

Έτσι, δημιουργήθηκαν οι συνθήκες για αυξημένη ζήτηση ΙΣΕ σε ένα περιβάλλον όπου λίγα χρόνια πριν, ουσιαστικά δεν υπήρχαν ούτε ως τομέας απασχόλησης ή πιο σωστά λειτουργούσαν στο περιθώριο των κοινωνιών. Επιπλέον, σημαντικός αριθμός εκπαιδευμένων στρατιωτικών, κυρίως προερχόμενων από τις πρώην σοβιετικές δημοκρατίες, κατέστησαν άνεργοι και με πενιχρά εισοδήματα. Παράλληλα, μεγάλος αριθμός στρατιωτικού υλικού, από απλά τυφέκια μέχρι κι εξελιγμένα

---

11 Christopher Spearin, "Between public peacekeepers and private forces: can there be a third way?", *International Peacekeeping*, 12(2), 2005, σελ 247

12 Alrik Van den Berg, "Effective Peacekeeping and the Privatization of Security", *Private Military and Security Companies*, 2007, σελ.293

για την εποχή οπλικά συστήματα¹³ αλλά ακόμη και πλοία, υποβρύχια, αεροσκάφη και άρματα μάχης, βρέθηκαν διαθέσιμα προς πώληση είτε στην μαύρη αγορά είτε και από τις επίσημες κυβερνήσεις των νέων χωρών που προέκυψαν, αποσκοπώντας στη συγκέντρωση οικονομικών πόρων για κάλυψη των βασικών τους αναγκών.

Την ίδια περίοδο, οι ΗΠΑ αναπτύσσουν συστηματικά την ανάθεση υπηρεσιών υποστήριξης των Ε.Δ τους σε τομείς όπως της διοικητικής μέριμνας, ασφάλειας εγκαταστάσεων και τεχνολογικής εξυπηρέτησης, τόσο στο εσωτερικό της χώρας όσο κυρίως στις εγκαταστάσεις που διέθεταν εκτός αυτής συντηρώντας το μονοπώλιο της υπερδύναμης. Έτσι, σταδιακά οι ΙΣΕ άρχισαν να εδραιώνουν την παρουσία τους και να καλύπτουν το κενό ασφαλείας που δημιουργούσαν τα νέα γεωπολιτικά παγκόσμια δεδομένα. Επιπρόσθετα, εισήλθαν πιο δυναμικά στο χώρο των επιχειρηματικών επενδύσεων, ενώ οι παρεχόμενες υπηρεσίες τους έγιναν πια χρηματιστηριακό είδος.

Η ανωτέρω διαμορφωθείσα κατάσταση επιδεινωνόταν και από την αδυναμία του ΟΗΕ να παρέμβει και να λειτουργήσει σύμφωνα με τις προβλέψεις του καταστατικού χάρτη, με αποτέλεσμα οι ΙΣΕ να αποτελούν τη μόνη συμφέρουσα κι άμεσα διαθέσιμη λύση η οποία απενοχοποιούσε τα ισχυρά κράτη τόσο απέναντι στους πολίτες τους όσο και απέναντι στην διεθνή κοινωνία και παράλληλα απορροφούσε τους κραδασμούς του φαινομένου της μαζικής ανεργίας των στρατιωτικών.

β. Παγκοσμιοποίηση κι αναδιάταξη της παγκόσμιας οικονομικής τάξης. Η αύξηση των εμπορικών συναλλαγών που προέκυψε από την απελευθέρωση του εμπορίου και την ανάδυση νέων αγορών, μεγέθυνε το χάσμα μεταξύ κρατικών δρώντων, προκαλώντας μεγαλύτερη τάση προς τον εξτρεισμό και τον ριζοσπαστισμό. Η κατάσταση αυτή οδήγησε σε έξαρση της βίας σε σημεία με στρατηγική σημασία και κυρίως σε χώρες με μουσουλμανικούς πληθυσμούς.

Παράλληλα, μετά την ολοκλήρωση των εθνικών συρράξεων που ακολούθησαν την κατάρρευση της ΕΣΣΔ (π.χ ο πόλεμος της Γιουγκοσλαβίας κλπ) και τη σταθεροποίηση των νέων συνόρων, προέκυψαν ανάγκες εκκαθάρισης μεγάλων ναρκοθετημένων εκτάσεων. Οι απασχολήσεις αυτού του είδους απαιτούσαν εξειδικευμένες γνώσεις τις οποίες κλήθηκαν να καλύψουν οι ΙΣΕ που ήταν πρόθυμες να αναλάβουν το ρίσκο του εγχειρήματος με το ανάλογο αντίτιμο, λαμβάνοντας υπόψη τη

---

13 Χαράλαμπος Παπασωτηρίου, «Το τέλος του Ψυχρού Πολέμου. Η πτώση της Σοβιετικής Ένωσης, Η επανένωση της Γερμανίας και η Νέα Ευρωπαϊκή Αρχιτεκτονική Ασφάλειας», *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, τεύχος. 5, Απρ. 1995, σελ. 30

μεγάλη προσφορά σε εργατικό δυναμικό προερχόμενο κυρίως από τις πρώην σοβιετικές δημοκρατίες, που καθιστούσε την επιχείρηση ιδιαίτερα επικερδή. Επιπρόσθετα, τα επενδυτικά ανοίγματα μεγάλων ομίλων και επιχειρήσεων στις νέες χώρες δημιούργησαν ανάγκες φύλαξης εγκαταστάσεων αλλά και παροχής εκπαίδευσης στο προσωπικό των εταιρειών αυτών στις οποίες επίσης ανταποκρίθηκαν οι ΙΣΕ.

Ως αποτέλεσμα της παγκοσμιοποίησης, οι τοπικές εξουσίες των κρατών αποδυναμώθηκαν και τελικώς εναπόθεσαν τις ανάγκες τους σε στρατιωτικό υλικό στις μεγάλες ξένες αμυντικές βιομηχανίες οι οποίες με τη σειρά τους ενίσχυσαν τον εφοδιασμό των ΙΣΕ με υψηλής τεχνολογίας υλικά, η αποτελεσματικότητα των οποίων δοκιμάζονταν και κατ' επέκταση διαφημιζόνταν επί του πεδίου.

γ. Η ανάδειξη νέων μορφών πολέμου. Η αξιοποίηση της τεχνολογίας στον πόλεμο, αποτελεί μια συνιστώσα για την οποία ο ιδιωτικός τομέας δύναται να έχει πλεονέκτημα έναντι του δημοσίου, αφού για την απόκτησή της ξεπερνά τα εμπόδια της γραφειοκρατίας με μεγαλύτερη ευκολία. Έτσι, σε κλάδους όπως των μικρο-ηλεκτρονικών, του προγραμματισμού και της βιοτεχνολογίας, οι ΙΣΕ ως ιδιωτικές επιχειρήσεις παρείχαν τη δυνατότητα στα στελέχη τους να έχουν πρόσβαση κι εξοικείωση πολύ πιο γρήγορα από ότι τα αντίστοιχα στελέχη των κρατικών δυνάμεων.

Επιπρόσθετα, η απελευθέρωση της αγοράς επέτρεψε και τη διάθεση συσκευών που κατασκευάστηκαν για εμπορικούς σκοπούς να χρησιμοποιούνται και για στρατιωτικούς, όπως στην περίπτωση των συστημάτων επικοινωνιών και πληροφορικής. Έτσι, η διαφορά στον εξοπλισμό μεταξύ στρατιωτικού κι εμπορικού τύπου αμβλύθηκε σημαντικά προς όφελος των ΙΣΕ που αποτέλεσαν μέρος της αγοράς. Ο ανταγωνισμός των εταιρειών υψηλής τεχνολογίας επέτρεψε ακόμη και σε ΙΣΕ χαμηλότερου οικονομικού επιπέδου να μπορούν να έχουν πρόσβαση σε εξοπλισμό υψηλών προδιαγραφών σε χαμηλότερο κόστος.

Η επανάσταση στις στρατιωτικές υποθέσεις (Revolution in Military Affairs – RMA), έφερε σημαντικές αλλαγές στη φύση του πολέμου καθώς και στον τρόπο αντιμετώπισής του. Οι καινοτόμες εφαρμογές και η κατακόρυφη βελτίωση στην ακρίβεια κι αξιοπιστία των «έξυπνων όπλων», επέτρεψαν την απόκτηση επιχειρησιακού πλεονεκτήματος από την πλευρά των αντιμαχομένων που την εφαρμόζε. Συνεπώς, όποιος διέθετε ταχύτερη πρόσβαση σε έξυπνα όπλα κατείχε και το πλεονέκτημα. Όμως οι ΙΣΕ όπως εξηγήσαμε ανωτέρω, διέθεταν ήδη αυτό το πλεονέκτημα έναντι των κρατικών δυνάμεων, ιδιαίτερα εάν εμπλέκονταν σε συρράξεις εύθραυστων κρατών. Έτσι, για άλλη

μια φορά η τεχνολογία παρείχε το επιχειρησιακό πλεονέκτημα στην αντιπαράθεση επί του πεδίου όπου η ποιοτική υπεροχή κατίσχυε της ποσοτικής στρατιωτικής ισχύος.

δ. Η στροφή προς την ιδιωτικοποίηση. Μετά την πτώση της Σοβιετικής Ένωσης και του υπαρκτού σοσιαλισμού, η ιδιωτικοποίηση και ο καπιταλισμός εξαπλώθηκαν ραγδαία και επηρέασαν ακόμη και την γεωπολιτική αντίληψη της Κίνας. Έτσι, οι παγκόσμιες αγορές συνεπικουρούμενες από τα μακρο-οικονομικά μοντέλα διαφόρων διεθνών οργανισμών αξιοποίησαν τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα των βιομηχανικών οικονομιών. Συνεπακόλουθα, οι μεγάλοι επιχειρηματικοί κολοσσοί αναπτύχθηκαν ταχύτερα δημιουργώντας ανάγκες για κάλυψη των θεμάτων ασφαλείας των επενδύσεών τους, που με τη σειρά τους αύξησαν τη ζήτηση για εξειδικευμένες ιδιωτικές υπηρεσίες ασφαλείας.

Συνοψίζοντας, ο καθοριστικός παράγοντας που προκάλεσε την έξαρση των ΙΣΕ ήταν ασφαλώς η λήξη του ψυχρού πολέμου και οι συνέπειες της στην παγκόσμια οικονομία. Ωστόσο, η έξαρση αυτή προκάλεσε και ερωτηματικά αναφορικά με το είδος της εργασίας που παρείχαν οι λεγόμενοι στρατιωτικοί εργολάβοι των εταιρειών αυτών που ήθελαν να διαφοροποιούν την απασχόλησή τους από αυτή του μισθοφόρου.

Τα στελέχη των σύγχρονων ΙΣΕ δηλώνουν ότι διαφέρουν από τους μισθοφόρους και αποποιούνται αυτού του τίτλου. Αντιθέτως, δηλώνουν ότι είναι «σύμβουλοι σε θέματα ασφαλείας» και απασχολούνται σε «εταιρείες παροχής στρατιωτικών υπηρεσιών». Σύμφωνα με τον εκπρόσωπο του βρετανικού ομίλου Hart International, Simon Faulkner¹⁴, πρόκειται για εταιρείες που τηρούν πιστά το νόμο.

«Δεν είμαστε μισθοφόροι. Μισθοφόρος είναι κάποιος ο οποίος πληρώνεται για να πολεμήσει τους πολέμους κάποιου άλλου. Εμείς δεν πολεμούμε εκ μέρους κανενός. Απλά προσφέρουμε προστασία σε ανθρώπους που ασχολούνται με καθ' όλα νόμιμες επιχειρήσεις. Βρισκόμαστε σε ένα καθαρά αμυντικό ρόλο. Δεν διαθέτουμε τα μέσα για επιθετικές πολιτικές, και ούτε θέλουμε να γίνουμε επιθετικοί. Οι δραστηριότητές μας δεν είναι φύσει επιθετικές. Είμαστε απλά προστάτες».

Ο τύπος αυτός επιχειρηματικής δραστηριότητας παρουσιάζει άνθηση τις τελευταίες δεκαετίες, παρέχοντας μια ευρεία γκάμα υπηρεσιών, που αναφέρει ετοιμότητα

---

14 Σύμφωνα με συνέντευξη που παραχώρησε στην Ελληνική Υπηρεσία του BBC, http://www.bbc.co.uk/greek/specials/1144_prof_armies/index.shtml (πρόσβαση την 2 Μαρτίου 2021)

ανάπτυξης του προσωπικού τους όπου υπάρχει ζήτηση, από τη Σιέρα Λεόνε και τη Λιβύη μέχρι το Ιράκ και το Αφγανιστάν.

1.2 Το προφίλ των ΙΣΕ και των στελεχών τους

Η πλειοψηφία των ΙΣΕ αποτελούν επιχειρηματικά σχήματα που ακολουθούν τους νόμους της αγοράς όπως και το σύνολο των υπολοίπων εταιρειών. Η ζήτηση των υπηρεσιών που προσφέρουν καθορίζει και το πλήθος, το μέγεθος και τον επαγγελματισμό που χαρακτηρίζει καθεμία από αυτές. Συνεπώς, όπως σε όλους τους επαγγελματικούς χώρους υπάρχουν εταιρείες που λειτουργούν με οργάνωση, δομή και κριτήρια πρόσληψης, έτσι και στις ΙΣΕ, οι βασικοί κανόνες ορθής λειτουργίας υφίστανται αρκεί να τηρούνται.

Επίσης σύμφωνα με τα όσο υποστηρίζουν οι ίδιες οι εταιρείες οι σύγχρονες ΙΣΕ διαθέτουν συγκεκριμένη ιεραρχική δομή, οργάνωση και κατανομή αρμοδιοτήτων καθώς και τμήματα διοίκησης, πωλήσεων και ανθρώπινου δυναμικού όπως όλες οι σύγχρονες επιχειρήσεις. Λειτουργούν με βάση το κέρδος της εταιρίας και όχι το ατομικό, γεγονός που υποδεικνύεται ως αποδεικτικό της διαφοροποίησης των υπαλλήλων τους από τους παραδοσιακούς μισθοφόρους. Σύμφωνα με τα αναρτημένα στις ιστοσελίδες τους στοιχεία, υποστηρίζουν ότι τηρούν αυστηρά κριτήρια επιλογής και διαφανείς διαδικασίες στρατολόγησης του προσωπικού τους ενώ διαφημίζουν τον επαγγελματικό και σύγχρονο τρόπο εκπαίδευσης που παρέχουν στα στελέχη τους, ωστόσο τα καταγεγραμμένα περιστατικά της δράσεις κάποιων εξ αυτών τους διαψεύδουν, όπως αναφέρεται παρακάτω.

Επιπλέον, δεδομένης της ραγδαίας αύξησης της κερδοφορίας των εταιρειών αυτών που κατεγράφη τις τελευταίες δεκαετίες, ο κλάδος περιλαμβάνει τόσο μικρές, τοπικού χαρακτήρα εταιρείες όσο και μεγαλύτερα πολυεθνικά σχήματα, κάποια εκ των οποίων έχουν εισαχθεί ακόμη και σε χρηματιστήρια όπως των ΗΠΑ και του Η. Βασιλείου που αποτελούν και τις κατ' εξοχήν χώρες προέλευσης τους. Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι η βρετανική G4S που αποτελεί τη ναυαρχίδα των εταιρειών παροχής υπηρεσιών ασφαλείας με υποκαταστήματα σε περισσότερες από 120 χώρες, στελέχη που υπερβαίνουν τις 625.000 και ετήσια έσοδα που το 2010 υπερέβησαν τα 7.4 δις. λίρες (UK). Αντίστοιχα, οι αμερικανικές MPRI (Military Professional Resources Inc., θυγατρική της L-3 Communications) και Dyn Corp International με υπηρεσίες στρατιωτικής εκπαίδευσης, υποστήριξης και συμβουλευτικές και με δραστηριότητες που

αναπτύσσονται σε περισσότερες από 11 χώρες, διαθέτουν άνω των 14.000 στελεχών και ετήσια έσοδα που υπερέβησαν τα 3 δις. δολάρια (US) το 2010¹⁵.

Συχνά στον κλάδο των ΙΣΕ παρατηρούνται είτε συγχωνεύσεις μικρότερων εταιρειών από μεγαλύτερες, είτε αλλαγές στο ιδιοκτησιακό καθεστώς ή στο όνομα της εταιρείας. Οι λόγοι μπορεί να είναι βεβαίως συνυφασμένοι με τους νόμους της αγοράς, ωστόσο, δύναται να αποτελούν και τεχνάσματα προκειμένου να επιλύονται προβλήματα αρνητικών περιστατικών που επηρεάζουν την φήμη και κατ' επέκταση τα οικονομικά μεγέθη της εταιρείας.

Παράλληλα, υπάρχει και η πιο «σκοτεινή πλευρά» των εταιρειών αυτών όπου στο περιθώριο των όποιων κανονισμών συμφωνούνται, αναλαμβάνουν αποστολές που υπερβαίνουν το όριο της νομιμότητας και η ελευθερία κινήσεων που παρέχουν στα στελέχη τους είναι τέτοια που δύναται να κατηγορηθούν για πράξεις, ακόμη και του κοινού ποινικού κώδικα, χωρίς οι εταιρείες να διώκονται αφού ο χώρος τέλεσης του αδικήματος είναι εκτός της χώρας στην οποία αναπτύσσονται επιχειρηματικά.

Αναφορικά με τα χαρακτηριστικά των ατόμων που ακολουθούν μια επαγγελματική πορεία σε μια ΙΣΕ, θα μπορούσαμε να υποστηρίξουμε ότι συνήθως είτε το πράττουν γιατί επιζητούν την περιπέτεια, την άμεση και σχετικά υψηλή οικονομική αποκατάσταση και την πολεμική εμπειρία, είτε γιατί στερούνται οράματος και σχεδίων για τη ζωή τους, ενώ κάποιοι (εξαιρετικά) λίγοι γιατί θεωρούν ότι έτσι βοηθούν κάποιους αδύναμους λαούς που έχουν την ανάγκη τους¹⁶.

Ωστόσο, σύμφωνα με τον Δρ. Κωνσταντίνο Περρωτή¹⁷, οι επαγγελματίες ένοπλοι φρουροί πρέπει να διαθέτουν πολύ χαμηλά επίπεδα στρες, κανένα σημάδι κατάθλιψης ή τρωτότητας, έτσι ώστε, σε ένα πολύ επικίνδυνο περιστατικό, να μην χάσουν τον έλεγχο. Πρέπει να είναι σοβαροί επαγγελματίες, να έχουν πειθαρχία, κίνητρο και φιλοδοξίες. Να είναι άνθρωποι καριέρας, να έχουν πολλά χρόνια στον χώρο, είτε στο στρατό είτε στις ειδικές δυνάμεις είτε σε εδαφική ασφάλεια.

Είναι γεγονός ότι τα στελέχη αυτά, στη μεγάλη τους πλειοψηφία, διαθέτουν προηγούμενη εμπειρία είτε ως στελέχη των Ε.Δ, είτε της αστυνομίας, γι αυτό και δεν απαιτείται η ουσιαστική εκπαίδευσή τους αφού προσλαμβάνονται ήδη καταρτισμένοι.

---

15 Nikolaos Tzifakis, "Contracting out to Private Military and Security Companies", *Centre for European Studies*, 2012, σελ. 12

16 Sean McFate, *Mercenaries and War: Understanding Private Armies Today*, (Washington DC: National Defence University Press, 2019), σελ. 26

17 Ψυχολόγος με ειδίκευση στην Εργασιακή Ψυχολογία και μέλος του British Psychological Society

Άλλωστε, κάποιες από τις μεγαλύτερες ιδιωτικές εταιρείες του κλάδου, ιδιαίτερα στις ΗΠΑ, αλιεύουν τους υπαλλήλους τους από συγκεκριμένες στρατιωτικές μονάδες, όπως η MPRI που διέθετε κυρίως στελέχη προερχόμενα από την 82nd Airborne Division κατά τις δεκαετίες 1990-2000. Αντίστοιχα, η γνωστή από τον πόλεμο στο Ιράκ, Blackwaters, η οποία ιδρύθηκε από πρώην στέλεχος των USN SEALs¹⁸, έλαβε το όνομά της από τις «σκοτεινές» επιχειρήσεις που διεξάγουν οι ειδικές δυνάμεις του αμερικανικού ναυτικού και τα στελέχη της προέρχονταν κατά πλειοψηφία από το χώρο του USN.

Όσον αφορά στον τρόπο στρατολόγησης των στελεχών αυτών, υφίστανται συνολικά 5 κύρια δίκτυα: στις ΗΠΑ, το Η. Βασίλειο, τις δημοκρατίες της πρώην ΕΣΣΔ, τις χώρες της Λατινικής Αμερικής καθώς και κάποιες χώρες της Αφρικής. Μέρη όπως η Μέση Ανατολή, η υπο-Σαχάρια Αφρική και το Αφγανιστάν αποτελούν τυπικά κέντρα στρατολόγησης εξαιτίας των χαλαρών συνθηκών κρατικού ελέγχου που υφίσταται στις περιοχές αυτές.

Οι οικονομικές απολαβές των ατόμων που αποφασίζουν να ακολουθήσουν αυτό το επάγγελμα ποικίλουν ανάλογα με το βαθμό δυσκολίας της υπηρεσίας που παρέχεται καθώς και της επικινδυνότητας της περιοχής στην οποία αναπτύσσονται επιχειρησιακά. Είναι εξαιρετικά δύσκολο να βρεθούν ακριβή στοιχεία, όμως κρίνοντας από την δημοφιλία που διακρίνει το χώρο αυτό μεταξύ των εν ενεργεία στελεχών των Ε.Δ, εκτιμάται ότι είναι τουλάχιστον διπλάσια. Ασφαλώς, όταν οι δραστηριότητες αφορούν σε αυτές της «σκοτεινής πλευράς» που προαναφέρθηκαν, τότε τα ποσά είναι πολλαπλάσια κι ανάλογα της επικινδυνότητας τους εγχειρήματος.

Επιπρόσθετα, υφίστανται παραδείγματα κατά το πρόσφατο παρελθόν όπου ΙΣΕ ανέλαβαν συμβόλαια με απολαβές που περιείχαν χρηματικές αποζημιώσεις αλλά και δικαιώματα επί πλούσιων γαιών του κράτους με το οποίο συμφώνησαν. Έτσι, η Executive Outcomes¹⁹ παρείχε υπηρεσίες ασφαλείας και φύλαξης σε αδαμαντωρυχεία της Σιέρρα Λεόνε αποκομίζοντας πέραν της αμοιβής τους και μερίδιο επί των κερδών των ορυχείων. Αντίστοιχα, η ρωσική Wagner Group παρείχε τις υπηρεσίες της στην συριακή κυβέρνηση

---

18 US Navy SEAL: επίλεκτη μονάδα υποβρυχίων καταστροφών του αμερικανικού ναυτικού.

19 Πρόκειται για Νοτιο-αφρικανική ΙΣΕ που επιχείρησε κυρίως σε περιοχές της Αφρικανικής ηπείρου όπως Αγκόλα και Σιέρρα Λεόνε κατά τη δεκαετία του 1980. Αποτελείτο κυρίως από στελέχη των ειδικών δυνάμεων οι οποίες αποδιαρθρώθηκαν κατόπιν αλλαγών που επήλθαν στις Νοτιο-αφρικανικές Ε.Δ μετά τη διάλυση του καθεστώτος apartheid. Το 1998, διαλύθηκε κι απορροφήθηκε από την εταιρεία Strategic Resource Corporation.

για την καταπολέμηση του ISIS, εξασφαλίζοντας προνομιακά συμβόλαια σε ρωσικές πετρελαϊκές εταιρείες για την εκμετάλλευση του συριακού πετρελαίου²⁰.

1.3 Τυπολογία των ΙΣΕ

Στο σημείο αυτό θα ήταν χρήσιμο να αναφερθούμε στην τυπολογία και κατηγοριοποίηση των ΙΣΕ που καθορίζεται σύμφωνα με το παρεχόμενο προϊόν εκάστης. Εκτιμάται ότι η πλέον κοινή αναλυτική προσέγγιση είναι αυτή που προτείνει ο Brooks,²¹ σύμφωνα με την οποία όλες οι εταιρείες συμπεριλαμβάνονται υπό τον γενικό τίτλο Ιδιωτικές Στρατιωτικές Εταιρείες Ασφαλείας (Private Military and Security Companies) και ακολουθούν δύο βασικές επιμέρους κατηγορίες.

Η πρώτη ειδικεύεται στην παροχή υπηρεσιών προστασίας (Private Security Companies – PSCs) κι απευθύνεται σε πελάτες που μπορεί να είναι διεθνείς οργανισμοί, πολυεθνικοί όμιλοι, μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ), εταιρείες αλλά ακόμη και ιδιώτες που επιθυμούν να διασφαλίσουν ακίνητα ή/και ανθρώπους (Very Important Person – VIP).

Η δεύτερη κατηγορία αφορά σε εταιρείες που συμμετέχουν σε στρατιωτικές επιχειρήσεις, σταθεροποίηση και μεταπολεμική ανασυγκρότηση αλλά και ανασύσταση δυνάμεων ασφαλείας (Private Military Companies – PMCs).

Τα τελευταία χρόνια οι δραστηριότητες των PMCs έχουν διευρυνθεί σημαντικά και καλύπτουν και συμβόλαια, κυρίως από κράτη και διεθνείς οργανισμούς, που αφορούν σε θέματα εκπαίδευσης, αναδιοργάνωσης και εκσυγχρονισμού των Ε.Δ και δυνάμεων ασφαλείας (αστυνομία, λιμενικό), συγκέντρωση και ανάλυση πληροφοριών (intelligence), αναβάθμιση δυνατοτήτων στρατιωτικών επικοινωνιών, ενοικίαση εξελιγμένου στρατιωτικού εξοπλισμού, παροχή στρατηγικών μεταφορών (strategic lift), προστασία στρατηγικών στόχων, καθαρισμών ναρκοπεδίων και ανάκριση φυλακισμένων. Εξαιτίας της διεύρυνσης αυτής των υπηρεσιών, αρκετοί αναλυτές προτείνουν την περαιτέρω κατανομή τους σε 3 υποκατηγορίες²²:

---

20 Sean McFate, "Mercenaries and War: Understanding Private Armies Today", (Washington DC: National Defence University Press, 2019), σελ. 31

21 Doug Brooks, "Messiahs or mercenaries? The future of international private military services", *International Peacekeeping*, 7(4), 2000, σελ 129 και Rita Abrahamsen, & Michael C. Williams, "Securing the city: Private security companies and non-state authority in global Governance", *International Relations*, 21(2), 2007, σελ 239.

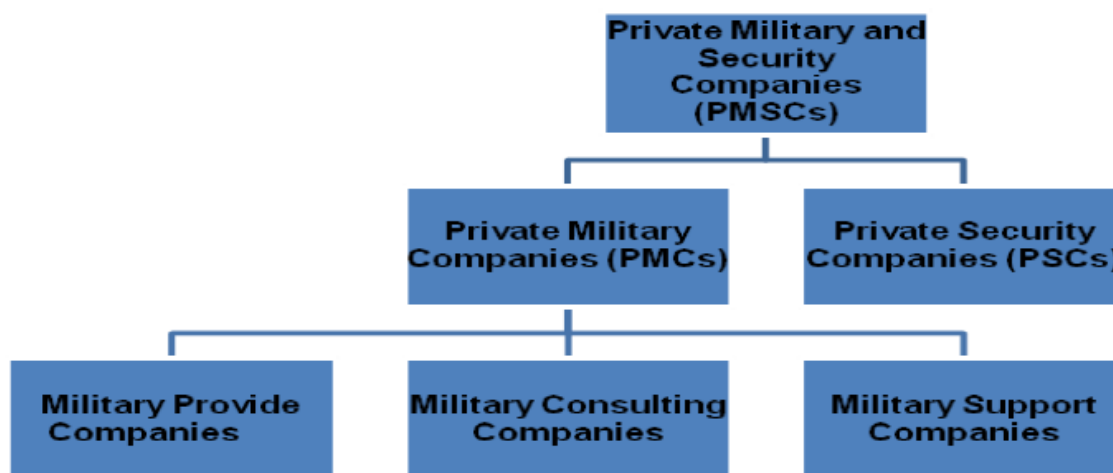
22 Peter W. Singer, "Corporate warriors: The rise of the privatized military industry and its ramifications for international security", *International Security*, 26(3), 2001, σελ 201-202.

α. Εταιρίες στρατιωτικών επιχειρήσεων – Military provider companies με αντικείμενο την διενέργεια στρατιωτικών επιχειρήσεων και συμμετοχή με στελέχη σε μάχες σε εμπόλεμες ζώνες,

β. Εταιρίες παροχής στρατιωτικών συμβουλών - Military consultant companies που προσφέρουν συμβουλευτικές υπηρεσίες, εκπαίδευση και ανάλυση σε στρατηγικό, επιχειρησιακό και διοικητικό επίπεδο αξιοποιώντας κυρίως υψηλόβαθμους αποστράτους αξιωματικούς των αμερικανικών, βρετανικών και ρωσικών Ε.Δ. Σύμφωνα με τον Singer²³ η βασική διαφορά μεταξύ των 2 υποκατηγοριών είναι στο επίπεδο που το στέλεχος της εταιρείας εξασκεί βία επί του πεδίου, ο «παράγων σκανδάλη δάκτυλο-trigger finger factor»,

γ. Εταιρίες στρατιωτικής υποστήριξης – Military support companies, με αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών υποστήριξης, εφοδιαστικής αλυσίδας, τεχνικής υποστήριξης και μεταφορών.

Γραφική αναπαράσταση της προαναφερθείσας τυπολογίας περιλαμβάνεται στο σχήμα που ακολουθεί:

(Πηγή: Nikolaos Tzifakis, "Contracting out to Private Military and Security Companies", *Centre for European Studies*, 2012, σελ 11)

Μια επιπλέον ενδιαφέρουσα υπηρεσία των ΙΣΕ συσχετίζεται με τον κυβερνοχώρο. Άλλωστε, από τη στιγμή που ο κυβερνοχώρος έχει συμπεριληφθεί επίσημα από το ΝΑΤΟ ως ένα πεδίο στρατιωτικών επιχειρήσεων,²⁴ δεν θα μπορούσε να εξαιρείται από τις υπηρεσίες που παρέχουν οι ΙΣΕ. Έτσι δημιουργήθηκαν εταιρείες που αναφέρονται ως

²³ Όμοιο, σελ.201

²⁴ Κατά τη Σύνοδο κορυφής του ΝΑΤΟ στη Βαρσοβία, τον Ιούλιο 2016, ο κυβερνοχώρος αναγνωρίστηκε ως πεδίο στρατιωτικών επιχειρήσεων. https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_78170.htm (πρόσβαση την 2 Μαρτίου 2021)

“hackback” και παρέχουν προστασία στους πελάτες τους από επιθέσεις hackers. Ουσιαστικά λειτουργούν αποτρεπτικά υπό την έννοια ότι όταν οι επίδοχοι hackers γνωρίζουν ότι μια εταιρεία «προστατεύεται» από κάποια “hackback” τότε αποφεύγουν να επιτεθούν. Η πρακτική αυτή ονομάζεται ενεργητική άμυνα κι ασφαλώς οι υπηρεσίες των “hackback” σε αρκετές χώρες, μεταξύ των οποίων και οι ΗΠΑ, στερούνται νομιμότητας. Οι εταιρείες αυτές εμφανίστηκαν κυρίως μετά τα περιστατικά του Μαΐου 2017 οπότε το κακόβουλο λογισμικού Wanna Cry ransomware έπληξε περισσότερους από 230.000 υπολογιστές, σε περισσότερες από 150 χώρες. Θύματα της επίθεσης αυτής ήταν το Εθνικό Σύστημα Υγείας του Η. Βασιλείου, η ισπανική εταιρεία τηλεφωνίας (Telefónica), η γερμανική Deutsche Bahn, καθώς και αμερικανικές εταιρείες όπως η Federal Express²⁵.

1.4 Η δράση των ΙΣΕ στην Ελλάδα - Ελληνικές εταιρείες.

Οι ΙΣΕ με έδρα στην Ελλάδα, εξαιρουμένων των εταιρειών που παρέχουν αμιγώς υπηρεσίες ασφαλείας εγκαταστάσεων, είναι λίγες και δραστηριοποιούνται κυρίως στον τομέα της ναυτιλιακής ασφάλειας. Η εμφάνισή τους ακολούθησε την έξαρση του φαινομένου της πειρατείας στην περιοχή του Κέρατος της Αφρικής, ανοικτά των ακτών της Σομαλίας, στις αρχές της δεκαετίας του 2000, οπότε και επλήγη μεγάλος αριθμός πλοίων της διεθνούς εμπορικής ναυτιλίας και βεβαίως αρκετά εξ’ αυτών ανήκαν και σε ελληνικές εταιρείες. Ωστόσο, καλύπτουν και περιοχές του Περσικού Κόλπου.

Στη χώρα μας, η λειτουργία ιδιωτικών εταιρειών που παρέχουν υπηρεσίες ασφαλείας από ένοπλους φρουρούς σε εμπορικά πλοία για την προστασία τους ενάντια στην πειρατεία επιτρέπεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου 4058/2012 (περισσότερες λεπτομέρειες περί του νομικού πλαισίου αναφέρονται στο Κεφάλαιο 3 της παρούσης εργασίας). Κατόπιν έρευνας στο διαδίκτυο εντοπίστηκαν οι ακόλουθες:

- α. Aspida Maritime (<https://aspida.org/>)
- β. Zefyros international Protection Group (<http://www.zefyros.eu/>)
- γ. Marine Security Int. (<http://marinesecurityinternational.com/>)
- δ. Maritime Security Services – International Armour
(<http://www.armour.gr/marsec.html>)
- ε. Forte Maritime Security (<http://www.forte-maritime.com/>)

---

25 Sean McFate, “Mercenaries and War: Understanding Private Armies Today”, (Washington DC: National Defence University Press, 2019), σελ. 5

Στο σύνολό τους διαθέτουν πιστοποιητικά προδιαγραφών παροχής υπηρεσιών (ISO) ενώ το προσωπικό τους προέρχεται κυρίως από τις τάξεις των ελληνικών Ε.Δ με έμφαση στις ειδικές δυνάμεις.

Πέραν των προαναφερθέντων εταιρειών, στον ελληνικό χώρο, δραστηριοποιούνται και αρκετές άλλες ξένων συμφερόντων μεταξύ των οποίων η κυπριακή SEA GUARDIAN LTD, η βρετανική LSS Security Services κ.α.

1.5 Η Λεγεώνα των Ξένων²⁶

Μία ξεχωριστή περίπτωση αλλοδαπών οι οποίοι παρέχουν εξειδικευμένες υπηρεσίες στρατιωτικών ικανοτήτων εκτός της χώρας καταγωγής τους, αποτελεί η γνωστή Λεγεώνα των Ξένων. Το επίλεκτο αυτό σώμα, με δράση κυρίως εκτός Ευρώπης, συνιστούσε κατά το παρελθόν, την αιχμή του δόρατος της Γαλλίας για την προάσπιση των συμφερόντων της κυρίως στην αφρικανική ήπειρο (όπως συνέβη κατά τη δεκαετία του 1960 στην κρίση των αδαμαντωρυχείων του Κονγκό). Ωστόσο, συμμετείχε και σε στρατιωτικές επιχειρήσεις, όπως στο Αφγανιστάν, υπό την αιγίδα του ΟΗΕ και του ΝΑΤΟ.

Η Λεγεώνα των Ξένων υπόκειται στο δίκαιο των ενόπλων συρράξεων, καθόσον υπάγεται στις Ε.Δ της Γαλλίας. Το καθεστώς της Λεγεώνας ασφαλώς και δεν την κατατάσσει στις ΙΣΕ, ωστόσο, ο τρόπος λειτουργίας της παρουσιάζει στοιχεία κοινά με τις εταιρείες αυτές. Η Λεγεώνα πάντα ήταν στρατός ξένων όπου οι Γάλλοι διατηρούσαν μόνο τις ηγετικές θέσεις. Οι πλειοψηφία των στρατιωτών ήταν Γερμανοί (ιδιαίτερα μετά το πέρας του Β' ΠΠ), ενώ στις ημέρες μας υπερτερούν οι Ανατολικοευρωπαίοι και οι Νοτιοαμερικανοί. Οι περισσότεροι εξ' αυτών είναι τυχοδιώκτες ή διαθέτουν βεβαρημένο ποινικό μητρώο (φυγόδικοι ή/και εγκληματίες πολέμου). Οι στρατολόγοι δεν ενδιαφέρονται για το παρελθόν τους, αλλά μόνο για τις στρατιωτικές τους επιδόσεις στο πεδίο, εξασφαλίζοντας ότι διατηρείται ο μύθος γύρω από το όνομα του σώματος, που συχνά συνδέθηκε με βαρβαρότητα. (περισσότερες στοιχεία σχετικά με το θέμα αναφέρονται στο Παράρτημα Β).

---

26 <https://www.tovima.gr/2010/05/30/world/b-i-legewna-twn-ksenwn-b-br-psaxnoyn-ta-paidia-twn-agriwn-lykoskylwn/> (πρόσβαση την 16 Φεβρουαρίου 2021)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

2.1 Ποια προβλήματα δημιουργεί η δράση των ΙΣΕ;

Όπως γίνεται αντιληπτό, η ευρύτητα των υπηρεσιών που προσφέρουν οι ιδιωτικές εταιρείες παροχής στρατιωτικών υπηρεσιών και υπηρεσιών ασφάλειας περιπλέκει ακόμη περισσότερο την εποπτεία σε διεθνές επίπεδο. Όπως αναπτύσσεται στη συνέχεια, το Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο (ΔΑΔ) αναγνωρίζει στις πολεμικές συγκρούσεις μόνο δύο κατηγορίες εμπλεκομένων²⁷: τους στρατιώτες που μάχονται και τους άμαχους πολίτες που δεν συμμετέχουν στις εχθροπραξίες. Στην πραγματικότητα λοιπόν, πολλοί από τους υπαλλήλους των ιδιωτικών εταιρειών ασφαλείας κινούνται στην γκρίζα περιοχή χωρίς σαφές πλαίσιο αναφοράς και ευθύνης. Αυτή επαφίεται μόνο στην υπευθυνότητα και επαγγελματισμό της εκάστοτε εταιρείας²⁸, αλλά και στη δυνατότητά της να ελέγχει αποτελεσματικά τα στελέχη της επί του πεδίου, προς αποφυγή αυθαιρεσιών και ακροτήτων.

Ο επαγγελματισμός των ΙΣΕ όμως, κρίνεται και από τα κριτήρια επιλογής των υπαλλήλων τους. Ειδικότερα, υπήρξαν περιπτώσεις όπου στελέχη της DynCorp²⁹, που είχαν τοποθετηθεί στη Βοσνία κατά τις δεκαετίες του 1990-2000, ενεπλάκησαν σε σκάνδαλα με διακίνηση γυναικών για τα οποία ούτε η εταιρεία αλλά ούτε και τα στελέχη δικάστηκαν, παρά μόνο όταν αποκαλύφθηκε το θέμα, οι εμπλεκόμενοι τοποθετήθηκαν σε άλλες αποστολές και η έρευνα δεν ολοκληρώθηκε ποτέ³⁰.

Παράλληλα, εξαιτίας της ραγδαίας αύξησης των συμβολαίων στα οποία καλούνται να ανταποκριθούν οι ΙΣΕ, χαλαρώνουν τα κριτήρια με τα οποία διαλέγουν τα στελέχη τους, που κατά κύριο λόγο προέρχονται από χώρες με σοβαρά οικονομικά προβλήματα κι υψηλή ανεργία, μειώνοντας έτσι το κόστος πρόσκτησης φθηνού εργατικού δυναμικού αλλά και αμφιβόλου ποιότητας. Επιπρόσθετα, προκειμένου να ανταποκριθούν άμεσα στις πιεστικές απαιτήσεις συχνά παρέχουν ελλιπή εκπαίδευση στα στελέχη τους κυρίως όσον αφορά την προετοιμασία τους για να επιχειρήσουν σε μια περιοχή που δεν γνωρίζουν τα ήθη και έθιμα ή τις ευαισθησίες του τόπου αυτού. Αποτέλεσμα είναι η πλημμελής εκτέλεση των καθηκόντων τους και η δημιουργία αντιπαθειών με τον ντόπιο πληθυσμό, αυξάνοντας τα προβλήματα ασφαλείας της περιοχής.

---

27 Σύμβαση Γενεύης (1949)

28 Gilles Carbonnier, "Privatization and outsourcing in wartime: The humanitarian challenges", (Oxford: Disasters: the journal of disaster studies, policy and management, Vol. 30(4), Dec 2006), σελ 409

29 ΙΣΕ αμερικανικών συμφερόντων με μεγάλη δράση σε Βαλκάνια και Αφγανιστάν.

30 <https://www.dw.com/en/bolkovac-un-tries-to-cover-up-peacekeeper-sex-abuse-scandal/a-19082815> (πρόσβαση την 2 Φεβρουαρίου 2021)

Σ' όλα τα ανωτέρω θα πρέπει να λάβουμε υπόψη και τον παράγοντα του προσωπικού συμφέροντος. Όπως μας δίδαξε η περίπτωση του Αντιπροέδρου των ΗΠΑ Dick Cheney και της έντονα φημολογούμενης³¹ εμπλοκής του στην επιλεκτική ανάθεση σημαντικά μεγάλου συμβολαίου στην ιδιωτική εταιρεία Halliburton στο Ιράκ, της οποίας υπήρξε υψηλόβαθμο στέλεχος επί σειρά ετών πριν αναλάβει τα καθήκοντα του Αντιπροέδρου, ο ανταγωνισμός των ΙΣΕ για κερδοφόρα συμβόλαια είναι πολύ υψηλός. Στο βωμό του κέρδους λοιπόν, φαίνεται ότι οι εταιρείες μετέρχονται όλων των διαθέσιμων μέσων ακόμη κι αν πρόκειται για άτομα που καθορίζουν τις αποφάσεις της μοναδικής πλέον παγκόσμιας υπερδύναμης.

Επιπλέον, ένεκα της ευρείας χρήσης των υπηρεσιών των εταιρειών αυτών, παρατηρείται μία σύγχυση αναφορικά με τις εξουσίες που δύναται να έχουν όταν και όπου επιχειρούν. Επειδή συνήθως οι περιοχές όπου αναπτύσσονται τα στελέχη των ΙΣΕ, ιδιαιτέρως όσα βοηθούν στην αποκατάσταση κι εφαρμογή της τάξης, είναι σε χώρες με ασταθή πολιτεύματα ή με αδύναμους θεσμούς, υπήρξαν περιπτώσεις όπου κάποια από τα στελέχη αυτά υπερέβησαν τα επαγγελματικά τους όρια. Έτσι, οφείλουμε να διευκρινίσουμε ότι οι δράσεις των ΙΣΕ δεν συνεπάγονται την κατάργηση ή αντικατάσταση του επίσημου κράτους αλλά ότι το εν λόγω κράτος επιτρέπει (παραχωρεί) την άσκηση συγκεκριμένων αρμοδιοτήτων, που οφείλουν να αναφέρονται ρητά στο συμβόλαιο της εταιρείας, όμοιων με αυτών του κρατικού μονοπωλίου της χρήσης βίας και δια των αποτελεσμάτων των οποίων επωφελείται το κράτος³².

Σύμφωνα με την Lindsey Cameron³³ είναι απαραίτητο σε μια σύρραξη να γνωρίζουμε αν τα στελέχη των ΙΣΕ επιχειρούν υπό το καθεστώς του μαχητή, σύμφωνα με το ΔΑΔ ή όχι για να γνωρίζουν οι αντιμαχόμενοι εάν τα στελέχη αυτά :

- α. είναι νόμιμοι στρατιωτικοί στόχοι και αν μπορούν να τους επιτεθούν νόμιμα.
- β. συμμετέχουν νόμιμα στις εχθροπραξίες
- γ. δύναται να διωχθούν σε περίπτωση παράνομης συμμετοχής τους στις εχθροπραξίες.

---

31 <https://www.ft.com/content/7f435f04-8c05-11e2-b001-00144feabdc0> (πρόσβαση την 2 Φεβρουαρίου 2021)

32 Μαρία Μαρκαντωνάτου, *Το κράτος και το μονοπώλιο της βίας: Θεωρήσεις και Μεταβολές*, (Αθήνα: Παπαζήσης, 2009), σελ 25 .

33 Lindsey Cameron, «Private military companies: their status under international humanitarian law and its impact on their regulation», *International Review of the Red Cross*, 2006, σελ 576

Σε κάθε περίπτωση όμως θα πρέπει να υφίσταται σαφής διαχωρισμός κατά πόσο ένας υπάλληλος ΙΣΕ εμπλέκεται άμεσα με τις εχθροπραξίες. Για παράδειγμα, δραστηριότητες υποστήριξης και εφοδιασμού που διεξάγονται από πολίτες, όπως η τροφοδοσία ή κατασκευή και συντήρηση των βάσεων που χρησιμοποιούν οι ΕΔ, ενός εμπλεκόμενου σε μια σύγκρουση, δεν θεωρούνται ότι έχουν άμεση συμμετοχή στις εχθροπραξίες που τελούνται. Ωστόσο, η περίπτωση των μαγείρων που είναι πολιτικό προσωπικό μιας ΙΣΕ που παρέχει υπηρεσίες εφοδιασμού στα στρατεύματα ενός μέρους που εμπλέκεται σε σύρραξη, δύναται να θεωρηθεί ότι συμμετέχουν άμεσα σε εχθροπραξίες³⁴.

Όπως προαναφέρθηκε, υφίσταται ασάφεια αναφορικά με τους όρους «μισθοφόρος» και «υπάλληλος/στέλεχος ΙΣΕ». Σύμφωνα με το Άρθρο 47 του συμπληρωματικού Πρωτοκόλλου Ι της Σύμβασης της Γενεύης (1949) που αφορά στην προστασία των θυμάτων διεθνών ενόπλων συρράξεων³⁵, για τον μισθοφόρο προβλέπονται τα παρακάτω:

α. Ο μισθοφόρος εξαιρείται των δικαιωμάτων του μαχητή ή του αιχμαλώτου πολέμου.

β. Ως μισθοφόρος θεωρείται κάθε πρόσωπο το οποίο:

(1) έχει στρατολογηθεί είτε τοπικά είτε εκτός της χώρας που υφίσταται ένοπλη σύγκρουση, προκειμένου να λάβει μέρος στη σύγκρουση αυτή.

(2) λαμβάνει ενεργό μέρος στις εχθροπραξίες.

(3) κίνητρο για τη συμμετοχή του στις εχθροπραξίες είναι το προσωπικό κέρδος κι επιπλέον, του έχουν παρασχεθεί υποσχέσεις είτε απευθείας είτε εξ' ονόματος ενός εκ των αντιπάλων μερών, για υλικές αποζημιώσεις που υπερβαίνουν τις αντίστοιχες των ομοιόβαθμων στελεχών των ΕΔ του αντιπάλου αυτού.

(4) δεν αποτελεί μέλος της εθνικότητας του εμπολέμου μέρους από το οποίο έχει εκμισθωθεί, ούτε και κατοικεί στην επικράτεια που ελέγχεται από αυτό το μέρος.

(5) δεν αποτελεί στέλεχος των Ε.Δ των αντιπάλων της συρράξεως.

---

³⁴ Όμοιο, σελ 589

³⁵ Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949, and Relating to the Protection of Victims of International Armed Conflicts (Protocol I), 8 June 1977; διαθέσιμο στο <http://www.icrc.org/ihl> (πρόσβαση την 5 Φεβρουαρίου 2021)

(6) δεν εκπροσωπεί επισήμως τις Ε.Δ άλλου κράτους το οποίο δεν εμπλέκεται στη σύρραξη

Αντίστοιχα, σύμφωνα με το Άρθρο 1 της Διεθνούς Σύμβασης εναντίον της Στρατολόγησης, Χρήσης, Εκμίσθωσης και Εκπαίδευσης Μισθοφόρων³⁶, που αφορά στην απόφαση 44/34 της Γενικής Συνέλευσης των ΗΕ, (4 Δεκ 1989), για τον ορισμό του μισθοφόρου, επιπλέον των προαναφερθέντων συνθηκών του Συμπληρωματικού Πρωτοκόλλου Ι της Σύμβασης της Γενεύης, προβλέπονται και τα παρακάτω:

Ως μισθοφόρος ορίζεται κάθε πρόσωπο που σε κάθε άλλη περίπτωση:

α. έχει στρατολογηθεί τοπικά ή εκτός της χώρας στην οποία διεξάγεται η σύρραξη, με σκοπό να συμμετάσχει σε πράξεις βίας προκειμένου:

(1) να ανατρέψει την κυβέρνηση ή να υπονομεύσει τη συνταγματική τάξη ενός κράτους.

(2) να υπονομεύσει την εδαφική ακεραιότητα ενός κράτους.

β. κίνητρο για τη συμμετοχή του στη σύρραξη είναι η επιθυμία του για προσωπικό όφελος που πηγάζει είτε από υποσχέσεις, είτε από πληρωμές, είτε από υλικές αποζημιώσεις.

γ. δεν ανήκει στην εθνικότητα ή δεν κατοικεί στην επικράτεια του κράτους, στο οποίο κατευθύνονται οι πράξεις βίας.

δ. δεν αποτελεί επίσημο απεσταλμένο κράτους.

ε. δεν αποτελεί στέλεχος των Ε.Δ του κράτους στην επικράτεια του οποίου λαμβάνει χώρα η πράξη.

Ωστόσο, τα ανωτέρω άρθρα και των δύο Συμβάσεων διαθέτουν συμβουλευτικό προς τα κράτη-μέλη του ΟΗΕ χαρακτήρα και δεν τα δεσμεύουν ως προς την τήρηση των προβλέψεών τους, ιδιαιτέρως όταν κάποια αποφεύγουν συστηματικά την υπογραφή τους. Επιπλέον, οι προαναφερθέντες ορισμοί συχνά εξαιρούν τους υπαλλήλους των σύγχρονων ΙΣΕ αφού στην πλειοψηφία των περιπτώσεων και σύμφωνα με τα συμβόλαια που υπογράφουν, δεν εμπλέκονται απευθείας σε μάχες αλλά παρέχουν συμβουλευτικού ή υποστηρικτικού χαρακτήρα υπηρεσίες. Σε αρκετές δε περιπτώσεις οι υπάλληλοι αυτοί είναι μέλη (πολίτες) ενός από τα αντίπαλα μέρη κι επιπλέον, αφενός είναι δύσκολο να

---

36 United Nations, A/RES/44/34 (4 December 1989), διαθέσιμο στο <http://www.icrc.org/ihl> (πρόσβαση την 7 Φεβρουαρίου 2021)

αποδειχθεί αν υποκρύπτονται προσωπικά, οικονομικά κίνητρα κι αφετέρου δεν είναι πάντα εφικτό να πιστοποιηθεί ότι οι απολαβές τους είναι σημαντικά υψηλότερες από αυτές των ομοιόβαθμων τους στις Ε.Δ των αντιμαχόμενων.

Παρόλα αυτά, για τις περιπτώσεις των αλλοδαπών στελεχών που συμμετέχουν σε εχθροπραξίες, δύναται να θεωρηθούν μισθοφόροι. Ο μισθοφόρος, όταν συλληφθεί, δεν απολαμβάνει του δικαιώματος του μέλους ουδετέρου κράτους (ως υπήκοος τρίτου κράτους σε σύρραξη), αλλά δεν έχει δικαίωμα να θεωρηθεί ούτε μαχητής ή αιχμάλωτος πολέμου. Αντίθετα μπορεί να διωχθεί και να καταδικασθεί μόνο για την συμμετοχή του στις εχθροπραξίες. Δικαιούται μόνο την ελάχιστη ανθρωπιστική μεταχείριση, σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 75 του πρόσθετου Πρωτοκόλλου Ι (1977)³⁷. Πιο αναλυτικά, στο Κεφάλαιο 3 της εργασίας, καλύπτονται τα θέματα περί του νομικού καθεστώτος των ΙΣΕ.

Λόγω του αντικειμένου των υπηρεσιών που παρέχουν οι εταιρείες αυτές, το οποίο δύναται να περιλαμβάνει και την άσκηση βίας, οφείλουν να ελέγχονται από τρία κράτη³⁸:

- α. Το κράτος του προσώπου (φυσικού ή νομικού) που συνάπτει σύμβαση μαζί τους.
- β. Το κράτος εντός των ορίων του οποίου επιχειρεί η εταιρεία.
- γ. Το κράτος από το οποίο προέρχεται η εταιρεία (το κράτος έδρας της εταιρείας).

Τα κράτη που μισθώνουν και αξιοποιούν ΙΣΕ, έχουν σαφείς και άμεσες ευθύνες εφόσον στελέχη τους, τελέσουν πράξεις που συνιστούν παραβίαση του διεθνούς δικαίου. Ωστόσο και άλλα κράτη (π.χ. φιλοξενούν κράτος) ενδεχομένως να εμπλέκονται και να έχουν αντίστοιχες δεσμεύσεις και ευθύνες. Η ευθύνη αυτών των κρατών έγκειται στην υποχρέωσή τους να θεσπίσουν κανόνες και κατάλληλη νομοθεσία με σκοπό να ρυθμίζουν τη λειτουργία και να εξασκούν τον απαραίτητο έλεγχο, των εν λόγω εταιρειών κατά την εκτέλεση των υπηρεσιών που παρέχουν, διαδραματίζοντας έτσι ουσιαστικό και σημαντικό ρόλο στην τήρηση της ΟΔΔΑ (Οικουμενικής Διακήρυξης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα) και του ΔΑΔ. Αντίθετα, δεν έχει ευθύνη το κράτος αν αποδειχθεί ότι

---

37 Μαρία-Ντανιέλα Μαρούδα, στο *Δίκαιο Διεθνούς Κοινωνίας* [επιμέλεια Κων/νος Αντωνόπουλος, Κων/νος Μαγκλιβέρας], Νομική Βιβλιοθήκη, 2011,σελ 539-540

38 Hannah Tonkin, *The private security industry uncovered. In State Control over Private Military and Security Companies in Armed Conflict*, Cambridge Studies in International and Comparative Law, (Cambridge: Cambridge University Press, 2011), σελ. 54-79

αλλοδαποί προκάλεσαν με τη συμπεριφορά τους, εάν είχαν προειδοποιηθεί να απομακρυνθούν ή να φύγουν από τη χώρα και δεν υπάκουσαν³⁹.

Παρότι οι πλειοψηφία των προβλέψεων του ΔΑΔ (ή Δικαίου των Ενόπλων Συρράξεων) είναι αποδεκτές ως διεθνές εθιμικό δίκαιο και συνεπώς θεωρούνται ως γενικά αποδεκτές πρακτικές και νόμοι, ανεξαρτήτως των προβλέψεων Συνθηκών, εντούτοις καταπατούνται συστηματικά από τα αντιμαχόμενα μέρη μιας σύρραξης.

2.2 Κατά πόσο οι ιδιωτικοί στρατοί οξύνουν καταστάσεις βίας και διλήμματα ασφαλείας σε περιπτώσεις εθνοτικών ή εμφύλιων αντιπαραθέσεων;

Μια ενδιαφέρουσα παρατήρηση από τους ανωτέρω ορισμούς περί του καθεστώτος των μισθοφόρων αποτελεί το γεγονός ότι αναφέρονται μόνο στις περιπτώσεις διεθνών συρράξεων. Τι γίνεται όμως όταν η σύγκρουση αφορά εθνοτικές διαφορές και εμφύλιες αντιπαραθέσεις; Το φαινόμενο αυτό παρατηρήθηκε σε μεγαλύτερη συχνότητα στην αφρικανική ήπειρο. Εκεί χρησιμοποιήθηκαν ένοπλες ομάδες αλλοδαπών οι οποίες προσλήφθηκαν είτε για να προκαλέσουν εσωτερική σύγκρουση ή αναταραχή, είτε για να ενθαρρύνουν υφιστάμενες συρράξεις. Σκοπός αυτών των παρεμβάσεων, σύμφωνα και με την αναφορά του Συμβουλίου των Η.Ε για τα ανθρώπινα δικαιώματα⁴⁰, ήταν η υπονόμευση της κυριαρχίας του κράτους με σκοπό την ανατροπή του καθεστώτος, την παραβίαση της εδαφικής ακεραιότητας κι ανεξαρτησίας και την υπονόμευση της συνταγματικής τάξης.

Σημαντικό ρόλο στις καταστάσεις αυτές διαδραμάτισε η Οργάνωση Αφρικανικής Ενότητας⁴¹ (Organization of African Unity- OAU) η οποία στη συνέχεια εξελίχθηκε σε Αφρικανική Ένωση (African Union). Αφορμή αποτέλεσε η εκμίσθωση κυρίως ευρωπαϊών μισθοφόρων από τις μειοψηφικές κυβερνήσεις στη Ροδεσία⁴² και τη Νότια Αφρική, κατά τη δεκαετία του 1970, προκειμένου να αντιμετωπίσουν επαναστατικά λαϊκά κινήματα τα οποία διέθεταν την αναγνώριση της ΟΑΥ.

Ακολούθως, στην παγκόσμια γεωστρατηγική σκακιέρα, η ανατροπή των πολιτικών συσχετισμών που προέκυψε μετά τη λήξη του ψυχρού πολέμου, προκάλεσε μεγάλη

---

39 Μαρία-Ντανιέλα Μαρούδα, *Η διεθνής ευθύνη για παραβιάσεις του Διεθνούς Ανθρωπιστικού Δικαίου: η κρατική και ατομική ευθύνη σε κίνηση*, (Αθήνα: Σάκκουλας, 2006), σελ. 94

40 UN Commission on Human Rights 44 Sess. E/CN.4/RES/1988/14. (New York: UN Commission on Human Rights, 1988), σελ. 12

41 Πρόκειται για διακρατικό οργανισμό που ιδρύθηκε το 1963, από 32 αφρικανικές χώρες με στόχο την εξάλειψη της βίας και τη βελτίωση του επιπέδου διαβίωσης στην αφρικανική ήπειρο.

42 Η σύγχρονη Δημοκρατία της Ζιμπάμπουε

αβεβαιότητα και νέες προκλήσεις σε ένα κομμάτι του Τρίτου Κόσμου⁴³. Η διεθνής κοινότητα φαίνεται να αιφνιδιάστηκε από τις εξελίξεις με αποτέλεσμα να προβληματισθεί στην εξεύρεση του τρόπου αντίδρασης στις προκλήσεις αυτές. Ειδικότερα στη διαχείριση των καταστάσεων που δημιουργούσαν οι εμφύλιες συρράξεις που ξεσπούσαν σε κράτη, ασύνταχτα, αποτυχημένα⁴⁴, γνωστά και ως «failed states», η μαζική παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (γενοκτονίες, εκτελέσεις, συστηματικοί βιασμοί γυναικών, τρομοκρατία) οδήγησε σε μια σειρά ανθρωπιστικών επεμβάσεων⁴⁵ από πλευράς της διεθνούς κοινωνίας.

Έτσι, κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990 οι ΙΣΕ έγιναν αναπόσπαστο κομμάτι των «ανθρωπιστικών επεμβάσεων»⁴⁶ στα λεγόμενα failed states. Οι εταιρίες αυτές ανέλαβαν ενεργό ρόλο στις επιχειρήσεις οικοδόμησης της ειρήνης (peacebuilding), στη διατήρηση (peacekeeping) και στις δραστηριότητες για την ενίσχυση αυτής (peace enforcement activities).⁴⁷ Παράλληλα όμως, άλλες αντίστοιχες εταιρείες φρόντιζαν με τα συμβόλαια που εξασφάλιζαν από τα αντιμαχόμενα μέρη των συρράξεων να διατηρούν την ένταση στα αδύναμα αυτά κράτη. Αποτέλεσμα ήταν, η παρατεταμένη διάρκεια ενός πολέμου να αποτελεί την πλέον επικερδή συνθήκη για όλους τους εμπλεκόμενους που είτε εργάζονταν με σημαία την ειρήνη, είτε το «δίκαιο» εκάστου των αντιμαχομένων, εκτός από τον ντόπιο πληθυσμό που έβλεπε να καταστρέφεται το μέλλον του.

Το ιδεολογικό πρίσμα της εποχής που χαράσσονταν από τη μόνη πλέον υπερδύναμη, εισήγαγε την εφαρμογή του δόγματος του «nation-building» κατά τις διεθνείς επεμβάσεις αποκατάστασης της ειρήνης και της δημοκρατίας όπως τις αντιλαμβάνονταν οι δυτικές κοινωνίες. Συνεπώς, ο ανεπτυγμένος κόσμος αποφάσισε ότι για ανθρωπιστικούς λόγους έπρεπε να επιβάλλει τις πολιτικές και κοινωνικές δομές του

---

43 Christopher Kinsey, *Corporate Soldiers and International Security: The Role of PMCs After the End of The Cold War*, (London: Routledge, 2006), σελ. 58

44 Ως αποτυχημένα θεωρούνται τα κράτη που παρουσιάζουν αδυναμία στην άσκηση της διακυβέρνησης, στην ανάπτυξη κι εφαρμογή των θεσμών και στην διαφύλαξη και προστασία της κρατικής κυριαρχίας. Επιπρόσθετα, αδυνατούν να ελέγξουν αποτελεσματικά το καθορισμένο έδαφος που ισοδυναμεί με την επικράτεια τους αλλά και να παράσχουν στο σύνολο των πολιτών τους δημόσια αγαθά όπως η ασφάλεια, το κράτος δικαίου, η προστασία της υγείας κ.α. Σε κάποιες δε περιπτώσεις επιλέγουν την επίδειξη αδιαφορίας στην παροχή των ανωτέρω αγαθών σε συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες (όπως συνέβη στη Ρουάντα, στο Κονγκό και στη Σιέρρα Λεόνε). Αποτέλεσμα της ανωτέρω κατάστασης είναι η πρόκληση εμφυλίων συρράξεων που επηρεάζουν τη γενικότερη περιφερειακή σταθερότητα, ευημερία κι ασφάλεια.

45 Στο Ιράκ, τη Σομαλία, τη Βοσνία, το Κόσσοβο. Παρά τις ανθρωπιστικές επεμβάσεις η πολιτική της Δύσης διακρίνεται από την απροθυμία της να δώσει λύσεις και οδήγησε χώρες της Αφρικής να στραφούν σε ιδιωτικές εταιρίες

46 Solomon Huges, *War on Terror, Inc, Corporate Profiteering From the Politics of Fear*, (Brooklyn: Verso, 2008), σελ.76.

47 Christopher Spearin, *Private Military and Security Companies, Privatized Peace? Assessing the interplay between states, humanitarians and private security companies*, (London: Routledge, 2008), σελ 203.

στις περιοχές που θεωρήθηκε ότι είχαν αποτύχει και κατά συνέπεια, όφειλε να αποκαταστήσει την τάξη. Για το σκοπό αυτό και ιδιαίτερα μετά από αποτυχημένες επεμβάσεις όπως αυτή που διεξήχθη στη Σομαλία, επί προεδρίας Clinton, όπου κατά τη διάρκεια της επιχείρησης «Gothic Serpent» στην πρωτεύουσα Mogadishu, 18 Αμερικανοί στρατιώτες έχασαν τη ζωή τους, οι ανεπτυγμένες κοινωνίες ανακάλυψαν ότι αδυνατούσαν να σηκώσουν το βάρος των απωλειών για τον πόλεμο κάποιου άλλου.

Στο επίπεδο του κράτους, είτε επρόκειτο για νεοσύστατο είτε για κράτος με εσωτερικές διαφορές, η πρόσληψη ΙΣΕ, αποτελούσε ένδειξη της αδυναμίας του να παράσχει στους πολίτες του τις συνθήκες ασφαλείας που όφειλε. Παράλληλα, η στρατηγική της αξιοποίησης των εταιρειών αυτών υποδείκνυε και την επίδραση που επιθυμούσαν να εξασκήσουν χώρες με γεωπολιτική επιρροή στην νέα τάξη πραγμάτων της εκάστοτε κρατικής οντότητας.

Ένα τέτοιο παράδειγμα αποτέλεσε το συμβόλαιο της Military Professional Resources Incorporated (MPRI) με τις Ε.Δ της Βοσνίας το 1995. Η εταιρεία ανέλαβε να εκπαιδεύσει το βοσνιακό στρατό μετά από μια περίοδο (1992-1995) όπου το έδαφος της Βοσνίας είχε καταστεί πεδίο αντιπαράθεσεων μεταξύ των ΗΠΑ και του Ιράν. Με την αξιοποίηση της MPRI η αμερικανική κυβέρνηση κατόρθωσε να διαδραματίσει παρασκηνιακά, σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη του κράτους αυτού.

Αποδεικνύεται συνεπώς, ότι ισχυροί στρατηγικοί δρώντες εργαλειοποιούν τις ΙΣΕ με σκοπό να στηρίξουν την εξωτερική τους πολιτική και να επεκτείνουν τις σφαίρες επιρροής τους. Έτσι, οι ΗΠΑ κατόρθωσαν αφενός να αποσοβήσουν την ιρανική ανάμειξη στον εμφύλιο της πρώην Γιουγκοσλαβίας, χωρίς να απαιτηθεί να προβούν σε απευθείας αντιπαράθεση κι αφετέρου να λειτουργήσουν καταλυτικά στην διαμόρφωση των κοινωνικών δομών της Βοσνίας προς όφελός τους⁴⁸.

Αντίστοιχη ήταν και η δραστηριότητα που ανέπτυξε η ρωσική Wagner τόσο στη Συρία, όσο κυρίως στη Λιβύη, οπότε παρατηρήθηκε η προώθηση των ρωσικών συμφερόντων στην περιοχή της ανατολικής Μεσογείου μέσω της υποστήριξης συγκεκριμένων πολιτικών (του καθεστώτος Assad και του Στρατηγού Haftar αντίστοιχα), παρά τις δηλώσεις της επίσημης ρωσικής διπλωματίας, περί μη ανάμειξης ή σχέσεων με την εν λόγω ΙΣΕ.

Επιπλέον, παρατηρείται το φαινόμενο, οι συμβουλευτικές υπηρεσίες που παρέχονται από τις εταιρείες αυτές, κατά την ανάλυση του περιβάλλοντος ασφαλείας, είτε να διογκώνουν

---

48 Marcus Mohlin, "Commercialisation of Warfare and Shadow Wars, A Re-Examination of Private Military and Security Companies", St Antony's International Review, Vol. 9, No. 2, 2014, σελ. 24-38

τα δεδομένα είτε και να τα προκαλούν οι ίδιες (με συγκαλυμμένες ενέργειές τους) με σκοπό να καλλιεργούν τη ζήτηση για να την καλύψουν με την προσφορά που οι ίδιες διαθέτουν⁴⁹.

---

49 Lou Pingeot, *Dangerous partnership, Private Military & Security Companies and the UN*, (N.Y:Global Policy Forum, 2012), σελ. 13

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

3.1 Ποιο είναι το νομικό καθεστώς που διέπει τις δράσεις των ΙΣΕ;

Όπως αναφέρθηκε και στο Κεφάλαιο 1 της παρούσης εργασίας, οι σύγχρονες ΙΣΕ επιζητούν να παρουσιάζουν ένα εταιρικό προφίλ διαφάνειας και νόμιμης λειτουργίας. Συνεπώς, αρκετές εξ' αυτών επιδιώκουν την εξασφάλιση πιστοποιητικών τυποποίησης λειτουργίας και οργάνωσης σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα International Organization for Standardization (ISO) 28007 και ISO 1878839. Τέτοιες ΙΣΕ είναι οι Hart Security, Janus Global Operations, Olive Group (Constellis), Chenega Security, and Patriot Group International. Ενώ άλλες όπως οι Garda World και AEGIS Security & Investigations, προκειμένου να παρουσιάζουν διαφανή τρόπο λειτουργίας υπόκεινται και σε αξιολογήσεις από ανεξάρτητους οργανισμούς πιστοποίησης (audits) σύμφωνα με τα πρότυπα της American Society for Industrial Security (ASIS) PSC.1-201240, η οποία σε συνεργασία με το American National Standards Institute (ANSI) καθόρισαν ένα πλαίσιο ορθής λειτουργίας των ΙΣΕ που επιχειρούν σε εμπόλεμες ζώνες.

Με το ίδιο σκεπτικό και υπό την αιγίδα του Διεθνούς Ερυθρού Σταυρού, έχει θεσπιστεί μία διεθνής πρωτοβουλία, η International Code of Conduct Association (ICoCA) από ΙΣΕ που συμμετέχουν και συναινούν στον καθορισμό ελάχιστων προτύπων (standards) λειτουργίας που παραπέμπουν στο σεβασμό των βασικών αρχών του ανθρωπιστικού δικαίου καθώς και των προβλέψεων του διεθνούς δικαίου⁵⁰ (περισσότερες λεπτομέρειες του καταστατικού του ICoCA περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Δ). Άλλωστε, όλες οι μεγάλες εταιρείες διαθέτουν επίσημες ιστοσελίδες όπου αφενός διαφημίζουν την ποιότητα και το εύρος των υπηρεσιών που παρέχουν προς άγρα πελατών κι αφετέρου προσελκύουν νέα στελέχη για ενίσχυση του δυναμικού τους. Έτσι, αποδεικνύουν κι εμπράκτως ότι αποτελούν νόμιμες και διαφανείς επιχειρήσεις. Ωστόσο, είναι αμφίβολο εάν στην πραγματικότητα και προκειμένου να αποκομίσουν το μέγιστο κέρδος, οι εταιρείες αυτές εφαρμόζουν επακριβώς τις προαναφερόμενες δεσμεύσεις ή αντιθέτως, εκμεταλλεύονται τα νομικά κενά που υφίστανται όταν επιχειρούν σε περιοχές συρράξεων με αδύναμο νομικό και συχνά διεφθαρμένο τοπικό δικαστικό σύστημα. Όλοι οι εμπλεκόμενοι σε μια σύρραξη υποχρεούνται να σέβονται τις προβλέψεις του διεθνούς

---

50 Sean McFate, *Mercenaries and War: Understanding Private Armies Today*, (Washington DC: National Defence University Press, 2019), σελ. 28

ανθρωπιστικού δικαίου⁵¹. Ασφαλώς και τα στελέχη των ΙΣΕ δεν εξαιρούνται της ανωτέρω υποχρέωσης. Συνεπώς, κατά τη διάρκεια μιας σύρραξης, ενέργειες όπως επιθέσεις κατά αμάχων ή κακομεταχείριση κρατουμένων, παραβιάζουν ευθέως τα ανθρώπινα δικαιώματα και θα πρέπει να διώκονται ως εγκλήματα πολέμου από το κράτος στο οποίο λαμβάνουν χώρα. Περιστατικά όπως αυτά που κατεγράφησαν στις φυλακές του Abu Ghraib⁵² και αλλού από στελέχη των ΙΣΕ, θα έπρεπε να διώκονταν σύμφωνα με τον ποινικό κώδικα του κράτους στο οποίο διαπράχθηκαν, στο Ιράκ εν προκειμένω. Ωστόσο, σε διεφθαρμένα ή ασθενή δικαστικά κράτη, η δίωξη παράνομων πράξεων, ιδιαίτερα όταν προέρχονται από εύρωστες οικονομικά εταιρείες ή εταιρείες με τη στήριξη ισχυρών κρατών, αποτελούν μάλλον ουτοπική ιδέα.

Καθόσον οι ΙΣΕ που δεν έχουν έδρα στο κράτος στο οποίο δραστηριοποιούνται, δεν δεσμεύονται έναντι των κανόνων δικαίου του κράτους αυτού, ωστόσο το γεγονός αυτό δεν απαλλάσσει τα στελέχη τους που διαπράττουν αδικήματα εκτός της έδρας τους από τις κατηγορίες που οφείλουν να τα βαρύνουν. Αντίστοιχα, το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο οφείλει να έχει εφαρμογή προκειμένου να προφυλάξει και το ίδιο το προσωπικό των ΙΣΕ που επιχειρεί σε χώρες υπό καθεστώς συρράξεως. Σε κάθε περίπτωση, καθοριστικό ρόλο διαδραματίζει το είδος των υπηρεσιών που προσφέρουν οι εταιρείες στις περιοχές όπου δραστηριοποιούνται. Ειδικότερα, στις περισσότερες των περιπτώσεων τα στελέχη των ΙΣΕ, επιχειρούν ως πολίτες σε περιοχές που διεξάγονται ένοπλες συγκρούσεις και συνεπώς υφίστανται και γι' αυτούς οι προβλέψεις του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου για προστασία από επιθέσεις εναντίον τους, εφόσον δεν εμπλέκονται άμεσα σε εχθροπραξίες. Σε αντίθετη περίπτωση, δεν δύναται να θεωρηθούν, λόγω του ειδικού καθεστώτος τους, ούτε ως μαχητές αλλά ούτε και ως άμαχοι και συνεπώς δύναται να διωχθούν για τις πράξεις τους σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους στο οποίο επιχειρούν⁵².

Αναλυτικότερα, σε μια κατάσταση διεθνούς ένοπλης σύρραξης, κατά την οποία οι αντιμαχόμενοι είναι δύο ανεξάρτητα κράτη, οπότε και ισχύουν οι προβλέψεις του κοινού Άρθρου 2 (1) της Σύμβασης της Γενεύης I-IV⁵³ (1949), καθώς και του Άρθρου 1(3) του

---

51 Άρθρα 1,2 της Σύμβασης της Γενεύης I-V (1949), διαθέσιμο στο <https://ihl-databases.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/Comment.xsp?action=openDocument&documentId=BE2D518CF5DE54EAC1257F7D0036B518> (πρόσβαση την 3 Μαρ 2021)

52 Montreux Document, σελ 39, διαθέσιμο στο <https://www.icrc.org/en/publication/0996=montreux-document-private-military-and-security-companies>

53 **“ARTICLE 2 : APPLICATION OF THE CONVENTION**

(1) In addition to the provisions which shall be implemented in peacetime, the present Convention shall apply to all cases of declared war or of any other armed conflict which may arise between two or more of the High Contracting Parties, even if the state of war is not recognized by one of them.

(2) The Convention shall also apply to all cases of partial or total occupation of the territory of a High Contracting Party, even if the said occupation meets with no armed resistance.

Συμπληρωματικού Πρωτοκόλλου I⁵⁴, ή σε περίπτωση κατάληψης, οπότε και ισχύουν τα αναγραφόμενα στο κοινό Άρθρο 2(2) της Σύμβασης της Γενεύης I-IV και τα αντίστοιχα του Άρθρου 1(3) του Συμπληρωματικού Πρωτοκόλλου I, υφίσταται διαφορά στην αντιμετώπιση μεταξύ μαχητών και αμάχων.

Το δικαίωμα συμμετοχής σε εχθροπραξίες κατέχεται μόνο από τους μαχητές και εφόσον οι πράξεις τους δεν παραβιάζουν τα άρθρα του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου, δεν δύναται να διωχθούν γι' αυτές (Άρθρα 99-105 της Σύμβασης της Γενεύης III, σχετικά με τη διαχείριση των αιχμαλώτων πολέμου) και σε περίπτωση σύλληψης προστατεύονται από το καθεστώς του αιχμαλώτου πολέμου (Άρθρο 44 (1) του Συμπληρωματικού Πρωτοκόλλου I και Άρθρο 4(A) της Σύμβασης της Γενεύης III).

Αντίστοιχα, οι άμαχοι [σύμφωνα με το Άρθρο 50(1) του Συμπληρωματικού Πρωτοκόλλου I] απέχουν των εχθροπραξιών και προστατεύονται από επιθέσεις σύμφωνα με το Άρθρο 51 (2), (3) του Συμπληρωματικού Πρωτοκόλλου I. Σε περίπτωση όμως εμπλοκής τους, εφόσον δεν είναι μαχητές, δίδονται ως κοινοί εγκληματίες σύμφωνα με το εσωτερικό δίκαιο του κράτους στο οποίο λαμβάνουν χώρα οι πράξεις τους. Εξαίρεση αποτελούν οι άμαχοι που συνοδεύονται από μαχητές, οπότε σύμφωνα με τις προβλέψεις του Άρθρου 4(A) (4) της Σύμβασης της Γενεύης III, παρότι δεν είναι μαχητές, απολαμβάνουν των δικαιωμάτων του αιχμαλώτου πολέμου.

Οι υπάλληλοι των ΙΣΕ, δύναται να χαρακτηρισθούν ως μαχητές σε δύο περιπτώσεις, οι οποίες εξαρτώνται από το βαθμό ενσωμάτωσής τους με τις στρατιωτικές δυνάμεις εκάστου των αντιμαχομένων, σε μια σύρραξη, πλευρών. Σύμφωνα με το Άρθρο 4 (A) (1) της Σύμβασης της Γενεύης III, «...μέλη των Ε.Δ των αντιμαχομένων μίας σύγκρουσης καθώς και μέλη παραστρατιωτικών ομάδων (militias) ή σώματα εθελοντών που συμμετέχουν στις Ε.Δ των αντιπάλων, ...» θεωρούνται μαχητές. Το Άρθρο 4 (A) (2) της Σύμβασης της Γενεύης III, καθορίζει την de facto αναγνώριση του καθεστώτος του

---

(3) Although one of the Powers in conflict may not be a party to the present Convention, the Powers who are parties thereto shall remain bound by it in their mutual relations. They shall furthermore be bound by the Convention in relation to the said Power, if the latter accepts and applies the provisions thereof.”
διαθέσιμο στο [https://ihl-](https://ihl-databases.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/Comment.xsp?action=openDocument&documentId=BE2D518CF5DE54EAC1257F7D0036B518)

[databases.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/Comment.xsp?action=openDocument&documentId=BE2D518CF5DE54EAC1257F7D0036B518](https://ihl-databases.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/Comment.xsp?action=openDocument&documentId=BE2D518CF5DE54EAC1257F7D0036B518) (πρόσβαση την 3 Μαρ 2021)

54 “61. Nevertheless, despite their title (“for the protection of war victims”), the Conventions are not applicable only in cases of declared war: the institution of the declaration of war (33) has been disregarded too often to make the application of humanitarian law dependent on this act. It is not necessary either that the existence of war be legally proved, as this concept is too prone to discussion, and too many armed conflicts would therefore be at risk of eluding humanitarian law. (34)”,
διαθέσιμο στο [https://ihl-](https://ihl-databases.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/Comment.xsp?action=openDocument&documentId=7125D4CBD57A70DDC12563CD0042F793)

[databases.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/Comment.xsp?action=openDocument&documentId=7125D4CBD57A70DDC12563CD0042F793](https://ihl-databases.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/Comment.xsp?action=openDocument&documentId=7125D4CBD57A70DDC12563CD0042F793) (πρόσβαση την 3 Μαρ 2021)

μαχητή, σε μέλη είτε παραστρατιωτικών ομάδων (militias), είτε σωμάτων εθελοντών συμπεριλαμβανομένων των οργανωμένων αντιστασιακών κινημάτων, που ανήκουν σε ένα εκ των αντιμαχομένων μιας σύρραξης, οι οποίοι επιχειρούν είτε εντός, είτε εκτός των εδαφών τους, ακόμη κι αν τα εδάφη αυτά είναι υπό καθεστώς κατοχής, εφόσον πληρούν τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- α. διοικούνται από άτομο υπεύθυνο για τους υφισταμένους του,
- β. φέρουν διακριτικά που είναι ευδιάκριτα,
- γ. φέρουν οπλισμό φανερά,
- δ. επιχειρούν σύμφωνα με τους νόμους και τα έθιμα του πολέμου.

Επίσης, το Άρθρο 43 (1) του Συμπληρωματικού Πρωτοκόλλου Ι, περιλαμβάνει όλες τις προαναφερθείσες κατηγορίες μαχητών είτε υπάγονται στις Ε.Δ επίσημης κυβέρνησης κράτους, είτε άλλης αντίπαλης αρχής. Συνεπώς, οι υπάλληλοι των ΙΣΕ δύναται να θεωρηθούν μαχητές εφόσον έχουν ενσωματωθεί στις Ε.Δ ενός κράτους, είτε υπό την έννοια της κατάταξης είτε ακόμη και του συμβολαίου (κάτι για το οποίο υφίστανται αντιρρήσεις) και πληρούν τις προϋποθέσεις του εσωτερικού δικαίου του κράτους αυτού. Σε κάθε περίπτωση και σύμφωνα με τις προβλέψεις του Άρθρου 43 (3) του Συμπληρωματικού Πρωτοκόλλου Ι, θα πρέπει να είναι ξεκάθαρο το καθεστώς συνεργασίας των υπαλλήλων των ΙΣΕ με τις Ε.Δ του κράτους με το οποίο διαθέτουν συμβόλαιο. Ωστόσο, συνήθως τα στελέχη των ΙΣΕ επιχειρούν εκτός της δομής των Ε.Δ του κράτους από το οποίο μισθώθηκαν.

Όταν δεν συμπίπτουν οι ανωτέρω προϋποθέσεις για να θεωρηθούν μαχητές οι υπάλληλοι των ΙΣΕ που δραστηριοποιούνται σε μία εμπόλεμη ζώνη, τότε εάν εμπλακούν σε εχθροπραξίες και συλληφθούν, χάνουν τα δικαιώματα του αιχμαλώτου πολέμου και δύναται να διώκονται σύμφωνα με το εσωτερικό δίκαιο του κράτους στο οποίο τελέστηκε το αδίκημα.

Κρίνεται σκόπιμο να διευκρινισθεί ότι η ευθύνη διάπραξης εγκλημάτων από στελέχη των ΙΣΕ (όπως εγκλήματα πολέμου, βασανισμοί, βιασμοί κλπ) οφείλουν να βαρύνουν πέραν του ατόμου που τα διέπραξε και τον ιεραρχικά ανώτερο αυτού διότι ως τέτοιος και απόρροια των καθηκόντων του, όφειλε να είχε αποτρέψει τους υφισταμένους του από τη διάπραξη των εγκλημάτων⁵⁵. Ωστόσο, η στοιχειοθέτηση ύπαρξης ιεραρχίας

---

55 Chia Lenhardt, "Individual Liability of Private Military Personnel Under International Criminal Law", *The European Journal of International Law*, Vol. 19 no. 5 © EJIL 2008, σελ 102

σε μια δομή όπως των ΙΣΕ που δεν διαθέτουν διακριτικά και λειτουργούν εκτός των κανονισμών του στρατού, είναι ιδιαίτερα δύσκολη.

3.2 Το κείμενο του Montreux

Με δεδομένο το ασαφές νομικό πλαίσιο που αφορά στις δραστηριότητες του προσωπικού των ΙΣΕ, με πρωτοβουλία της Διεθνούς Επιτροπής Ερυθρού Σταυρού και της κυβέρνησης της Ελβετίας, το 2008 συντάχθηκε ένα διακυβερνητικό έγγραφο στο Montreux, από όπου πήρε και το όνομά του, με σκοπό να τεθούν κάποια πρότυπα, κανόνες και καλές πρακτικές, που αφορούσαν στη ρύθμιση της λειτουργίας των ΙΣΕ στην διεθνή κοινότητα. Κατά την αρχική διακήρυξη του κειμένου συμμετείχαν 17 κράτη⁵⁶ (μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται οι ΗΠΑ, Ηνωμένο Βασίλειο, Γαλλία, Γερμανία) που δήλωναν τη στήριξή της στους σκοπούς και τις προθέσεις της πρωτοβουλίας αυτής.

Το κείμενο αυτό αποτελεί μια προσπάθεια των κρατών που διατηρούν αντίστοιχες εταιρείες στο έδαφός τους να αντιστρέψουν την κρατούσα αντίληψη περί διεθνούς νομικού κενού στην λειτουργία των ΙΣΕ. Συνεπώς, συστήνει στις εταιρείες αυτές αλλά και στις χώρες που τις χρησιμοποιούν να σέβονται, να προασπίζουν και να τηρούν πιστά τις αρχές της ΟΔΔΑ και ΔΑΔ, ιδιαίτερα κατά τις ένοπλες συρράξεις.

Στο σημείο αυτό οφείλουμε να διευκρινίσουμε ότι το κείμενο του Montreux δεν εκλαμβάνεται ως μια νέα διεθνή συνθήκη και συνεπώς δεν δημιουργεί νομικές υποχρεώσεις. Επιπρόσθετα, επειδή διαθέτει στα συμβαλλόμενα μέρη την αξιοποίηση καλών πρακτικών (good practices), δεν δύναται να λάβει θέση αλλά ούτε και να νομιμοποιήσει την ύπαρξη ή τις πράξεις των ΙΣΕ, πόσο δε μάλλον να προτρέψει ή να επιβάλει τη χρήση τους. Στα περιεχόμενα του κειμένου περιλαμβάνονται κανόνες και αρχές καλών πρακτικών καθώς και στοιχεία από την νομοθεσία που αφορά στη διεθνή ευθύνη των κρατών, όπως και των διεθνών οργανισμών. Πέραν των ανωτέρω, υφίστανται προβλέψεις περί της διεθνούς ατομικής ποινικής ευθύνης όπως περιλαμβάνονται στις διεθνείς συνθήκες και στο διεθνές εθιμικό δίκαιο.

Η ειδοποιός διαφορά του κειμένου σε σχέση με μια διεθνή σύμβαση, είναι ότι λειτουργεί ως ένα πρακτικός και τεχνοκρατικός οδηγός που εστιάζει στην αλληλεπίδραση μεταξύ των κρατών, των διεθνών οργανισμών και των ΙΣΕ.

---

⁵⁶ The Montreux Document, On pertinent international legal obligations and good practices for States related to operations of private military and security companies during armed conflict, ICRC, σελ 31, διαθέσιμο στο <https://www.icrc.org/en/publication/0996-montreux-document-private-military-and-security-companies> (πρόσβαση την 3 Μαρ 2021)

Στο πρώτο μέρος του κειμένου αναφέρονται οι διεθνείς νομικές υποχρεώσεις που απορρέουν από το ΟΔΔΑ, το ΔΑΔ και το διεθνές ποινικό δίκαιο, που έχουν εφαρμογή και σε μη κρατικούς δρώντες, ενημερώνοντας τις χώρες που έχουν υπογράψει το κείμενο για τις ευθύνες που φέρουν σε περίπτωση παραβίασης αυτών.

Στο δεύτερο μέρος, αναπτύσσεται μια λίστα από κανόνες και καλές πρακτικές που προτείνεται να τηρούνται από τις χώρες που στηρίζουν το κείμενο και παράλληλα καθορίζονται οι νομοθετικές υποχρεώσεις και οι διοικητικοί τρόποι για την εφαρμογή των διεθνών αυτών προτύπων. Επιπρόσθετα ενθαρρύνει τα κράτη να θεσπίσουν εθνικές νομοθεσίες που θα αφορούν στη ρύθμιση της λειτουργίας ή/και εκμίσθωσης των ΙΣΕ, στο εσωτερικό τους, παρέχοντας σχετικές οδηγίες και λύσεις.

Μεταξύ των αρχών των «καλών πρακτικών» που προτείνει στα κράτη περιλαμβάνονται⁵⁷:

- α. Έλεγχος ως προς την επάρκεια του εσωτερικού νομικού συστήματος του κράτους που μισθώνει μία ΙΣΕ.
- β. Εισαγωγή και εφαρμογή αυστηρών κριτηρίων που αφορούν στη διαδικασία αδειοδότησης και επιλογής των ΙΣΕ.
- β. Καθορισμός των υπηρεσιών που παρέχουν οι εν λόγω εταιρείες.
- γ. Καθιέρωση διαφανών διαδικασιών και υποχρεωτικής καταγραφής των όρων παροχής υπηρεσιών.
- δ. Καθιέρωση αυστηρών ρητρών συμμόρφωσης σε περιπτώσεις παραβίασης των αρχών καλών πρακτικών.
- ε. Αυστηρή διαδικασία επιλογής και παρακολούθησης του προσωπικού.
- στ. Συνεχή έλεγχο και εποπτεία των υπηρεσιών που παρέχονται.

Όπως προαναφέρθηκε το κείμενο του Montreux συντάχθηκε για να εφαρμόζεται κατά την διάρκεια των ενόπλων συρράξεων, θεωρώντας ότι γίνονται σεβαστές κι εφαρμόζονται από όλους, οι προβλέψεις του ΔΑΔ. Ωστόσο, συμφωνήθηκε μεταξύ των ομονοούντων κρατών να εφαρμόζεται σε όλες τις περιπτώσεις χωρίς περιορισμούς. Έτσι π.χ. στην περίπτωση χρησιμοποίησης των ΙΣΕ, για την προστασία ενάντια στην

---

⁵⁷ Όμοιο, σελ 16-20, διαθέσιμο στο <https://www.icrc.org/en/publication/0996-montreux-document-private-military-and-security-companies> (πρόσβαση την 3 Μαρ 2021).

πειρατεία, παρότι οι ενέργειες αυτές δεν θεωρούνται συμβατές με καταστάσεις ένοπλης σύρραξης αλλά υπάγονται στην κατηγορία των καταστάσεων επιβολής του νόμου (law enforcement), εντούτοις το κείμενο του Montreux θεωρείται ότι παραμένει σε ισχύ⁵⁸ (το πλήρες κείμενο περιλαμβάνεται στο Παράρτημα Γ).

3.3 Τι θέση λαμβάνει ο ΟΗΕ στο θέμα των ΙΣΕ;

Τα Ηνωμένα Έθνη (ΗΕ) αρχικά ταύτιζαν πλήρως το καθεστώς των στελεχών των ΙΣΕ με αυτό των παραδοσιακών μισθοφόρων. Ωστόσο, η κατάσταση άλλαξε όταν στα μέσα της δεκαετίας του 2000, η δράση των εταιρειών αυτών στους πολέμους του Αφγανιστάν και του Ιράκ αποκάλυψε μια σκοτεινή πλευρά που η διεθνής κοινωνία αδυνατούσε να αποδεχτεί. Το γεγονός αυτό, υποχρέωσε τα ΗΕ να θεσπίσουν το 2005 μια Ομάδα Εργασίας που θα ήταν επιφορτισμένη με την παρακολούθηση των δραστηριοτήτων των ΙΣΕ και την διασφάλιση του δικαιώματος της αυτοδιάθεσης των λαών (Working Group on the use of mercenaries as a means of violating human rights and impeding the exercise of the rights of people to self-determination).

Μεταξύ των έργων της Ομάδας Εργασίας ήταν και ο επαναπροσδιορισμός της μισθοφορικής ιδιότητας, αναγνωρίζοντας τη νέα πραγματικότητα που δημιουργούσε η δράση των ιδιωτικών στρατών, προκειμένου να αναγνωρισθούν ως ξεχωριστές νομικές οντότητες. Ωστόσο η αναγκαιότητα ρύθμισης του σύγχρονου πλαισίου δράσης των εταιρειών είχε ως εφελτήριο τα πορίσματα του Working Group, κατά τα οποία εξετάστηκαν πολλές περιπτώσεις παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων από το προσωπικό των εταιρειών, όπως ανθρωποκτονίες χωρίς να έχει προηγηθεί επίθεση, βασανισμοί, αυθαίρετη κράτηση, προσβολή της υγείας, προσβολή του δικαιώματος της αυτοδιάθεσης, απαγωγές, διακίνηση ανθρώπων (trafficking), αλλά ακόμη και προσβολή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αυτών των ίδιων των εργαζομένων στις ΙΣΕ.

Συγκεκριμένα, καταγράφηκαν περιπτώσεις υπαλλήλων των εταιρειών όπου δεν τηρήθηκαν ούτε οι προβλέψεις των συμβολαίων που διέθεταν με τις ΙΣΕ, αλλά ούτε και οι στοιχειώδεις υποχρεώσεις των εταιρειών προς τους υπαλλήλους τους, όπως π.χ κατάλληλη ασφαλιστική κάλυψη. Κάποιοι δε εξ αυτών παρακρατούσαν τα διαβατήρια των υπαλλήλων τους προκειμένου να τους δεσμεύουν επαγγελματικά⁵⁹. Επίσης, η Ομάδα

---

58 Federal Department of Foreign Affairs, Montreux + 5, Conference Chairs Conclusions Geneva, 13 December 2013, διαθέσιμο στο https://www.montreuxdocument.org/pdf/2013-12-13-Montreux-5-Conference-Chairs-Conclusions_en.pdf, (πρόσβαση την 4 Μαρ 2021).

59 UN Gen. Assembly Human Rights Council, Working Group on the use of mercenaries as a means of violating human rights and impeding the exercise of the rights of people to self-determination, Mission to

Εργασίας όφειλε να διερευνήσει και την έλλειψη διαφάνειας στον τρόπο επιλογής και δράσης των στελεχών των ΙΣΕ. Παρά την εμπλοκή τους σε σοβαρές παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ούτε μια εταιρία ή εργαζόμενος της δεν έχει καταδικασθεί και εκτίσει ποινές για τις πράξεις αυτές, που ήταν αποτέλεσμα της έλλειψης λογοδοσίας και ποινικής αντιμετώπισης τους.

Ωστόσο, αποτελεί γεγονός ότι τα ΗΕ έχουν κατ' επανάληψη χρησιμοποιήσει τις υπηρεσίες των ΙΣΕ σε αποστολές. Χαρακτηριστική περίπτωση αποτελεί η ανάθεση συμβολαίου που υπερέβη τα 9 εκατομμύρια δολάρια, στην ιδιωτική εταιρεία IDG Security⁶⁰, η οποία παρείχε ένοπλη φύλαξη των εγκαταστάσεων των ΗΕ στο Αφγανιστάν, κατά την περίοδο 2010-2011⁶¹. Μάλιστα, κατά το ανωτέρω διάστημα (Οκτώβριος 2010) μέλη της IDG Security, που ανήκαν στη φυλή των Gurkhas, σκότωσαν 4 παρείσακτους εντός του διαδρόμου του αρχηγείου των ΗΕ στην πόλη Herat⁶². Για την ποιότητα των υπηρεσιών τους, στην ιστοσελίδα της εταιρείας τους υπάρχει αναρτημένη δήλωση του ΓΓ των ΗΕ, Ban Ki-Moon (2007-2016), «Their devotion to the work of our organization in the service of peace and those in need is an inspiration to us all.»⁶³

Τα καταγεγραμμένα συμβόλαια των ΗΕ με ΙΣΕ για παροχή υπηρεσιών ασφαλείας αυξήθηκαν από 44 εκατομμύρια δολάρια το 2009, σε 76 εκατομμύρια το 2010 και εκτοξεύτηκαν στα 113,8 εκατομμύρια το 2011⁶⁴. Οι δύο μεγαλύτερες υπηρεσίες των Η.Ε. που χρησιμοποίησαν μέχρι το 2012 ιδιωτικές εταιρείες σε περιβάλλον απόλυτης μυστικότητας, αρνούμενες να δώσουν στοιχεία για τον τύπο των υπηρεσιών, τις διαδικασίες επιλογής και το ύψος των συμβολαίων, είναι οι UN High Commissioner for Refugees-UNHCR και UN Development Program-UNDP⁶⁵.

Γενικά και σύμφωνα με τις προβλέψεις των Άρθρων 4(1), 5(1), 2(c) της UN International Law Commission (UNILC Draft Articles on Responsibility of International

---

Fiji, 14-18 May 2007, σελ 9-10, διαθέσιμο στο <https://digitallibrary.un.org/record/616722?ln=en>, (πρόσβαση την 4 Μαρ 2021).

60 Πρόκειται για ΙΣΕ με έδρα το Dubai (ΗΑΕ), η οποία δραστηριοποιείται σε Αφγανιστάν, Μιανμάρ, Σομαλία και στελεχώνεται από πρώην μέλη του σώματος του βρετανικού στρατού που ανήκουν στη φυλή των Gurkhas (γνωστοί για τη βιαιότητα που εκδηλώνουν κατά τη μάχη)

61 www.un.org/depts/ptd/10_others_contract_field.htm, (πρόσβαση την 10 Μαρ 2021).

62 Shelly Kittleson, "Security Companies Increasingly Mired in Kabul Controversy", *Italian Insider*, November 11, 2010, διαθέσιμο στο <http://www.italianinsider.it/?q=node/359>, (πρόσβαση την 10 Μαρ 2021).

63 <https://idg-security.com/>, (πρόσβαση την 10 Μαρ 2021).

64 Lou Pinget, "Contracting insecurity, Private Military and Security companies and the future of the UN", February 2014, σελ. 6, διαθέσιμο στο <https://rosalux.nuc/contracting-insecurity/>, (πρόσβαση την 12 Μαρ 2021).

65 Lou Pinget, "Dangerous Partnership Private Military and Security companies and the UN", (Rosa Luxemburg Foundation, June 2012), σελ. 7

Organizations) η ευθύνη για τη συμπεριφορά των στελεχών ΙΣΕ που λειτουργούν κατόπιν συμβολαίου με τα ΗΕ βαρύνει και τα ΗΕ. Ειδικότερα, όταν στελέχη των ΙΣΕ επιχειρούν υπό τις εντολές των ΗΕ στο πλαίσιο επιχειρήσεων διατήρησης της ειρήνης, τότε θεωρείται ότι δρουν εξ' ονόματος των ΗΕ. Ομοίως εφόσον στελέχη ΙΣΕ έχουν ενσωματωθεί στην αλυσίδα διοίκησης δυνάμεων που τελούν υπό των έλεγχο των ΗΕ, τότε σύμφωνα με το Άρθρο 6 του UNILC, Draft Articles on Responsibility of International Organizations, η ευθύνη των πράξεων των ΙΣΕ βαρύνει και τον ΟΗΕ. Από τα ανωτέρω τεκμαίρεται ότι θέματα διεθνούς ευθύνης δημιουργούνται και στις περιπτώσεις όπου ΙΣΕ προσλαμβάνονται από διεθνείς οργανισμούς όπως τα ΗΕ, στο πλαίσιο αποστολών διατήρησης της ειρήνης. Σε κάθε περίπτωση τα ΗΕ οφείλουν να συντάξουν κατάλληλα Μνημόνια κατανόησης (Memorandum of Understanding, MOU) τόσο με τα κράτη υποδοχής των δυνάμεων, όσο και με τα κράτη αναχώρησης αυτών.

3.4 Ποια είναι η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης απέναντι στις ΙΣΕ;

Η ΕΕ αντιλαμβάνομενη την σοβαρότητα αλλά και την σπουδαιότητα του ζητήματος που προκύπτει από τη δράση των ΙΣΕ, ιδιαίτερα μετά την θεαματικά αλματώδη ανάπτυξη του κλάδου τους, προσπάθησε να προβεί σε ενέργειες και δράσεις για την διευθέτηση του θέματος, καταλήγοντας στην έγκριση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο του ψηφίσματος 2016/2238(INI) «Σχετικά με τις Ιδιωτικές Εταιρείες Ασφάλειας». Εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι για τη σύνταξη του ψηφίσματος ελήφθησαν υπόψη και τα αναφερόμενα στο κείμενο του Montreux καίτοι, όπως προαναφέρθηκε, δεν αποτελεί διεθνή συνθήκη και συνεπώς δεν δεσμεύει νομικά.

Επιπλέον συγκρατούνται και τα παρακάτω στοιχεία που αφορούν στη δράση των ΙΣΕ στην Ευρώπη⁶⁶:

«...περισσότεροι από 1.5 εκατομμύρια «ιδιωτικοί εργολάβοι ασφαλείας» απασχολήθηκαν σε περίπου 40.000 ΙΣΕ στην Ευρώπη κατά το 2013, με αυξητική τάση, παρουσιάζοντας ετήσια έσοδα της τάξης των 35 δις. ευρώ, όταν σε παγκόσμια κλίμακα ο κλάδος των ΙΣΕ αξιολογήθηκε περί τα 200 δις. δολάρια για το 2016, με περίπου 100.000 ΙΣΕ που απασχολούν περί τα 3.5 εκατομμύρια υπαλλήλους...»

Στο εν λόγω ψήφισμα, μεταξύ άλλων, αποτυπώνονται τα ακόλουθα:

---

66 European Parliament resolution of 4 July 2017 on private security companies (2016/2238(INI)), 4 July 2017, διαθέσιμο στο <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52017IP0289>, (πρόσβαση την 12 Μαρ 2021).

α. Οι ΙΣΕ διαδραματίζουν σημαντικό συμπληρωματικό ρόλο όσον αφορά στην παροχή βοήθειας στους κρατικούς στρατιωτικούς και μη στρατιωτικούς οργανισμούς.

β. Όταν αναλαμβάνουν δράση σε χώρες υποδοχής και κυρίως σε χώρες με πολιτισμικές και θρησκευτικές ιδιαιτερότητες, οφείλουν να σέβονται και να λαμβάνουν υπόψη τα τοπικά ήθη και έθιμα με σκοπό αφενός να μην διακυβεύεται η αποτελεσματικότητα των αποστολών και αφετέρου να μην αποξενώνεται ο τοπικός πληθυσμός.

γ. Η χρήση των υπηρεσιών που παρέχονται από τοπικές ιδιωτικές εταιρείες ασφάλειας που δραστηριοποιούνται σε εύθραυστες χώρες και σε ευαίσθητες σε κρίσεις περιφέρειες δύναται να έχει αρνητικές επιπτώσεις για τους στόχους της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ, γι αυτό και θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την επιλογική διαδικασία.

δ. Δεν θα πρέπει να γίνεται ανάθεση δραστηριοτήτων σε ΙΣΕ που θα συνεπάγονταν τη χρήση βίας ή/και την ενεργό συμμετοχή σε εχθροπραξίες, εκτός από περιπτώσεις αυτοάμυνας. Επιπρόσθετα, δεν επιτρέπεται σε ΙΣΕ να λαμβάνουν μέρος ή να διεξάγουν ανακρίσεις.

ε. Υπογραμμίζεται ότι η αρχή της οικονομικής αποδοτικότητας της χρήσης ΙΣΕ προσφέρει κυρίως βραχυπρόθεσμα οφέλη, ιδίως εάν δεν ληφθούν υπόψη διάφορες κοινωνικοοικονομικές μεταβλητές, και ως εκ τούτου δεν θα πρέπει να είναι το βασικό κριτήριο για την αντιμετώπιση ζητημάτων ασφαλείας.

στ. Επισημαίνεται ότι η ΕΕ χρησιμοποιεί ΙΣΕ στο εξωτερικό για τη φρούρηση των αντιπροσωπειών και του προσωπικού της και τη στήριξη τόσο των μη στρατιωτικών όσο και των στρατιωτικών αποστολών της ΚΠΑΑ⁶⁷.

ζ. Τονίζεται ωστόσο ότι, ιδίως σε επιρρεπείς σε συγκρούσεις περιοχές, η χρήση ΙΣΕ για ορισμένα καθήκοντα μπορεί να έχει αρνητικές παρενέργειες για την ΕΕ,

---

67 Κοινή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας της ΕΕ. Η ΚΠΑΑ ορίζει το πλαίσιο για τις ενωσιακές πολιτικές και στρατιωτικές δομές, καθώς και για τις στρατιωτικές και μη στρατιωτικές αποστολές και επιχειρήσεις στο εξωτερικό. Η συνολική στρατηγική της ΕΕ, του 2016, καθορίζει τη στρατηγική για την ΚΠΑΑ, ενώ η Συνθήκη της Λισαβόνας αποσαφηνίζει τις θεσμικές πτυχές και ενισχύει τον ρόλο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Η ΚΠΑΑ πρόσφατα υπέστη σημαντικές στρατηγικές και επιχειρησιακές αλλαγές προκειμένου να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις στον τομέα της ασφάλειας, καθώς και να ανταποκριθεί στο λαϊκό αίτημα για ενισχυμένη αντίδραση της ΕΕ, διαθέσιμο στο <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/159/κοινη-πολιτικη-ασφαλειας-και-αμυνας>, (πρόσβαση την 12 Μαρ 2021).

και ιδίως για τη νομιμότητά της, λόγω της τυχαίας εμπλοκής της σε συγκρούσεις με ένοπλους φορείς, με αρνητικές επιπτώσεις σε περίπτωση ένοπλων επεισοδίων.

η. Συνιστά ως εκ τούτου στην Επιτροπή, να προτείνει τη θέσπιση κοινών κατευθυντήριων γραμμών για τις ΙΣΕ σχετικά με τη μίσθωση, τη χρήση και τη διαχείριση στρατιωτικών αναδόχων καθώς και αναδόχων ασφαλείας, στις οποίες θα διατυπώνονται με σαφήνεια οι όροι επιλεξιμότητας των ΙΣΕ για τη σύναψη συμβάσεων με την ΕΕ.

θ. Προτρέπει την Επιτροπή να αναπτύξει ένα αποτελεσματικό ευρωπαϊκό ρυθμιστικό μοντέλο το οποίο θα καθορίσει υψηλού επιπέδου πρότυπα για τους παρόχους ιδιωτικών υπηρεσιών ασφαλείας εντός της ΕΕ, θα διασφαλίσει την αναφορά των παρατυπιών και των παρανομιών των ΙΣΕ και θα τις υποχρεώνει να λογοδοτούν για τυχόν παραβιάσεις της νομιμότητας.

Ωστόσο, από τα ανωτέρω δεν προκύπτει κάποια πρόθεση για λήψη δραστικών μέτρων νομικής φύσης που να πλήττουν αποφασιστικά το φαινόμενο των ΙΣΕ. Όπως μάλιστα προκύπτει από τα περιοριστικά μέτρα που έλαβε το Συμβούλιο της ΕΕ εναντίον της ρωσικής εταιρείας Wagner, την 13 Δεκεμβρίου 2021⁶⁸, πρόκειται για δεσμεύσεις περιουσιακών στοιχείων καθώς και ταξιδιωτικές απαγορεύσεις που αφορούν σε συγκεκριμένα πρόσωπα και οντότητες. Καίτοι τα πρόσωπα που κατονομάζονται εμπλέκονται σε αξιόποινες πράξεις που αφορούν σε παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (βασανιστήρια, εκτελέσεις και δολοφονίες) καθώς και ενέργειες αποσταθεροποίησης κράτους όπως στη Λιβύη, Ουκρανία, Συρία και Κεντροαφρικανική Δημοκρατία, στο πλαίσιο τεσσάρων διαφορετικών καθεστώτων κυρώσεων⁶⁹, εντούτοις εκτιμάται ότι δεν αντικατοπτρίζουν την ισχυρή θέληση / δυνατότητα της ΕΕ, να πλήξει καίρια το παρεμβατικό φαινόμενο των ΙΣΕ. Οι σχετικές νομικές πράξεις έχουν δημοσιευθεί στην επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ (βλέπε Παράρτημα Ε)

3.5 Ποια είναι η νομοθεσία στην Ελλάδα που διέπει το καθεστώς λειτουργίας των ΙΣΕ;

---

68 Συμβούλιο της ΕΕ, «Η ΕΕ επιβάλλει περιοριστικά μέτρα κατά του Wagner Group», δελτίο τύπου, 13 Δεκ. 2021, διαθέσιμο στο <https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-release/2021/12/13/eu-imposes-restrictive-measures-against-the-wagner-group/>, (πρόσβαση την 14 Δεκ 2021).

69 Όμοιο. Αφορούν στο παγκόσμιο καθεστώς κυρώσεων της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και στα καθεστώτα κυρώσεων που σχετίζονται με την κατάσταση στη Λιβύη και τη Συρία, καθώς και για ενέργειες που υπονομεύουν την εδαφική ακεραιότητα της Ουκρανίας.

Στην Ελλάδα υφίσταται σχετικό νομοθετικό πλαίσιο, το οποίο ρυθμίζει τις διατάξεις που αφορούν σε υπηρεσίες παροχής ασφαλείας και ειδικότερα:

α. Τις προϋποθέσεις λειτουργίας των ιδιωτικών εταιρειών παροχής υπηρεσιών ασφαλείας με τον νόμο 2518/1997. Η λειτουργία των εταιρειών αυτών περιορίζεται στο εσωτερικό της χώρας μας με τις παρεχόμενες υπηρεσίες ασφαλείας και φύλαξης να είναι «συγκεκριμένες» και χωρίς τη δυνατότητα οπλοφορίας.

β. Ο νόμος 3707/2008 τροποποιεί τον προηγούμενο του 1997, ωστόσο οι παρεχόμενες υπηρεσίες εξακολουθούν να μην παρέχουν τη δυνατότητα της οπλοφορίας.

γ. Τη λειτουργία ιδιωτικών εταιρειών που παρέχουν υπηρεσίες ασφαλείας από ένοπλους φρουρούς σε εμπορικά πλοία για την προστασία τους ενάντια στην πειρατεία (Νόμος 4058/2012).

Οι βασικότερες διατάξεις του 4058/2012 περιλαμβάνουν τα παρακάτω⁷⁰:

α. «Καθορισμός διαδικασιών εκδόσεως αδειών για να επιβιβάζονται ένοπλες ομάδες σε πλοία (ποια είναι τα δικαιώματα των ναυτικών, πότε γίνεται η χρήση όπλων, οι απαγορεύσεις για τον ελλαδικό χώρο και οι κυρώσεις), ενώ οι υπηρεσίες που παρέχονται χαρακτηρίζονται ως αποτρεπτικές και άμυνας.

β. Η άδεια για την παροχή υπηρεσιών από ένοπλους φρουρούς δίνεται κατόπιν αίτησης του πλοιοκτήτη και πρέπει να γίνεται από άτομα που πληρούν κάποια κριτήρια και δεν αποτελούν πλήρωμα του πλοίου.

γ. Η άδεια μπορεί να ανακληθεί με απόφαση του αρχηγού του Λιμενικού Σώματος αν δεν τηρούνται οι απαραίτητες προϋποθέσεις και έχει ισχύ για έξι έως δώδεκα μήνες, με σχετική επιβάρυνση ειδικού τέλους και με δικαίωμα παράτασης.

δ. Η ένοπλη ομάδα που θα παρέχει υπηρεσίες, τελεί υπό την εξουσία του πλοιάρχου, ο οποίος θα έχει και την πρόσβαση στα όπλα και τα πυρομαχικά που θα φυλάσσονται εντός του πλοίου.

ε. Η χρήση των όπλων και των πυρομαχικών δύναται να απαγορευθεί αν, από τα διατιθέμενα στοιχεία για το επίπεδο ασφαλείας δοθεί εντολή από το Αρχηγείο

---

70 https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=e70e53fd-b089-4c28-a30f-9ee1c61d8798, (πρόσβαση την 12 Μαρ 2021).

του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής ή από άλλη ελληνική ή άλλη στρατιωτική αρχή.

στ. Όποιος ναυτικός μέλος του πληρώματος, δεν επιθυμεί να παρέχει εργασία επί του πλοίου, ενημερώνει γραπτώς τον πλοίαρχο και δικαιούται να επιστρέψει στη χώρα του με δαπάνες του πλοιοκτήτη ή του διαχειριστή του πλοίου».

Αποτέλεσμα της θέσπισης του παραπάνω νομοθετικού πλαισίου και της άμεσης εφαρμογής του, ήταν η ίδρυση σχετικών εταιρειών και η χρησιμοποίηση ένοπλων ομάδων σε εμπορικά πλοία με ελληνική και ξένες σημαίες που δραστηριοποιούνταν κυρίως στην περιοχή του Κέρατος της Αφρικής, με σκοπό να αντιμετωπίσουν τα φαινόμενα πειρατείας και ομηρείας πληρωμάτων που οργανώθηκαν (κυρίως) από Σομαλούς παράνομους. Αυτή τη στιγμή στην Ελλάδα δραστηριοποιούνται πάνω από δέκα σχετικές εταιρείες.

3.6 Δικαστικές υποθέσεις που αφορούσαν ΙΣΕ

3.6.1 CACI International και Titan Corporation (9 Ιουνίου 2004)⁷¹

Την 9 Ιουν 2004, 256 Ιρακινοί, πρώην κρατούμενοι στις φυλακές Abu Ghraib, κατέθεσαν μήνυση κατά των CACI International και Titan Corporation (πλέον L-3 Services, που αποτελεί θυγατρική εταιρεία της L-3 Communications) σε αμερικανικά ομοσπονδιακά δικαστήρια. Η αμερικανική κυβέρνηση είχε προσλάβει τις εν λόγω εταιρείες προκειμένου να παράσχουν ανακριτικές και μεταφραστικές υπηρεσίες εντός των στρατιωτικών φυλακών Abu Ghraib στο Ιράκ.

Οι ενάγοντες, υποστήριξαν ότι οι εταιρείες διηύθυναν και συμμετείχαν σε βασανιστήρια, εγκλήματα πολέμου, εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, σεξουαλικές επιθέσεις, καθώς και απάνθρωπες συνθήκες κράτησης. Επιπρόσθετα, υποστήριξαν ότι οι εταιρείες δεν επέδειξαν τη δέουσα προσοχή τόσο κατά τη διαδικασία επιλογής προσωπικού, όσο και κατά την εποπτεία των υπαλλήλων τους στο Ιράκ.

Την 10 Σεπ 2004, οι εταιρείες ανέλαβαν νομικές πρωτοβουλίες προκειμένου να διαγραφεί η μήνυση με το σκεπτικό ότι το αίτημα ήταν πολιτικής φύσης κι ως τέτοιο το ομοσπονδιακό δικαστήριο ήταν αναρμόδιο για να επιληφθεί της υπόθεσης. Επιπλέον, υποστήριξαν ότι επειδή λειτουργούσαν ως κυβερνητικοί εργολάβοι (government contractors) υπάγονταν σε καθεστώς ασυλίας (immunity). Οι ενάγοντες αντέτειναν ότι τα

---

71 Renae Merle, "CACI and Titan Sued Over Iraq Operations", *Washington Post*, 10 Jun 2004, διαθέσιμο στο www.washingtonpost.com/wp-dyn/articles/a29564-2004jun9.html (πρόσβαση την 10 Δεκ 2021)

βασανιστήρια που δήλωναν ότι υπέστησαν, δεν αποτελούσαν αντικείμενο των καθηκόντων για τα οποία προσελήφθησαν οι υπάλληλοι των εταιρειών που μηνύθηκαν. Κατόπιν των ανωτέρω, ο Περιφερειακός Δικαστής απέρριψε το αίτημα των εταιρειών για διαγραφή, τον Ιούνιο 2006.

Το Νοέμβριο 2007, το Περιφερειακό Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι ενώ οι υπάλληλοι της Titan/L3επιχείρησαν υπό τις απευθείας διαταγές και τον επιχειρησιακό έλεγχο των αμερικανικών στρατιωτικών αρχών, αυτό δεν συνέβη με τα στελέχη της CACI, που θεωρήθηκε ότι λάμβαναν εντολές και από τον αμερικανικό στρατό αλλά και από την ίδια την εταιρεία. Η εξέλιξη αυτή παρείχε κυβερνητική προστασία στα μέλη της Titan/L3 αλλά όχι της CACI. Τελικώς την απόφαση πρόσβαλαν με έφεση τόσο οι ενάγοντες Ιρακινοί όσο και η Titan/L3.

Το εφετείο, την 11^η Σεπ 2009, δικαίωσε και τις δύο εταιρείες ως δικαιούμενες κυβερνητικής ασυλίας. Ειδικά για την CACI αποφάσισε ότι οι υπάλληλοί της λειτούργησαν υπό τον επιχειρησιακό έλεγχο του αμερικανικού στρατού κι ένεκα στρατιωτικής αποστολής.

Τον Απρ 2010, οι Ιρακινοί ενάγοντες κατέθεσαν εκ νέου ερώτηση προς το Ανώτατο Δικαστήριο των ΗΠΑ προκειμένου να προσβάλουν τη απόφαση του Εφετείου. Την 27 Ιουνίου 2011, το Ανώτατο Δικαστήριο απέρριψε το αίτημα.

3.6.2 Blackwater (16 Σεπτεμβρίου 2007)

Μια από τις πλέον χαρακτηριστικές δικαστικές υποθέσεις που ασχολήθηκε με το πρόβλημα των ιδιωτικών εταιρειών ήταν αυτή των στελεχών της εταιρείας Blackwater. Μετά τα επεισόδια με πυροβολισμούς από στελέχη της εταιρείας και πολιτών, που έλαβαν χώρα στη πλατεία Nisour της Βαγδάτης τον Σεπτέμβριο 2007⁷², με αποτέλεσμα το θάνατο 20 ιρακινών πολιτών, ακολούθησε μια σειρά δικαστικών υποθέσεων που άνοιξαν στις ΗΠΑ. Οι υποθέσεις αυτές μεταξύ των άλλων περιλάμβαναν και εγκληματικές κατηγορίες που απηύθυνε το Υπουργείο Δικαιοσύνης των ΗΠΑ, κατά των στελεχών της Blackwater, όπως επίσης και διεκδικήσεις που συντάχθηκαν από ένα πολίτη ο οποίος επιβίωσε από το περιστατικό καθώς και τους δικηγόρους που εκπροσωπούσαν συγγενείς τριών εκ των θυμάτων. Οι υποθέσεις ολοκληρώθηκαν τόσο εντός των δικαστικών αιθουσών όσο και κατόπιν εξωδικαστικών διακανονισμών της

---

72 <https://www.business-humanrights.org/en/latest-news/blackwater-usa-lawsuit-re-16-sep-2007-baghdad-incident/>, (πρόσβαση την 16 Μαρ 2021).

εταιρείας με τους αντιδίκους. Αρκετοί από τους κατηγορούμενους καταδικάστηκαν αλλά υπέβαλαν εφέσεις επί των δικαστικών αποφάσεων που εκκρεμούσαν και τελικά έλαβαν την προεδρική χάρη.

Αναλυτικότερα, την 16 Σεπτεμβρίου 2007, μια ομάδα στελεχών της Blackwater, παρείχε προστασία σε μια αυτοκινητοπομπή του ΥΠΕΞ των ΗΠΑ στη Βαγδάτη, όταν ενεπλάκησαν σε περιστατικό με πυροβολισμούς εναντίον ιρακινών πολιτών. Κατά το συμβάν, 20 Ιρακινοί σκοτώθηκαν και 10 τραυματίστηκαν. Την 11^η Οκτωβρίου του ίδιου έτους, ένας επιζών του περιστατικού και τρεις εκπρόσωποι θανόντων κατέθεσαν μηνυτήριες αναφορές στα ομοσπονδιακά δικαστήρια, σύμφωνα με την Alien Tort Claims Act (ATCA)⁷³ εναντίον της εταιρείας Blackwater, της μητρικής εταιρείας The Prince Group καθώς κι εναντίον του ιδρυτή και προέδρου της Blackwater, Erik Prince.

Οι ενάγοντες υποστήριξαν ότι η Blackwater ήταν υπεύθυνη για θανάτους και εγκλήματα πολέμου που διέπραξαν οι υπάλληλοί της όταν πυροβόλησαν εναντίον άοπλων πολιτών. Επιπλέον υποστήριξαν ότι οι θάνατοι που προκλήθηκαν ήταν αναίτιοι κι επέρριψαν ευθύνες στην εταιρεία για ελλιπή έλεγχο καταλληλότητας των υπαλλήλων κατά την πρόσληψη, καθώς και για ελλειμματική εκπαίδευση κι εποπτεία των στελεχών της κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους. Ο πρόεδρος της εταιρείας, Erik Prince, δήλωσε ότι η αγωγή «...είχε πολιτικά κίνητρα...» και ήταν αβάσιμη.

Τον Ιούνιο του 2009, το δικαστήριο συνέπτυξε την υπόθεση μαζί με άλλες πέντε αντίστοιχες που αφορούσαν την ίδια εταιρεία. Την 6 Ιανουαρίου 2010, οι εκπρόσωποι πέντε εκ των υποθέσεων ανακοίνωσαν εξωδικαστικό συμβιβασμό, ενώ η υπόθεση των 3 θυμάτων του περιστατικού του 2007 συνεχιζόταν κανονικά. Το Δεκέμβριο του 2010 η Blackwater υποστήριξε ότι για τους πυροβολισμούς δεν έπρεπε να διώκεται η εταιρεία αλλά η κυβέρνηση των ΗΠΑ, αφού το προσωπικό της εταιρείας παρείχε προστασία σε προσωπικό του αμερικανικού ΥΠΕΞ. Τον Ιανουάριο του 2011, ο περιφερειακός δικαστής του Ανατολικού τομέα της Β. Καρολίνας Terrence Boyle, κατέληξε στην απόφαση ότι τα ομοσπονδιακά δικαστήρια δεν δύνανται να εκδικάζουν υποθέσεις ατόμων που δεν κατοικούν στην περιφέρειά τους και παρέπεμψε την υπόθεση στα δικαστήρια της Β. Καρολίνας. Η εταιρεία, που στο μεταξύ μετονομάστηκε σε Academi, διευθέτησε το θέμα εξωδικαστικά τον Ιανουάριο του 2012, με όρους που καλύπτονται από εμπιστευτικότητα.

---

73 Πρόκειται για αμερικανικό νόμο που αφορά στην εκδίκαση από τα αμερικανικά δικαστήρια υποθέσεων που σχετίζονται με παραβίαση του διεθνούς δικαίου. Η Πράξη αυτή δίνει το δικαίωμα σε μη-Αμερικανούς πολίτες να καταθέτουν μηνύσεις σε αμερικανικά δικαστήρια υπό συγκεκριμένες συνθήκες, ακόμη κι αν το αδίκημα έλαβε χώρα εκτός των ΗΠΑ.

Την 8 Δεκεμβρίου 2008, το Υπουργείο Δικαιοσύνης των ΗΠΑ κατέθεσε μηνυτήρια αναφορά για εγκληματικές πράξεις εναντίον 5 στελεχών της Blackwater για την ίδια υπόθεση, χωρίς όμως να μηνύει και την εταιρεία. Το κατηγορητήριο αφορούσε σε 14 περιπτώσεις σφαγών και 10 περιπτώσεων απόπειρας σφαγής. Ένας έκτος υπάλληλος κατηγορήθηκε με ελαφρότερα αδικήματα λόγω της συνεργασίας του με τις διωκτικές αρχές.

Την 31 Δεκεμβρίου 2009, ο δικαστής της υποθέσεως την ακύρωσε με το σκεπτικό ότι το αμερικανικό Υπουργείο Δικαιοσύνης δεν χειρίστηκε σωστά κι επαρκώς τα στοιχεία της υπόθεσης. Την 22 Απριλίου 2011, το Υπουργείο Δικαιοσύνης κατόπιν έφεσης που κατέθεσε, κατάφερε να αναιρέσει την προηγούμενη απόφαση και να ξανανοίξει η υπόθεση. Έτσι, την 6 Ιουνίου 2011, οι κατηγορούμενοι κατέθεσαν υπόμνημα με το οποίο ζητούσαν την επανεξέταση της απόφασης της προηγούμενης έφεσης, το αίτημα απορρίφθηκε ομόφωνα την 19 Ιουλίου 2011. Αντίστοιχη τύχη είχε και το αίτημα των κατηγορουμένων προς το Ανώτατο δικαστήριο των ΗΠΑ που υπέβαλαν την 21 Οκτωβρίου 2011.

Την 17 Οκτωβρίου 2013, το Υπουργείο Δικαιοσύνης των ΗΠΑ, κατηγόρησε 4 στελέχη της Blackwater για σφαγές και άλλα αδικήματα. Την 2 Οκτωβρίου 2014, το σώμα των ενόρκων κατέληξε στην ενοχή των 4 υπαλλήλων της εταιρείας για σφαγές κι άλλα εγκλήματα, απορρίπτοντας τις αιτιάσεις των κατηγορουμένων περί αυτοάμυνας. Την 13 Απριλίου 2014, οι 4 υπάλληλοι καταδικάστηκαν σε πολυετή φυλάκιση.

Την 1 Φεβρουαρίου 2016, οι 4 κατηγορούμενοι κατέθεσαν έφεση με το σκεπτικό της αλλαγής της κατάθεσης ενός εκ των βασικών μαρτύρων της υπόθεσης, καθώς και ότι το δικαστήριο ήταν αναρμόδιο να εκδικάσει υπόθεση που αφορά στην Extraterritorial Jurisdiction Act⁷⁴, καθώς οι υπάλληλοι λειτουργούσαν υπό την δικαιοδοσία του ΥΠΕΞ κι δεν ήταν στρατιωτικοί. Την 17 Ιανουαρίου 2017, 2 πρώην στελέχη της Blackwater κατέθεσαν έφεση κατά της καταδικαστικής τους απόφασης υποστηρίζοντας ότι ένας εκ των μαρτύρων κατέθεσε ψευδώς. Τον Δεκέμβριο 2020, ο τότε πρόεδρος των ΗΠΑ Donald Trump υπέγραψε την άφεση των 4 στελεχών της Blackwater που ευθύνονταν για την

---

74 Η military Extraterritorial Jurisdiction Act (MEJA), αποτελεί νόμο που ψηφίστηκε το 2000, σύμφωνα με τον οποίο επιτρέπεται σε άτομα που είτε προσλήφθηκαν από τις Ε.Δ, είτε τις συνοδεύουν σε αποστολές εκτός της αμερικανικής επικράτειας να διώκονται σύμφωνα με τις προβλέψεις του, για αδικήματα που αν διαπράττονταν εντός των ΗΠΑ θα επέσυραν ποινές μεγαλύτερες του ενός έτους. Στον όρο «προσλήφθηκαν από τις Ε.Δ» περιλαμβάνονται και πολιτικοί υπάλληλοι του ΥΠΑΜ καθώς και εργολάβοι αλλά και οι υπάλληλοι αυτών καθώς και υπάλληλοι (σύμφωνα με σχετική τροποποίηση της 8^{ης} Οκτ 2004) που παρέχουν υπηρεσίες υποστήριξης σε αποστολές του ΥΠΑΜ που διεξάγονται εκτός της αμερικανικής επικράτειας.

σφαγή 14 αμάχων μεταξύ των οποίων 2 παιδιά κατά το περιστατικό που συνέβη στην πλατεία Nisour της Βαγδάτης. Η υπόθεση έκλεισε.

3.6.3 Dick Cheney – Halliburton – KBR

Είναι γεγονός ότι ο πόλεμος του Ιράκ υπήρξε ιδιαίτερα κερδοφόρος για πολλές αμερικανικές εταιρείες που ασχολήθηκαν με την ανοικοδόμηση της χώρας, εκμεταλλευόμενες την ανεπάρκεια του κυβερνητικού συστήματος σύναψης συμβολαίων. Ωστόσο, μια υπόθεση που συντάραξε την αμερικανική κοινωνία αφορούσε στην εμπλοκή του Αμερικανού αντιπροέδρου της περιόδου εκείνης Dick Cheney και της εταιρείας Halliburton, η οποία εμπεριείχε σκάνδαλο σύγκρουσης συμφερόντων και χειραγώγησης της κοινής γνώμης⁷⁵.

Ο Dick Cheney, διετέλεσε υπουργός άμυνας των ΗΠΑ κατά το διάστημα 1989-1993, επί προεδρίας George H.W. Bush (του πρεσβύτερου). Ακολούθως, ανέλαβε τα καθήκοντα του προέδρου και διευθύνοντος συμβούλου της εταιρείας παροχής υπηρεσιών πετρελαίου Halliburton, με έδρα στο Houston. Την εταιρεία διέυθυνε μέχρι το 2000, οπότε και ανέλαβε καθήκοντα αντιπροέδρου των ΗΠΑ επί προεδρίας George W. Bush (του νεότερου). Το 2003, ξέσπασε ο πόλεμος στο Ιράκ με σκοπό την πτώση του καθεστώτος Σαντάμ Χουσεΐν, ο οποίος στηρίχθηκε σε ατεκμηρίωτες καταγγελίες για κατοχή Όπλων Μαζικής Καταστροφής (ΟΜΚ) καθώς και συνεργασία με την Αλ-Κάιντα, που ενορχηστρώθηκαν και υποστηρίχθηκαν από τον αντιπρόεδρο Dick Cheney.

Παρά το γεγονός ότι είχε ήδη αναλάβει τα καθήκοντά του στον λευκό οίκο, ο αντιπρόεδρος συνέχισε να εισπράττει μεγάλα ποσά αποζημίωσης από την Halliburton. Έτσι, όταν η θυγατρική της εταιρείας Kellogg, Brown&Root (KBR) που ειδικεύεται στην παροχή υπηρεσιών επιμελητείας για τον αμερικανικό στρατό, άρχισε να αναλαμβάνει μεγάλα συμβόλαια για την υποστήριξη των στρατευμάτων που επιχειρούσαν στο Ιράκ, χωρίς να διενεργείται διαγωνισμός (απευθείας ανάθεση), προκάλεσε εύλογα ερωτήματα.

Η KBR εξασφάλισε ένα από τα μεγαλύτερα συμβόλαια που δόθηκαν κατά τη διάρκεια του πολέμου στο Ιράκ, το Logistics Civil Augmentation Program (LOGCAP), που ακολούθησε την πάγια τακτική της ανάθεσης υπηρεσιών υποστήριξης των αμερικανικών Ε.Δ σε ιδιωτικές εταιρείες. Λεπτομέρειες σχετικές με την υπόθεση περιλαμβάνονται στην αναφορά του Γενικού Επιθεωρητή για την Ανοικοδόμηση του Ιράκ για το 2009, με τίτλο

---

⁷⁵ Angie Drobni Holan, "Halliburton, KBR, and Iraq war contracting: A history so far", 2010, διαθέσιμο στο <https://www.politifact.com/factchecks/2010/jun/09/arianna-huffington/halliburton-kbr-and-iraq-war-contracting-history-s/>, (πρόσβαση την 8 Μαρ 2021).

Hard Lessons: The Iraq Reconstruction Experience⁷⁶. Οι υπηρεσίες που κάλυπτε το συμβόλαιο του LOGCAP της KBR περιλάμβαναν μεταξύ άλλων, την κατασκευή στρατιωτικών βάσεων, σίτιση, ψυχαγωγία και βασικές ανάγκες καθαριότητας.

Η εταιρεία αναπτύχθηκε εκμεταλλευόμενη την μείωση των αμερικανικών Ε.Δ που ακολούθησε μετά τον πόλεμο του Βιετνάμ. Ενώ κατά τη διάρκεια του Β' ΠΠ σε κάθε 7 στρατιώτες αντιστοιχούσε ένα ιδιωτικός υπάλληλος για την υποστήριξή τους, κατά τη διάρκεια της εισβολής στο Ιράκ το 2003, η αντιστοιχία έφρασε στο 2,4 προς 1 και το 2006, ο αριθμός των ιδιωτικών υπαλλήλων που εμπλέκονταν με τον πόλεμο υπερέβαινε του συνολικού αριθμού των στρατευμάτων.

Αν και η αμερικανική κοινή γνώμη είχε αρχίσει να προβληματίζεται με την ανεξέλεγκτη ανάμιξη των ιδιωτικών εταιρειών στις επιχειρήσεις, καθώς και τη σύγκρουση συμφερόντων που προκαλούσε η δραστηριοποίηση του αντιπροέδρου Dick Cheney, εντούτοις η ρητορική των υψηλόβαθμων πολιτικών της εποχής ήταν τέτοια που δεν επέτρεπε περιθώρια αμφισβήτησης. Έτσι, η KBR εξασφάλισε συμβόλαιο ύψους 31 δις. δολαρίων, για το οποίο προέκυψαν ερωτήματα από κυβερνητικούς αξιωματούχους αναφορικά με τις αυξημένες τιμές των καυσίμων που παρείχαν, τον αριθμό των συσσιτίων που δηλώνονταν σε σχέση με τα πραγματικά νούμερα αλλά ακόμη και για τις διοικητικές υπηρεσίες που χρέωναν. Η εταιρεία σε περιπτώσεις ελέγχων αρνιόταν την επίδοση των παραστατικών προφασίζόμενη τον απόρρητο ή ιδιοκτησιακό χαρακτήρα των εγγράφων αν και όφειλαν να είναι διαθέσιμα σε δημόσια διαβούλευση⁷⁷.

Με την πάροδο των ετών η αρμόδια υπηρεσία ελέγχου για την άμυνα, Defense Contract Audit Agency, ανακάλυψε ότι οι πληρωμές ύψους 553 δις. δολαρίων δεν θα έπρεπε να αποδοθούν στην KBR, σύμφωνα με την αναφορά του στελέχους της υπηρεσίας για το 2009, στην επιτροπή για τα στρατιωτικά συμβόλαια στο Ιράκ κι Αφγανιστάν, Commission on Wartime Contracting in Iraq and Afghanistan⁷⁸.

Σύμφωνα με τον Charles Tiefer, καθηγητή του University of Baltimore Law School και μέλος της επιτροπής, το εν λόγω ποσό αποτελούσε μέρος του συνολικού υπό διερεύνηση ποσού που διεκδικούσε να εισπράξει η εταιρεία από τις αμερικανικές Ε.Δ.

---

76 Special Inspector General for Iraq Reconstruction, Hard Lessons: The Iraq Reconstruction Experience, Feb. 2, 2009

77 Special Inspector General for Iraq Reconstruction, Interim Audit Report on Inappropriate Use of Proprietary Data Markings by the Logistics Civil Augmentation Program (LOGCAP) Contractor, Oct. 26, 2006

78 Commission on Wartime Contracting (unt.edu)

Τελικώς, η επιτροπή πρότεινε να μην πληρωθούν 289 δις. δολάρια στην KBR κι επιπλέον η εταιρεία να επιστρέψει άλλα 121 δις. δολάρια που είχε ήδη εισπράξει.

Η εταιρεία δέχθηκε να μην πληρωθεί για το σύνολο των αιτημάτων της ενώ δήλωσε ότι θα διευθετούσε το θέμα με τις αρμόδιες αρχές ελέγχου των ΗΠΑ. Ωστόσο, το γεγονός της απάτης ήταν πλέον υπαρκτό. Έτσι, τον Απρίλιο 2010⁷⁹, το αμερικανικό Υπουργείο Δικαιοσύνης κατέθεσε μήνυση κατά της KBR για εξαπάτηση επειδή χρέωνε τις υπηρεσίες προστασίας των εργαζομένων και υπεργολάβων της από ιδιωτική εταιρεία, ενώ σύμφωνα με το συμβόλαιο του LOGCAP, η προστασία όφειλε να παρέχεται από τον αμερικανικό στρατό. Η μήνυση αποδείκνυε ότι αν και τα ανώτερα στελέχη της KBR γνώριζαν για την δέσμευση αυτή, εντούτοις χρέωναν για τις υπηρεσίες προστασίας που σύμφωνα με τον διευθυντή της ελεγκτικής υπηρεσίας Defense Contract Audit Agency ξεπερνούσαν τα 99 δις. δολάρια. Κατά την υπεράσπιση της εταιρείας υποστηρίχθηκε ότι η κυβέρνηση γνώριζε επί μακρόν και αποσιωπούσε τη μεθόδευση αυτή αφού ο στρατός δεν παρείχε την προστασία των υπαλλήλων ως όφειλε. Συνεπώς, υποστήριξε η εταιρεία ότι επειδή ο αμερικανικός στρατός αθέτησε τις υποχρεώσεις που απέρρεαν από το συμβόλαιο, η KBR προέβη σε πράξεις που ήταν λογικές κι απαραίτητες για την εξασφάλισης των στελεχών της, ενώ από το 2003 έως το 2010 παρείχε αδιάλειπτα τις υψηλές υπηρεσίες της, θυσιάζοντας 74 στελέχη της στον πόλεμο του Ιράκ.

Τελικώς το 2007, η εταιρεία του αντιπροέδρου Dick Cheney, Halliburton, πούλησε την KBR κι ενεργοποίησε μια δεύτερη έδρα των δραστηριοτήτων της στο Dubai (ΗΑΕ) προκειμένου να αποδεσμευτεί πλήρως από οτιδήποτε την συνέδεε με την KBR.

Παρά την μήνυση για απάτη κατά της KBR, ο αμερικανικός στρατός συνέχισε να συνεργάζεται μαζί της και μετά το 2010, αναθέτοντάς της υπηρεσίες ύψους 568 δις. δολαρίων με το σκεπτικό ότι θα ήταν εξαιρετικά δύσκολο να αλλάξουν πάροχο όταν η ανοικοδόμηση του Ιράκ τελούσε υπό εξέλιξη.

---

79 U.S. Department of Justice, U.S. Sues Kellogg, Brown & Root for Alleged False Claims Act Violations Over Improper Costs for Private Security in Iraq, April 1, 2010, διαθέσιμο στο <https://www.justice.gov/opa/pr/us-sues-kellogg-brown-root-alleged-false-claims-act-violations-over-improper-costs-private>

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η εκμίσθωση στελεχών των ΙΣΕ που προσφέρουν πολεμικές υπηρεσίες σε διεθνείς ή /και εσωτερικές συρράξεις αποτελούν προσβολή των αρχών της κυριαρχικής ισότητας, της πολιτικής ανεξαρτησίας και της εδαφικής ακεραιότητας των κρατών. Η διατήρηση των δραστηριοτήτων τους υφίσταται διότι πριν από το 1989⁸⁰ δεν υπήρχαν κανόνες θετικού διεθνούς δικαίου οι οποίοι να καταδικάζουν άμεσα τις μισθοφορικές πρακτικές και να προσδιορίζονται τόσο οι υποχρεώσεις των κρατών όσο και τα προληπτικά μέτρα που πρέπει να ληφθούν κατά της στρατολόγησης, χρήσης, χρηματοδότησης και εκπαίδευσής τους.

Η διαφορά των σύγχρονων ΙΣΕ από τους παραδοσιακούς μισθοφόρους είναι μεγάλη χωρίς η παρατήρηση αυτή να αφορά άμεσα τις προβλέψεις σύστασης και λειτουργίας τους αφού ακολουθούν τους κανόνες της αγοράς/παροχής υπηρεσιών. Ωστόσο, δεν έχει ξεκαθαριστεί το νομικό πλαίσιο που διέπει τις δράσεις τους. Γύρω από τα όρια των δηλωθέντων υπηρεσιών τους και κυρίως των δραστηριοτήτων τους επί του πεδίου, υφίσταται ένα γκρίζο καθεστώς αναφορικά με το διεθνές δίκαιο που εξαιτίας της μακράς περιόδου διατήρησής του⁸¹, δύναται να υπονοηθεί ότι ενδεχόμενα εξυπηρετεί στην νομιμοποίηση της απασχόλησής τους ακόμη και από διεθνείς οργανισμούς.

Οι ΙΣΕ συνήθως δραστηριοποιούνται σε αποτυχημένα κράτη (failed states), που δεν διαθέτουν ισχυρούς δικαστικούς θεσμούς ή πλήττονται σοβαρά από τη διαφθορά, με αποτέλεσμα να είναι σχεδόν αδύνατη η ποινικοποίηση και η εκδίκαση των διαπραπτόμενων αδικημάτων. Έτσι για παράδειγμα στο Ιράκ, παρατηρήθηκε το φαινόμενο, λόγω της ανεπαρκούς λειτουργίας του νομικού συστήματος, τα στελέχη των ΙΣΕ που διέπρατταν αδικήματα ακόμη και του κοινού ποινικού κώδικα, να εξαιρούνται από την τοπική δικαιοδοσία. Αφενός, είναι δύσκολο να δικάσσει ένα αδίκημα στη χώρα καταγωγής του δράστη, αφού ελάχιστα νομικά συστήματα καλύπτουν αδικήματα που διαπράττονται πέραν της επικράτειας μιας χώρας. Αφετέρου, παρατηρείται το οξύμωρο φαινόμενο, ένα αδίκημα που διαπράττεται από τα στελέχη μίας ΙΣΕ να μην υπόκειται στη δικαιοδοσία ούτε του κράτους που επιχειρεί η εταιρεία, ούτε του κράτους από το οποίο

---

80 United Nations, A/RES/44/34 (4 December 1989), διαθέσιμο στο <http://www.icrc.org/ihl>

81 Επιγραμματικά αναφέρεται ότι η πρώτη Ομάδα Εργασίας του ΟΗΕ που ανέλαβε να διερευνήσει το θέμα και να συντάξει ένα κανονιστικό πλαίσιο, συνεστήθη το 2005 κι έκτοτε λαμβάνει συνεχώς παρατάσεις για την περάτωση του έργου της. (Mandate of the open-ended intergovernmental working group to elaborate the content of an international regulatory framework on the regulation, monitoring and oversight of the activities of private military and security companies) διαθέσιμο στο <https://casebook.icrc.org/case-study/un-human-rights-council-resolution-working-group-private-military-and-security-companies>

προήλθαν οι συγκεκριμένες δυνάμεις ή το κράτος στο οποίο βρίσκεται η έδρα της εταιρείας, αλλά ούτε βέβαια και του Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα (ΣΠΚ), αφού τα άτομα αυτά δεν θεωρούνται στρατιωτικοί κι άρα δεν υπόκεινται στον ΣΠΚ. Χαρακτηριστικές, όπως αναφέρθηκαν στο 3^ο Κεφάλαιο της εργασίας, υπήρξαν οι περιπτώσεις της «ασυλίας» που πέτυχαν οι ΙΣΕ που ενεπλάκησαν σε παράνομες κι ανεξέλεγκτες πράξεις εναντίον Ιρακινών κρατουμένων της φυλακής Abu Ghraib, αλλά και η ατιμωρησία της Blackwater για τις δολοφονικές ενέργειες στελεχών της στο Ιράκ. Παρότι και στις δύο περιπτώσεις υπήρξε καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, εντούτοις, δεν υπήρξε η ανάλογη αντίδραση από τις δικαστικές αρχές. Συνεπώς, ο συνδυασμός όλων των ανωτέρω παρουσιάζει ένα νομικό κενό που δημιουργεί τις συνθήκες ώστε τα συγκεκριμένα αδικήματα να παραμείνουν ατιμώρητα και κατ' επέκταση να επαναλαμβάνονται χωρίς να δύνανται να περιοριστούν, παρά μόνο κατόπιν της γενικής κατακραυγής⁸². Παράλληλα, η χρήση υπερβολών από τις εταιρίες δυσχεραίνει περαιτέρω την αναζήτηση ευθυνών για ποινικές πράξεις. Άλλο ένα τέχνασμα που χρησιμοποιούν είναι η δημιουργία εταιρειών ειδικού σκοπού ή θυγατρικών για κάθε συμβόλαιο με στόχο να μειώσουν το λειτουργικό και επικοινωνιακό κίνδυνο από τέτοια προβλήματα⁸³.

Καταλυτικό ρόλο στην εξέλιξη των σύγχρονων ΙΣΕ έπαιξαν οι συγκρούσεις στο Αφγανιστάν και στο Ιράκ, όπου ανέλαβαν ρόλους που αποφόρτισαν τις αμερικανικές Ε.Δ επιτρέπονταν αφενός, τη μείωση του πολιτικού κόστους που δημιουργούσε στην απαρχή των συγκρούσεων η εικόνα της μεταφοράς των νεκρών στρατιωτών στις ΗΠΑ κι αφετέρου την αύξηση των αμυντικών δαπανών (αφού κάποια από τα συμβόλαια των ΙΣΕ τα ρύθμιζε το αμερικανικό ΥΠΕΞ). Ιδιαίτερα μετά την αποτυχία της χώρας στη διαχείριση του πολέμου στο Βιετνάμ, η Αμερική ήταν ανέτοιμη να αντιμετωπίσει μια αντίστοιχη επικοινωνιακή κρίση και μάλιστα σε μια εποχή όπου η πρόσβαση στην εικόνα από τα πεδία των μαχών ήταν άμεση και ζοφερή κι ενίσχυε τις αμφιβολίες της κοινής γνώμης για τα πραγματικά αίτια του πολέμου. Έτσι, η εκτεταμένη ανάπτυξη των ΙΣΕ σ' αυτές τις συγκρούσεις της ασιατικής ηπείρου, πέραν των άλλων κάλυπταν και δράσεις που ήταν ή υπερέβαιναν το όριο της νομιμότητας σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο και για τις οποίες οι

---

82 Όπως η περίπτωση των σκανδάλων αναφορικά με τις συνθήκες φυλάκισης κρατουμένων της Al Qaeda στη φυλακή του Guantanamo της Κούβας, ή των φυλακών Abu Ghraib του Ιράκ.

83 Gilles Carbonnier, "Privatization and outsourcing in wartime: The humanitarian challenges", *Disasters*, 30(4), 2004, σελ 410 και Anna Leander, "The market for force and public security: The destabilizing consequences of private military companies". *Journal of Peace Research*, 42(5), 2005, σελ 614.

χώρες-πελάτες (οι ΗΠΑ εν προκειμένω) δεν διέθεταν ούτε την εσωτερική συναίνεση αλλά ούτε και τη διεθνή νομιμοποίηση.

Σημαντικό ρόλο διαδραματίζει και η σχέση που διατηρούν οι ΙΣΕ με στελέχη των κυβερνήσεων των κρατών στις οποίες συνήθως έχουν την έδρα τους διότι ενδέχεται να υφίσταται θέμα σύγκρουσης συμφερόντων. Όπως για παράδειγμα η εμπλοκή του Αντιπροέδρου των ΗΠΑ Dick Cheney και της ΙΣΕ Halliburton κατά την εισβολή των Αμερικανών στο Ιράκ, όπου διεφάνη ότι πίσω από τα συμβόλαια με τον Αμερικανικό στρατό, υπήρχαν και προσωπικά συμφέροντα του Αντιπροέδρου⁸⁴.

Η παγκοσμιοποίηση εκτός από το γεγονός ότι μίκρυνε τις αποστάσεις μεταξύ των διεθνών δρώντων και των τοπικών κοινωνιών, διευκόλυνε και την ανάμειξη τρίτων στις εσωτερικές υποθέσεις των κρατών αλλά και στη χάραξη της εξωτερικής πολιτικής τους. Σ' αυτή τη θολή περιοχή της διεθνούς νομιμότητας δραστηριοποιούνται και οι ΙΣΕ αφού με τις υπηρεσίες και τη τεχνογνωσία που διαθέτουν, δύνανται να αναλαμβάνουν εξουσίες που θα όφειλαν να τηρούνται από τα κράτη, επηρεάζοντας ή και καθορίζοντας τις διακρατικές σχέσεις κάποιων αποτυχημένων κρατών (failed states), συνήθως σύμφωνα με τις επιταγές του κράτους που ελέγχει την εκάστοτε ΙΣΕ.

Μέσω της εκμίσθωσης στρατιωτικής ισχύος, κρατικοί δρώντες δύνανται να επιτυγχάνουν στρατιωτικούς, πολιτικούς και οικονομικούς στόχους ή ακόμη και να εφαρμόζουν αντιδημοκρατικές πρακτικές χωρίς να επιφορτίζονται με τις αντίστοιχες ευθύνες. Επιπρόσθετα, ενώ στη δομή και στην ανάπτυξη των Ε.Δ ενός κράτους υφίστανται οι δικλίδες ασφαλείας προκειμένου να εξασφαλίζεται ο έλεγχος κατά την εκτέλεση των διατασσομένων, εξ' ου και ο μεγάλος αριθμός των στελεχών που συνήθως μετέχουν στις επιχειρήσεις και παρά ταύτα υφίστανται και αστοχίες, εντούτοις, αυτός ο αυστηρός έλεγχος εκλείπει στις ΙΣΕ οι οποίες ενισχύουν το κλίμα αυτονομίας κι άκρατης πρωτοβουλίας από τα στελέχη τους, είτε για λόγους περιορισμού του αριθμού των υπαλλήλων και άρα του κόστους τους, είτε γιατί δεν υφίσταται ο φόβος της απόδοσης ευθυνών εξαιτίας του κενού που παρατηρείται από πλευράς της διεθνούς νομολογίας απέναντι στα στελέχη των ΙΣΕ, όπως αναπτύχθηκε προηγουμένως.

Αν και οι Ε.Δ δύνανται να ωφεληθούν από τις υπηρεσίες που παρέχουν οι σύγχρονες ΙΣΕ, ωστόσο υφίστανται κίνδυνοι αναφορικά με την κατάλληλη επιλογή των

---

84 David A. Rosenbaum, , "A Closer Look at Cheney and Halliburton: THE 2004 CAMPAIGN: FACT CHECK, 2004", NY TIMES, 28 Σεπ 2004, διαθέσιμο στο <https://www.nytimes.com/2004/09/28/us/a-closer-look-at-cheney-and-halliburton.html> και Anna Fifield, Contractors reap \$138bn from Iraq war, FT, 18 Mar 2013, διαθέσιμο στο <https://www.ft.com/content/7f435f04-8c05-11e2-b001-00144feabdc0>

εταιρειών αφού ο ανταγωνισμός είναι πλέον μεγάλος μεταξύ τους, το εύρος των υπηρεσιών τους διαρκώς διευρύνεται και αυτό επηρεάζει τη σχέση κόστους και ποιότητας υπηρεσιών. Για παράδειγμα η ανεπαρκής εκπαίδευση, οι υψηλοί μισθοί που επιτρέπουν στην ικανοποίηση ακραίων απαιτήσεων από πλευράς των πελατών προκειμένου να συνεχίσουν να υφίστανται και βέβαια τα κριτήρια επιλογής του προσωπικού είναι σημαντικοί παράγοντες που καθορίζουν το γόητρο και το επίπεδο επαγγελματισμού κάθε εταιρίας.

Ταυτόχρονα, λόγω του κερδοσκοπικού χαρακτήρα των εταιρειών αυτών και του διαφορετικού καθεστώτος λειτουργίας τους, δεν ελέγχονται από την ισχύουσα στρατιωτική δικαιοσύνη και νομοθεσία κατά την εκτέλεση των επιχειρήσεων τις οποίες αναλαμβάνουν. Αυτό όμως δεν συμβαίνει, με τους ομολόγους τους των Ε.Δ των κρατών. Συνεπώς, η κάθε εταιρεία, ο κάθε εργολάβος, ή και απλό στέλεχος τους, διατηρεί το δικαίωμα να σταματήσει να προσφέρει ή και να αναστείλει τις προκαθορισμένες υπηρεσίες για οποιονδήποτε λόγο και να αποχωρήσει από το θέατρο των επιχειρήσεων. Οι λόγοι και οι αιτίες αποχώρησης ποικίλουν, με συνηθέστερους αυτών τις περιπτώσεις όπου οι συνθήκες στην περιοχή αναπτύξεως να έχουν γίνει ιδιαίτερα επικίνδυνες για τα μέλη και το προσωπικό της εταιρείας, όχι σπάνια με υπαιτιότητα της ίδιας της εταιρείας από τον τρόπο με τον οποίο διαχειρίζεται την κατάσταση, είτε η όλη εξέλιξη να απέβη σε μία ζημιογόνα, για το γενικότερο συμφέρον της εταιρείας, επιχείρηση. Όπως εύκολα γίνεται αντιληπτό, μια τέτοια εξέλιξη θέτει σε κίνδυνο την συνέχιση μιας στρατιωτικής επιχείρησης, αφού προκαλεί κενά στην ανάπτυξη του επιχειρησιακού σχεδιασμού, που αναμένεται να επηρεάσει και άλλες πτυχές του συνολικού σχεδίου και τη διάθεση πόρων. Τέτοιες περιπτώσεις παρατηρήθηκαν ιδιαίτερα κατά τις επιχειρήσεις στον πόλεμο του Ιράκ, όπου ιδιωτικές εταιρείες ανέστειλαν ή τερμάτισαν τις υπηρεσίες τους και αποχώρησαν από την εμπόλεμη ζώνη, όταν έκριναν ότι ήταν ασύμφορη η παραμονή τους στο πεδίο. Οι ενέργειές τους αυτές ασφαλώς κι έπληξαν την επιχειρηματική τους αξιοπιστία ως εταιρειών που ενδεχόμενα υπερκεράστηκαν στο μέλλον με διάφορους επιχειρηματικούς τακτικισμούς⁸⁵, ωστόσο, δημιούργησαν σημαντικά προβλήματα και ρήγματα στις συμμαχικές δυνάμεις που ήταν αναπτυγμένες στη συγκεκριμένη περιοχή.

Η διαφορά πλούτου που χαρακτηρίζει κάποιες κοινωνίες δύναται να μεγεθύνεται έτι περαιτέρω από τις δραστηριότητες των ΙΣΕ που προσλαμβάνονται σε μια σύρραξη, αφού η πλευρά που πλειοδοτεί συνήθως αγοράζει και τις περισσότερες και πιο

---

⁸⁵ Όπως για παράδειγμα αλλαγή, ιδιοκτησιακού καθεστώτος και ονόματος της εταιρείας ή τροποποίηση των παρεχομένων υπηρεσιών τους.

εξειδικευμένες υπηρεσίες που προσφέρονται με αποτέλεσμα να έχει υψηλότερες απαιτήσεις για τις οποίες ουδέποτε θα λογοδοτήσει αφού δεν υφίσταται ακόμη νομικό πλαίσιο που να την αφορά.

Σε περιπτώσεις όπου η οικονομική αποζημίωση των υπηρεσιών μιας ΙΣΕ από ένα κράτος αφορά σε διάθεση ή μακροχρόνια εκμετάλλευση κρατικών ή φυσικών πόρων του κράτους αυτού, τότε εύλογα αντιλαμβανόμαστε ότι η εταιρεία αυτή ουσιαστικά υπονομεύει το μέλλον των πολιτών του κράτους – πελάτη, αφού τους αποστερεί από τα οφέλη των πόρων αυτών.

Επιπρόσθετα, αφού η διατήρηση μιας σύμβασης στην οποία εμπλέκεται μια ΙΣΕ σημαίνει και περισσότερα έσοδα για την εταιρεία, τεκμαίρεται ότι όσο πιο πολύ επηρεάζει η εταιρεία τα κέντρα λήψης αποφάσεων των αντιμαχόμενων τόσο περισσότερο θα μπορεί να καθορίζει τη διάρκεια της σύμβασης. Το γεγονός αυτό αντιβαίνει σε θεμελιώδεις αρχές του ανθρωπιστικού δικαίου καθώς και του δικαιώματος της αυτοδιάθεσης.

Ένα επίσης σημαντικό συμπέρασμα που προκύπτει από τις δράσεις των ΙΣΕ είναι η πρόκληση απορρόφησης σημαντικού αριθμού στελεχών των Ε.Δ των κρατών. Έτσι στρατιωτικοί οι οποίοι εκπαιδεύτηκαν για μεγάλο χρονικό διάστημα με κονδύλια του κρατικού προϋπολογισμού, σε μια δεδομένη χρονική στιγμή που θα όφειλαν να είναι παραγωγικοί και να αποσβένουν την επένδυση που έκανε η πατρίδα τους σε αυτούς, εγκαταλείπουν τις τάξεις του στρατεύματος και υπογράφουν συμβόλαια με ΙΣΕ και με απώτερο σκοπό το ταχύτερο και σαφώς μεγαλύτερο κέρδος για προσωπικό όφελος. Αντίστοιχα και οι εταιρείες αυτές διαθέτοντας ως δέλεαρ τις καλύτερες αποδοχές, επιλέγουν τα πλέον ικανά και ταλαντούχα στελέχη με τις πλέον εξειδικευμένες γνώσεις κι εκπαιδεύσεις. Έτσι καρπώνονται ανέξοδα τα αποτελέσματα των πόρων που κατανάλωσε ένα κράτος για να εκπαιδεύσει τα στελέχη των Ε.Δ. Το γεγονός αυτό έχει πλήξει ιδιαίτερα το προσωπικό των ειδικών δυνάμεων, το οποίο διαθέτει την πλέον εξειδικευμένη γνώση με αποτέλεσμα πέραν της αριθμητικής απομείωσης που έχει προκύψει στις ειδικές δυνάμεις να παρατηρείται και αύξηση του ηλικιακού μέσου όρου των στελεχών που παραμένουν στο στράτευμα, αφού οι ΙΣΕ επιλέγουν τους νεότερους.

Με τον τομέα της Άμυνας να πλήττεται λόγω της οικονομικής κρίσης, ιδίως μετά το 2008, από τις περικοπές των αμυντικών δαπανών, οι υπηρεσίες των ΙΣΕ έλκουν την προσοχή των επενδυτών αλλά μόνο μικρός αριθμός αυτών που συχνά παρουσιάζουν

διευρυμένο χαρτοφυλάκιο δραστηριοτήτων καταφέρνουν να θεωρηθούν πρωτοποριακές στον τομέα τους, όπως π.χ η G4S⁸⁶.

Από την άλλη πλευρά, η στοχευμένη (δηλαδή η χρονικά και θεματικά καθορισμένη) πρόσληψη μιας εκπαιδευμένης και τεχνολογικά ενισχυμένης ΙΣΕ από ένα κράτος, παρέχει τη δυνατότητα στο κράτος αυτό να μην καταναλώνει πόρους για τη μακροχρόνια εκπαίδευση στελεχών των Ε.Δ ή στην προμήθεια και συντήρηση ακριβού κι εξειδικευμένου υλικού, με αποτέλεσμα να δύναται να διαθέσει πόρους για άλλους αναπτυξιακούς τομείς⁸⁷.

Ιδιαίτερα στα θέματα υποστήριξης, όπως για παράδειγμα η εκμίσθωση στην οποία προβαίνουν οι Ε.Δ διαφόρων κρατών όπως των ΗΠΑ ή/και το ΝΑΤΟ, για τη μεταφορά ευαίσθητων ή ογκωδών οπλικών συστημάτων σε απομακρυσμένες αποστολές (strategic lift), αποτελούν εξαιρετικές περιπτώσεις εξοικονόμησης πόρων. Τέτοιου είδους μεταφορές απαιτούν εξειδικευμένα μέσα που η απόσβεση του κόστους κατασκευής και συντήρησής τους από τις Ε.Δ των χωρών τα καθιστούν ασύμφορα. Επιπλέον, δεν απαιτείται η διάθεση μεγάλου όγκου στελεχών των Ε.Δ κατά τη μεταφορά αλλά μόνο ένας περιορισμένος αριθμός ασφάλειας συνοδείας.

Αντίστοιχα, η παροχή εκπαίδευσης βασικών ή προκεχωρημένων αντικειμένων από τις ΙΣΕ κυρίως σε στρατούς χωρών με περιορισμένες δυνατότητες, αφενός επιταχύνουν τις διαδικασίες και εξασφαλίζουν κάποια ελάχιστα επίπεδα ασφαλείας κι αφετέρου δύνανται να μεταφέρουν εμπειρία από πραγματικές συνθήκες μάχης⁸⁸.

Παρέχεται η δυνατότητα της προστασίας υπεράκτιων επενδύσεων μεγάλων εταιρειών με υψηλού επιπέδου τεχνολογικά μέσα και εκπαιδευμένο προσωπικό, με ένα προκαθορισμένο κόστος (για περιπτώσεις μακροχρόνιας μίσθωσης) που επιτρέπει την απρόσκοπτη ανάπτυξη της εταιρείας σε άλλους τομείς.

---

86 Η G4S είναι εισηγμένη στο χρηματιστήριο του Λονδίνου, ωστόσο, η πλειοψηφία των ΙΣΕ αποτελούν θυγατρικές άλλων μεγαλύτερων εταιρειών που δεν σχετίζονται απαραίτητα με το χώρο της ασφαλείας όπως π.χ η L3 Technologies που δραστηριοποιείται στον τομέα της τεχνολογίας.

87 Marvin Leibstone, "Military outsourcing – healing the cuts", *Military Technology*, 31(11), 2007, σελ 6

88 Eric J. Fredland, "Outsourcing military force: A transactions cost perspective on the role of military companies", *Defense and Peace Economics*, 15(3), 2007, σελ.210-215

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Σε ευρωπαϊκό πολιτικό επίπεδο, η έλλειψη μιας κοινά συμφωνημένης διαφοροποίησης των ορισμών των ΙΣΕ που ασχολούνται με θέματα παροχής υπηρεσιών ασφαλείας και των αντιστοίχων που συμμετέχουν σε πολεμικές επιχειρήσεις, έχει δώσει την δυνατότητα σε ορισμένα κράτη να συσκοτίζουν την ανάθεση έργου σε ιδιωτικούς αναδόχους που αφορούν σε εσωτερικές ή διεθνείς συρράξεις. Σε επιχειρησιακό επίπεδο, η διαφοροποίηση αυτή εντοπίζεται στο είδος των παρεχομένων υπηρεσιών καθώς και στο εάν υπόκεινται σε εθνικό ή διεθνές δίκαιο. Η προτεινόμενη λύση από τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και πολλούς ειδικούς είναι να προσδιοριστεί μια σαφής λίστα του εύρους των υπηρεσιών αυτών, (στρατιωτικών και ασφαλείας), ώστε να δύνανται να αποτελέσουν αντικείμενο ελέγχου κι εποπτείας, ανεξαρτήτως του τύπου της επιχείρησης⁸⁹.

Σε κρατικό επίπεδο, εκτιμάται ότι θα πρέπει να υιοθετείται κατάλληλο νομικό πλαίσιο προκειμένου αφενός να εξασφαλίζονται οι νόμιμες συνθήκες λειτουργίας των εταιρειών αυτών κι αφετέρου να προστατεύονται τα δικαιώματα των εργαζομένων. Έχει παρατηρηθεί ότι υπάλληλοι ΙΣΕ που προέρχονταν κυρίως από χώρες με ιδιαίτερα χαμηλό βιοτικό επίπεδο κι αδύναμο νομικό καθεστώς έπεσαν θύματα εξαπάτησης και αθέτησης των όρων του συμβολαίου τους. Συνεπώς, απαιτείται η νομική θωράκιση του κράτους καταγωγής των στελεχών που αποφασίζουν να σταδιοδρομήσουν εντός των εταιρειών αυτών.

Ένα βασικό εμπόδιο στη διαδικασία τιμωρίας των στελεχών ιδιωτικών στρατών που παρανομούν είναι το γεγονός ότι λίγα κράτη έχουν επικυρώσει ή προσχωρήσει στη Σύμβαση του 1989. Συνεπώς, είναι επιτακτική ανάγκη να πεισθούν τα κράτη για την αναγκαιότητα επικύρωσης της Σύμβασης. Παράλληλα, θα πρέπει να συνεχιστεί η διεθνής πολιτική καταδίκης και απόρριψης των δραστηριοτήτων αυτών. Στο πλαίσιο μιας πολιτικής πρόληψης, τα όργανα των Η.Ε οφείλουν να προτείνουν στα κράτη-μέλη να συμπεριλάβουν στους εσωτερικούς νόμους τους, διατάξεις που να καθιστούν την πρόσληψη μισθοφόρων ως αδίκημα.

Παρότι διαφαίνεται το ενδιαφέρον του ΟΗΕ για να διαλευκανθεί το καθεστώς των στελεχών των ΙΣΕ ωστόσο, η μακροχρόνιες εργασίες της ειδικής Ομάδας Εργασίας που

---

89 European Parliament, Directorate General for External Policies 2001, The role of Private Security Companies in CSDP Missions and Operations, σελ.10. διαθέσιμο στο [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2011/433829/EXPO-SEDE_ET\(2011\)433829_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2011/433829/EXPO-SEDE_ET(2011)433829_EN.pdf)

έχει συσταθεί υπό τη αιγίδα του ΟΗΕ, υποδηλώνει ατολμία κι ενδεχόμενα αδυναμία για άμεση ρήξη του οργανισμού με τα κράτη που στηρίζουν τις δραστηριότητες των ΙΣΕ (κυρίως ΗΠΑ, Η. Βασίλειο, Ρωσία). Συνεπώς, προτείνεται η οριοθέτηση της ολοκλήρωσης των εργασιών της Ομάδας εντός εύλογου χρονικού διαστήματος (ενδεικτικά προτείνεται η τριετία) προκειμένου να δοθεί επαρκής χρόνος στα κράτη να ισχυροποιήσουν της νομοθεσίες τους και να θέσουν κανόνες λειτουργίας σύμφωνα με τις προβλέψεις του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου. Επιπρόσθετα, το διάστημα αυτό θα μπορούσε να επαρκεί για να συμφωνηθεί κατάλογος κυρώσεων που θα εφαρμόζει ο ΟΗΕ στις ΙΣΕ που δεν θα συμμορφώνονται με τα ανωτέρω.

Προκειμένου να μειωθεί η έκθεση του ΟΗΕ στην μίσθωση υπηρεσιών ΙΣΕ για ανθρωπιστικές αποστολές του οργανισμού, κάτι που στην παρούσα φάση γίνεται κατά κόρον, θα πρέπει τα κράτη – μέλη των ΗΕ να προσφέρουν τις απαραίτητες δυνάμεις προκειμένου και ο Οργανισμός να δύναται να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις που απορρέουν από το καταστατικό του.

Εκτιμάται ότι μια θεσμοθετημένη και ξεκάθαρη διαφοροποίηση του καθεστώτος λειτουργίας των ΙΣΕ που παρέχουν υπηρεσίες ασφαλείας εγκαταστάσεων και προσώπων, εκπαιδεύσεων ή/και επιμελητείας χωρίς άμεση ή έμμεση εμπλοκή με το πεδίο μιας σύρραξης και των αντιστοίχων ΙΣΕ που αφορούν αποκλειστικά και μόνο σε παροχή μισθοφόρων πολεμιστών, θα διευκολύνει στη δυνατότητα καθορισμού του νομικού πλαισίου που θα διέπει τα αντίστοιχα στελέχη των ΙΣΕ.

Επιπρόσθετα, ενδεχομένως η θεσμοθέτηση των προβλέψεων του ICoC (International Code of Conduct), υπό μορφή διεθνούς δεσμευτικού κριτηρίου λειτουργίας των ΙΣΕ, αλλά και η θεσμοθέτηση του κειμένου του Montreuxσε διεθνή συνθήκη που να επιφέρει νομικές επιπτώσεις, να αποτελούν μια καλή αρχή για να ξεκαθαρίσουν οι εταιρείες που διατηρούν κάποια πρότυπα λειτουργίας με σεβασμό στο διεθνές δίκαιο από τις λοιπές που δραστηριοποιούνται τυχοδιωκτικά.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η λήξη του ψυχρού πολέμου δημιούργησε ένα κενό ασφαλείας που εκτός από τις γεωπολιτικές μεταβολές επέβαλε και την έντονη δραστηριότητα των ιδιωτικών στρατιωτικών εταιρειών. Η εξάσκηση της νόμιμης φυσικής βίας που ανήκε στα κράτη έπαψε πια να είναι μονοπώλιο. Σύμφωνα με τον Krahmann⁹⁰, η βασική διαφοροποίηση των λειτουργιών ασφαλείας και η κατάτμηση των στρατιωτικών πόρων και ικανοτήτων μεταξύ του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, έχει μετατρέψει τις ΙΣΕ από παρόχους υπηρεσιών σε συνεργάτες του κράτους σε θέματα καθορισμού κι εφαρμογής πολιτικής. Η εξέλιξη αυτή δύναται να αποτελέσει ένδειξη μιας μεταστροφής από την κάθετη και συγκεντρωτική λειτουργία της κυβέρνησης στην οριζόντια και αποκεντρωμένη διακυβέρνηση της ασφαλείας.

Η προστασία έχει αρχίσει να αποκτά πιο διευρυμένη έννοια και αλλάζει χαρακτήρα. Εφόσον η ασφάλεια εκλαμβάνεται ως ένα δημόσιο και κοινό αγαθό, τότε το κράτος ως υπεύθυνος φορέας εξασφάλισής της θα μάχεται να αποτρέπει και να αντιμετωπίζει την εμφάνιση της βίας. Όταν όμως θεωρείται ως ιδιωτική παροχή ή προνόμιο των λίγων, τότε η αστυνόμευση θα λειτουργεί επιλεκτικά είτε αποτρεπτικά είτε διαχειριστικά έναντι των απειλών χωρίς να δύναται να τις καταστείλει αποτελεσματικά.

Συνεπώς, η προστασία ως εξαιρετικό αγαθό θα επικεντρώνεται στη διαχείριση των συνεπειών κι όχι των αιτιών πρόκλησης της απειλής. Είναι ίσως ενδεικτικό το γεγονός ότι οι ΙΣΕ δεν επιχειρούν σε αποστολές πρόληψης αλλά κυρίως καταστολής κι αποκατάστασης. Ο λόγος είναι προφανής, είναι εξαιρετικά δύσκολο να αποδείξει μια εταιρεία ότι εξαιτίας των ενεργειών της αποφεύχθηκε μία σύρραξη ή μια ένταση. Αντιθέτως, τα θεαματικά αποτελέσματα της επέμβασης ή της συμβολής μιας εταιρείας σε μία διεθνή ή εσωτερική σύγκρουση, είναι εύκολα αναγνωρίσιμα και αναμένεται να λειτουργήσουν πολλαπλά για τη φήμη της εταιρείας αυτής και τα μελλοντικά της έσοδα.

Ολοκληρώνοντας, θα μπορούσαμε να υποστηρίξουμε ότι η ασφάλεια και η άμυνα μιας χώρας πρέπει να αποτελεί δημόσιο αγαθό που οφείλει να παρέχει το κράτος στους πολίτες του. Η συνετή κι επιλεκτική ανάθεση υποστηρικτικού έργου σε ιδιωτικές εταιρείες θα μπορούσε να αποδεσμεύει πόρους σε έμψυχο και άψυχο υλικό προκειμένου να επενδύονται για την περαιτέρω ανάπτυξη του κράτους. Ωστόσο, όταν ο πόλεμος ή

---

90 Krahmann, E., Security governance and the private military industry in Europe and North America. Conflict, Security & Development, 5(2),2005, σελ. 255-257.

ασφάλεια ιδιωτικοποιούνται, τότε οι έννοιες της κρατικής κυριαρχίας και των κυριαρχικών δικαιωμάτων επαφίενται στην πλειοδοσία αυτών που τα διεκδικούν.

Σωκράτης Καραμούτσας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

- «Α» Watch Guard International, η πρώτη Ιδιωτική Στρατιωτική Εταιρία
- «Β» Η Λεγεώνα των Ξένων
- «Γ» The Montreux Document
- «Δ» International Code of Conduct Association.
- «Ε» Εκτελεστικοί Κανονισμοί και Αποφάσεις της ΕΕ κατά της δράσης στελεχών της Wagner (13 Δεκ 2021)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

- Μαρκαντωνάτου, Μ., Το κράτος και το μονοπώλιο της βίας: Θεωρήσεις και Μεταβολές, Εκδ. Παπαζήσης, Αθήνα, 2009, σελ 25 .
- Μαρούδα, Μ-Ν, στο Αντωνόπουλου Κ., Μαγκλιβέρα Κ., (επιμ.), Δίκαιο Διεθνούς Κοινωνίας, Νομική Βιβλιοθήκη, 2011
- Μαρούδα, Μ-Ν., Η διεθνής ευθύνη για παραβιάσεις του Διεθνούς Ανθρωπιστικού Δικαίου: η κρατική και ατομική ευθύνη σε κίνηση, Εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα 2006
- Παπασωτηρίου, Χ., Το τέλος του Ψυχρού Πολέμου. Η πτώση της Σοβιετικής Ένωσης, Η επανένωση της Γερμανίας και η Νέα Ευρωπαϊκή Αρχιτεκτονική Ασφάλειας, ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ, τχ. 5, Απρ. 1995
- Χρήστου, Ι., Ιδιωτικοποίηση του Πολέμου, μια Νέα Πραγματικότητα, Στρατιωτική Επιθεώρηση, Ιαν-Φεβ 2007

Ξενόγλωσση

- Abrahamsen, R., & Williams, M. C., Securing the city: Private security companies and non-state authority in global Governance, *International Relations*, 21(2), 2007
- Brayton, S., Outsourcing war: Mercenaries and the privatization of peacekeeping. *Journal of International Affairs*, 55(2), 2002.
- Brooks, D., Messiahs or mercenaries? The future of international private military services. *International Peacekeeping*, 7(4), 2000
- Cameron, Lindsey. «Private military companies: their status under international humanitarian law and its impact on their regulation. » *International Review of the Red Cross*, 2006
- Carbonnier, G., Privatization and outsourcing in wartime: The humanitarian challenges. *Disasters*, 30(4), 2006
- Fifield, A., Contractors reap \$138bn from Iraq war, 2013
- Fredland, E. J., Outsourcing military force: A transactions cost perspective on the role of military companies. *Defense and Peace Economics*, 15(3), 2007
- Huges, S., War on Terror, Inc, Corporate Profiteering From the Politics of Fear, Solomon Hughes, 2007.
- Kinsey, C., Corporate Soldiers and International Security, The Privatisation of Warfare and the Rise of PMCs, 2006,
- Kinsey, C., Corporate Soldiers and International Security: The Role of PMCs After the End of The Cold War, 2006
- Kittleson, S., Security Companies Increasingly Mired in Kabul Controversy, *Italian Insider*, November 11, 2010

- Krahmann, E., Security governance and the private military industry in Europe and North America. *Conflict, Security & Development*, 5(2),2005
- Leander, A., The market for force and public security: The de stabilizing consequences of private military companies. *Journal of Peace Research*, 42(5), 2005
- Leibstone, M., Military outsourcing – healing the cuts. *Military Technology*, 31(11), 2007
- Lenhardt, C., Individual Liability of Private Military Personnel Under International Criminal Law, *The European Journal of International Law* Vol. 19 no. 5, EJIL, 2008
- Μακιαβέλι, Ν., Ο Ηγεμόνας, (Μτφρ. Βίτσος, Δ.), Εκδ. Περίπλους, Αθήνα, 2003
- McFate, S., *Mercenaries and War: Understanding Private Armies Today*, National Defence University Press, Washington 2019
- Merle, R., CACI and Titan Sued Over Iraq Operations, *Washington Post*, 10 Jun 2004.
- Mobley, B. W. Outsourcing post-conflict operations: Designing a system for contract management and oversight. *Journal of Public and International Affairs*, 15,2004.
- Mohlin, M., Commercialisation of Warfare and Shadow Wars, A Re-Examination of Private Military and Security Companies, *St Antony's International Review*, Vol. 9, No. 2, 2014.
- Pingeot, L., Dangerous partnership, *Private Military & Security Companies and the UN*, Global Policy Forum, N.Y, 2012
- Pingeot, L., Contracting insecurity, *Private Military and Security companies and the future of the UN*, February 2014
- Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949, and Relating to the Protection of Victims of International Armed Conflicts (Protocol I), 8 June 1977
- Rosenbaum, D.E., A Closer Look at Cheney and Halliburton: THE 2004 CAMPAIGN: FACT CHECK,2004,
- Singer, P., *Corporate warriors. The Rise of the Private Military Industry*, Cornell University Press, New York 2008
- Singer, P. W., Corporate warriors: The rise of the privatized military industry and its ramifications for international security. *International Security*, 26(3), 2001
- Singer, P.W., Go To War Without 'Em: Private Military Contractors and Counterinsurgency, *Foreign Policy at Brookings*, Policy Paper No 4, 2007
- Spearin, C., Between public peacekeepers and private forces: can there be a third way? *International Peacekeeping*, 12(2), 2005.
- Spearin, C., *Private Military and Security Companies, Privatized Peace? Assessing the interplay between states, humanitarians and private security companies*. Routledge, 2008

- Special Inspector General for Iraq Reconstruction, Interim Audit Report on Inappropriate Use of Proprietary Data Markings by the Logistics Civil Augmentation Program (LOGCAP) Contractor, Oct. 26, 2006
- Special Inspector General for Iraq Reconstruction, Hard Lessons: The Iraq Reconstruction Experience, Feb. 2, 2009
- The Montreux Document, On pertinent international legal obligations and good practices for States related to operations of private military and security companies during armed conflict, ICRC, 2008.
- Tonkin, H., The private security industry uncovered. In State Control over Private Military and Security Companies in Armed Conflict, Cambridge Studies in International and Comparative Law, Cambridge University Press, 2011
- Tzifakis, N., Contracting out to Private Military and Security Companies, Centre for European Studies, 2012
- Van den Berg, A., Effective Peacekeeping and the Privatization of Security, Private Military and Security Companies, 2007
- UN, A/RES/44/34 (4 December 1989)
- UN Gen.Assembly Human Rights Council, Working Group on the use of mercenaries as a means of violating human rights and impeding the exercise of the rights of people to self-determination, Mission to Fiji, 14-18 May 2007
- UN Commission on Human Rights 44 Sess.» *E/CN.4/RES/1988/14*. New York: UN CHR, 1988
- UN-WBG Partnership in Crisis-Affected Situation, 2020 UN-WBG Partnership Monitoring Report, WBG 2021
- U.S. Department of Justice, U.S. Sues Kellogg, Brown & Root for Alleged False Claims Act Violations Over Improper Costs for Private Security in Iraq, April 1, 2010
- Weber, M., Ηπολιτικήωςκάλεσμακιεπάγγελμα, (Μτφρ. Κουτσουρέλης, Κ.), Εκδ. Δώμα, Αθήνα 2019

Πηγές από το διαδίκτυο

- <https://digitallibrary.un.org/record/616722?ln=en>
- <https://casebook.icrc.org/case-study/un-human-rights-council-resolution-working-group-private-military-and-security-companies>
- <https://cybercemetery.unt.edu/archive/cwc/20110929231911/http://www.wartimecontracting.gov/index.php>
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52017IP0289>
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=OJ:L:2021:445I:TOC>
- <https://idg-security.com/>

<https://opil.oup.com/view/10.1093/law:epil/9780199231690/law-9780199231690-e2091>

http://www.bbc.co.uk/greek/specials/1144_prof_armies/index.shtml

<https://www.business-humanrights.org/en/latest-news/blackwater-usa-lawsuit-re-16-sep-2007-baghdad-incident/>

<https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-release/2021/12/13/eu-imposes-restrictive-measures-against-the-wagner-group/>

<https://www.dw.com/en/bolkovac-un-tries-to-cover-up-peacekeeper-sex-abuse-scandal/a-19082815>

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2011/433829/EXPOSEDE_ET\(2011\)433829_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2011/433829/EXPOSEDE_ET(2011)433829_EN.pdf)

<https://www.ft.com/content/7f435f04-8c05-11e2-b001-00144feabdc0>

https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=e70e53fd-b089-4c28-a30f-9ee1c61d8798

<http://www.icrc.org/ihl>

<https://www.icrc.org/en/publication/0996-montreux-document-private-military-and-security-companies>

<https://www.justice.gov/opa/pr/us-sues-kellogg-brown-root-alleged-false-claims-act-violations-over-improper-costs-private>

https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_78170.htm

<https://www.nytimes.com/2004/09/28/us/a-closer-look-at-cheney-and-halliburton.html>

<https://www.politifact.com/factchecks/2010/jun/09/arianna-huffington/halliburton-kbr-and-iraq-war-contracting-history-s/>

<https://www.tovima.gr/2010/05/30/world/b-i-legewna-twn-ksenwn-b-br-psaxnoyn-ta-paidia-twn-agriwn-lykosylwn/>

https://www.un.org/depts/ptd/10_others_contract_field.htm

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Α»

Watch Guard International, η πρώτη Ιδιωτική Στρατιωτική Εταιρία

Ο εικονιζόμενος Sir David Stirling, εμπνευστής και ιδρυτής των SAS (Special Air Services), μετά το Β' ΠΠ ίδρυσε το 1965, μαζί με τον John Woodhouse καθώς και άλλους αποστράτους του βρετανικού στρατού, την Ιδιωτική Στρατιωτική Εταιρία Watch Guard International που αποτέλεσε την πρώτη του είδους της και παρείχε υπηρεσίες ασφαλείας.

Η πρώτη ανάθεση έργου της εταιρίας αφορούσε στην καταγραφή κι αναφορά της κατάστασης των δυνάμεων που ήταν πιστές στην βασιλεία, μετά την κατάπαυση πυρός στην Υεμένη. Την ίδια περίοδο κανονίστηκαν συμβόλαια με το Ιράν ενώ στη συνέχεια, η εταιρία έδρασε στη Ζάμπια και Σιέρα Λεόνε όπου παρέσχε εκπαίδευση και συμβουλευτικού χαρακτήρα υπηρεσίες. Ο Stirling ακολούθως εξασφάλισε συμβόλαια παροχής όπλων και προσωπικού σε ξένες χώρες με σκοπό την εφαρμογή της εξωτερικής τους πολιτικής. Τα εν λόγω συμβόλαια αφορούσαν χώρες του Κόλπου κι εκτός από την πώληση οπλισμού κάλυπταν και θέματα εκπαίδευσης.

Εικάζεται ότι η εταιρεία είχε ανάμιξη και σε μια αποτυχημένη προσπάθεια ανατροπής του Συνταγματάρχη Muammar Gaddafi από την κυβέρνηση της Λιβύης το 1971. Το 1972, αρχικά ο Woodhouse παραιτήθηκε από διευθυντής επιχειρήσεων κι στη συνέχεια αποχώρησε και ο Stirling από την εταιρεία λόγω διαφωνιών αναφορικά με τη λειτουργία της.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Β»

Η Λεγεώνα των Ξένων

Η **Λεγεώνα των Ξένων** (γαλλικά: **Légion étrangère**) είναι στρατιωτικό σώμα στην υπηρεσία της Γαλλίας. Ιδρύθηκε στις 9 Μαρτίου 1831, με διάταγμα του Γάλλου βασιλιά Λουδοβίκου-Φίλιππου, κατόπιν παρότρυνσης του τότε υπουργού των Στρατιωτικών Nicolas-Jean de Dieu Soult, Duke de Dalmatie. Στο διάταγμα αναφερόταν ότι η Λεγεώνα θα πολεμούσε έξω από το έδαφος της Γαλλίας. Αποτελείται από ξένους διαφόρων εθνικοτήτων· συνήθως στη Λεγεώνα κατατάσσονται άνθρωποι που, για διάφορους λόγους, διώκονται από τη χώρα τους. Χαρακτηριστικό γνώρισμα της Λεγεώνας είναι η σιδερένια πειθαρχία της.

Από την ίδρυση της, ως σήμερα, στη Λεγεώνα των Ξένων υπηρέτησαν περισσότεροι από 600.000 άντρες από 131 χώρες του κόσμου. 35.000 από αυτούς έπεσαν κατά τις αποστολές του σώματος. Για τα θύματα της Λεγεώνας δεν υπάρχουν επαρκή στατιστικά στοιχεία. Οποιοσδήποτε μπορεί να καταταγεί στη Λεγεώνα, για περίοδο τουλάχιστον πέντε ετών ενώ οι αξιωματικοί είναι συνήθως Γάλλοι.

Το ρητό που συνοδεύει τη Λεγεώνα είναι: *Legio Patria Nostra* (Πατρίδα μας η Λεγεώνα), που υποδηλώνει ότι όποιος γίνεται στέλεχος της, χάνει σπίτι και πατρίδα. Χαρακτηριστικό της είναι η ατσάλινη και συχνά απάνθρωπη πειθαρχία. Η μόνη τέχνη που πρέπει να ξέρουν οι λεγεωνάριοι είναι η πολεμική. Το δέλεαρ για τη στρατολόγηση των τους είναι οι υψηλές συντάξεις, που δίνονται ύστερα από 20ετή θητεία, ενώ τη γαλλική υπηκοότητα δύνανται να την λαμβάνουν μόνο μετά θάνατον.

Πηγή: <https://www.tovima.gr/2010/05/30/world/b-i-legewna-twn-ksenwn-b-br-psaxnoyn-ta-paidia-twn-agriwn-lykoskylwn/>

The Montreux Document

THE MONTREUX DOCUMENT

**On pertinent international legal obligations
and good practices for States related to operations
of private military and security companies
during armed conflict**

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Département fédéral des affaires étrangères DFAE
Federal Department of Foreign Affairs FDFA

ICRC

International Committee of the Red Cross
19, avenue de la Paix
1202 Geneva, Switzerland
T +41 22 734 62 01 F +41 22 733 20 57
E-mail icrc@icrc.org
www.icrc.org
© ICRC, August 2004

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Département fédéral des affaires étrangères (DFAE)
Federal Department of Foreign Affairs (FDFA)

Directorate of International Law (DIL)
3003 Bern, Switzerland
Email: dir-international@fdfa.admin.ch
www.eda.admin.ch/ipac/

THE MONTREUX DOCUMENT

On pertinent international legal obligations
and good practices for States related to operations
of private military and security companies
during armed conflict

Contents

Foreword	5
The Montreux Document	7
Preface	9
Part One: Pertinent international legal obligations relating to private military and security companies	11
Part Two: Good practices relating to private military and security companies	16
Explanatory Comments	29
The Montreux Document in a nutshell	31
The main rules and good practices of the Montreux Document	32
Questions and answers on the Montreux Document	38
How can the Montreux Document be useful for you?	43

Support for the Montreux Document

In the preface to the Montreux Document, the participating States "invite other States and international organizations to communicate their support for this document to the Federal Department of Foreign Affairs of Switzerland". States and international organizations can thus join in the international support for the Montreux Document.

A number of States have already sent an official letter or a diplomatic note to the Swiss Federal Department of Foreign Affairs in support of the Montreux Document. An up-to-date list of supporting States and organizations is available online at www.eda.admin.ch/pic.

Neither NGOs nor companies can join the Montreux Document officially (as it is the outcome of an initiative primarily aimed at recalling State responsibility), but they are encouraged to use it as a reference in their own relations with PMSCs.

Contact Information

Switzerland: Federal Department of Foreign Affairs FDFA, Directorate of International Law, Section for Human Rights and Humanitarian Law, Federal Palace North, 3003 Bern, Switzerland. Email: dv-menschenrechte@eda.admin.ch. See also: <http://www.eda.admin.ch/pic>.

International Committee of the Red Cross: 19, avenue de la Paix, 1203 Geneva, Switzerland. Email: dc_jur_them@icrc.org. See also: <http://www.icrc.org/eng/pattribution-of-war>.

Foreword

The presence of private military and security companies (PMSCs) in armed conflicts has traditionally drawn scant attention. In some ways this is surprising; as such, reliance on private entrepreneurs during war is nothing new. Such entrepreneurs have played a role in wars past and present, from ancient times to the conflicts of our day. But historians apparently considered them no more than an ancillary aspect of military affairs, their status and significance warranting no particular scrutiny.

This has now changed. Today, PMSCs are viewed in some quarters as an indispensable ingredient of military undertakings. Since the end of the Cold War, demand for PMSCs has increased to such an extent that there is now a lively PMSC industry offering an ever wider range of services, with some companies employing well beyond 10,000 staff. In terms of scale and scope of services involved, PMSCs today are a wholly new phenomenon.

In response, several diplomatic initiatives were launched to clarify what the role of PMSCs in armed conflicts is and should be. Yet it was only with the Montreux Document of September 2008, the fruit of a joint initiative by the Swiss Government and the International Committee of the Red Cross (ICRC), that the discussion around PMSCs was carefully brought to a first conclusion. The Swiss initiative brought together 17 governments from various regions of the world and drew widely on the knowledge of industry representatives, academic experts and non-governmental organisations. For the first time, an intergovernmental statement clearly articulates the most pertinent international legal obligations with regard to PMSCs and debunks the prevailing misconception that private contractors operate in a legal vacuum.

It addresses substantive legal concerns, such as the status of PMSC personnel under the 1949 Geneva Conventions, individual accountability for misconduct in different jurisdictions, and the authorities' duty to oversee and screen the actions of firms for potential misconduct. The Montreux Document is explicitly geared to have a bearing on the practical aspects of work in the field.

The Montreux Document is not the final word on all questions – regulatory or otherwise – associated with PMSCs. This was never the intention. It does not endeavour to establish new regulations but simply seeks to provide guidance on a number of thorny legal and practical points, on the basis of existing international law. It does so without taking a stance on the much broader question of the legitimacy and advisability of using PMSCs in armed conflicts – a matter on which debate is no doubt important and necessary. But for humanitarian purposes, it appears equally important and necessary that a restatement of the law such as the Montreux Document provides remain impartial on the matter, that it acknowledge the reality on the ground, and that it do so now.

Now that the Montreux Document has been finalized, the question is how it will be brought to have a bearing on conduct in the field. This brochure seeks to play a part in that effort. Knowledge being the first condition for compliance, the brochure explains the Montreux Document – what it is, what it does, why it is useful – in a concise and accessible manner. It is intended as much for government officials and officials of international organizations as for the PMSC industry, civil society and interested individuals.

Paul Seger
Head, Directorate of International Law
Swiss Federal Department
of Foreign Affairs

Philipp Spomer
Director for International Law
and Cooperation within the Movement
International Committee of the Red Cross

THE MONTREUX DOCUMENT

**On pertinent international legal obligations
and good practices for States related to operations
of private military and security companies
during armed conflict**

Montreux, 17 September 2008

Contents

PREFACE	9
PART ONE	
Pertinent International Legal Obligations relating to Private Military and Security Companies	11
Introduction	11
A. Contracting States	11
B. Territorial States	12
C. Home States	13
D. All other States	14
E. PMSCs and their personnel	14
F. Superior responsibility	15
PART TWO	
Good Practices relating to Private Military and Security Companies	16
Introduction	16
A. Good practices for Contracting States	16
I. Determination of services	16
II. Procedure for the selection and contracting of PMSCs	17
III. Criteria for the selection of PMSCs	17
IV. Terms of contract with PMSCs	18
V. Monitoring compliance and ensuring accountability	19
B. Good practices for Territorial States	20
I. Determination of services	21
II. Authorization to provide military and security services	21
III. Procedure with regard to authorizations	21
IV. Criteria for granting an authorization	21
V. Terms of authorization	23
VI. Rules on the provision of services by PMSCs and their personnel	23
VII. Monitoring compliance and ensuring accountability	24
C. Good practices for Home States	25
I. Determination of services	25
II. Establishment of an authorization system	25
III. Procedure with regard to authorizations	25
IV. Criteria for granting an authorization	26
V. Terms of authorization granted to PMSCs	27
VI. Monitoring compliance and ensuring accountability	27

Preface

This document is the product of an initiative launched cooperatively by the Government of Switzerland and the International Committee of the Red Cross. It was developed with the participation of governmental experts from Afghanistan, Angola, Australia, Austria, Canada, China, France, Germany, Iraq, Poland, Sierra Leone, South Africa, Sweden, Switzerland, the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, Ukraine, and the United States of America in meetings convened in January and November 2006, November 2007, and April and September 2008. Representatives of civil society and of the private military and security industry were consulted.

The following understandings guided the development of this document:

1. That certain well-established rules of international law apply to States in their relations with private military and security companies (PMSCs) and their operation during armed conflict, in particular under international humanitarian law and human rights law;
2. That this document recalls existing legal obligations of States and PMSCs and their personnel (Part One), and provides States with good practices to promote compliance with international humanitarian law and human rights law during armed conflict (Part Two);
3. That this document is not a legally binding instrument and does not affect existing obligations of States under customary international law or under international agreements to which they are parties, in particular their obligations under the Charter of the United Nations (especially its articles 2(4) and 51);
4. That this document should therefore not be interpreted as limiting, prejudicing or enhancing in any manner existing obligations under international law, or as creating or developing new obligations under international law;
5. That existing obligations and good practices may also be instructive for post-conflict situations and for other, comparable situations; however, that international humanitarian law is applicable only during armed conflict;
6. That cooperation, information sharing and assistance between States, commensurate with each State's capacities, is desirable in order to achieve full respect for international humanitarian law and human rights law; as is cooperative implementation with the private military and security industry and other relevant actors;
7. That this document should not be construed as endorsing the use of PMSCs in any particular circumstance but seeks to recall legal obligations and to recommend good practices if the decision has been made to contract PMSCs;
8. That while this document is addressed to States, the good practices may be of value for other entities such as international organizations, NGOs and companies that contract PMSCs, as well as for PMSCs themselves;
9. That for the purposes of this document:
  - a) "PMSCs" are private business entities that provide military and/or security services, irrespective of how they describe themselves. Military and security services include, in particular, armed guarding and protection of persons and objects, such as convoys, buildings and other places; maintenance and operation of weapons systems; prisoner detention; and advice to or training of local forces and security personnel.

- b) "Personnel of a PMSC" are persons employed by, through direct hire or under a contract with, a PMSC, including its employees and managers.
- c) "Contracting States" are States that directly contract for the services of PMSCs, including, as appropriate, where such a PMSC subcontracts with another PMSC.
- d) "Territorial States" are States on whose territory PMSCs operate.
- e) "Home States" are States of nationality of a PMSC, i.e. where a PMSC is registered or incorporated; if the State where the PMSC is incorporated is not the one where it has its principal place of management, then the State where the PMSC has its principal place of management is the "Home State".

The participating States commend this document to the attention of other States, international organizations, NGOs, the private military and security industry and other relevant actors, which are invited to adopt those good practices that they consider appropriate for their operations. The participating States invite other States and international organizations to communicate their support for this document to the Federal Department of Foreign Affairs of Switzerland. The participating States also declare their readiness to review and, if necessary, to revise this document in order to take into account new developments.

Part One

Pertinent international legal obligations relating to private military and security companies

Introduction

The following statements aim to recall certain existing international legal obligations of States regarding private military and security companies. The statements are drawn from various international humanitarian and human rights agreements and customary international law. This document, and the statements herein, do not create legal obligations. Each State is responsible for complying with the obligations it has undertaken pursuant to international agreements to which it is a party, subject to any reservations, understandings and declarations made, and to customary international law.

A. Contracting States

1. Contracting States retain their obligations under international law, even if they contract PMSCs to perform certain activities. If they are occupying powers, they have an obligation to take all measures in their power to restore, and ensure, as far as possible, public order and safety, i.e. exercise vigilance in preventing violations of international humanitarian law and human rights law.
2. Contracting States have an obligation not to contract PMSCs to carry out activities that international humanitarian law explicitly assigns to a State agent or authority, such as exercising the power of the responsible officer over prisoner-of-war camps or places of internment of civilians in accordance with the Geneva Conventions.
3. Contracting States have an obligation, within their power, to ensure respect for international humanitarian law by PMSCs they contract, in particular to:
  - a) ensure that PMSCs that they contract and their personnel are aware of their obligations and trained accordingly;
  - b) not encourage or assist in, and take appropriate measures to prevent, any violations of international humanitarian law by personnel of PMSCs;
  - c) take measures to suppress violations of international humanitarian law committed by the personnel of PMSCs through appropriate means, such as military regulations, administrative orders and other regulatory measures as well as administrative, disciplinary or judicial sanctions, as appropriate.
4. Contracting States are responsible to implement their obligations under international human rights law, including by adopting such legislative and other measures as may be necessary to give effect to these obligations. To this end they have the obligation, in specific circumstances, to take appropriate measures to prevent, investigate and provide effective remedies for relevant misconduct of PMSCs and their personnel.
5. Contracting States have an obligation to enact any legislation necessary to provide effective penal sanctions for persons committing, or ordering to be committed, grave breaches of the Geneva Conventions and, where applicable, Additional Protocol I, and have an obligation to search for persons alleged to have committed, or to have ordered to be committed, such grave

breaches and bring such persons, regardless of their nationality, before their own courts. They may also, if they prefer, and in accordance with the provisions of their own legislation, hand such persons over for trial to another State concerned, provided such State has made out a *prima facie* case, or to an international criminal tribunal.

6. Contracting States also have an obligation to investigate and, as required by international law, or otherwise as appropriate, prosecute, extradite or surrender persons suspected of having committed other crimes under international law, such as torture or hostage taking, in accordance with their obligations under international law. Such prosecutions are to be carried out in accordance with international law providing for fair trial, mindful that sanctions be commensurate with the gravity of the crime.
7. Although entering into contractual relations does not in itself engage the responsibility of Contracting States, the latter are responsible for violations of international humanitarian law, human rights law, or other rules of international law committed by PMSCs or their personnel where such violations are attributable to the Contracting State, consistent with customary international law, in particular if they are:
  - a) incorporated by the State into their regular armed forces in accordance with its domestic legislation;
  - b) members of organized armed forces, groups or units under a command responsible to the State;
  - c) empowered to exercise elements of governmental authority if they are acting in that capacity (i.e. are formally authorized by law or regulation to carry out functions normally conducted by organs of the State); or
  - d) in fact acting on the instructions of the State (i.e. the State has specifically instructed the private actor's conduct) or under its direction or control (i.e. actual exercise of effective control by the State over a private actor's conduct).
8. Contracting States have an obligation to provide reparations for violations of international humanitarian law and human rights law caused by wrongful conduct of the personnel of PMSCs when such conduct is attributable to the Contracting States in accordance with the customary international law of State responsibility.

B. Territorial States

9. Territorial States have an obligation, within their power, to ensure respect for international humanitarian law by PMSCs operating on their territory, in particular to:
  - a) disseminate, as widely as possible, the text of the Geneva Conventions and other relevant norms of international humanitarian law among PMSCs and their personnel;
  - b) not encourage or assist in, and take appropriate measures to prevent, any violations of international humanitarian law by personnel of PMSCs;
  - c) take measures to suppress violations of international humanitarian law committed by the personnel of PMSCs through appropriate means such as military regulations, administrative orders and other regulatory measures as well as administrative, disciplinary or judicial sanctions, as appropriate.
10. Territorial States are responsible to implement their obligations under international human rights law, including by adopting such legislative and other measures as may be necessary to give effect to these obligations. To this end they have the obligation, in specific circumstances, to take appropriate measures to prevent, investigate and provide effective remedies for relevant misconduct of PMSCs and their personnel.

11. Territorial States have an obligation to enact any legislation necessary to provide effective penal sanctions for persons committing, or ordering to be committed, grave breaches of the Geneva Conventions and, where applicable, Additional Protocol I, and have an obligation to search for persons alleged to have committed, or to have ordered to be committed, such grave breaches and bring such persons, regardless of their nationality, before their own courts. They may also, if they prefer, and in accordance with the provisions of their own legislation, hand such persons over for trial to another State concerned, provided such State has made out a *prima facie* case, or to an international criminal tribunal.
12. Territorial States also have an obligation to investigate and, as required by international law, or otherwise as appropriate, prosecute, extradite or surrender persons suspected of having committed other crimes under international law, such as torture or hostage taking, in accordance with their obligations under international law. Such prosecutions are to be carried out in accordance with international law providing for fair trial, mindful that sanctions be commensurate with the gravity of the crime.
13. In situations of occupation, the obligations of Territorial States are limited to areas in which they are able to exercise effective control.

C. Home States

14. Home States have an obligation, within their power, to ensure respect for international humanitarian law by FMSCs of their nationality, in particular to:
  - a) disseminate, as widely as possible, the text of the Geneva Conventions and other relevant norms of international humanitarian law among FMSCs and their personnel;
  - b) not encourage or assist in, and take appropriate measures to prevent, any violations of international humanitarian law by personnel of FMSCs;
  - c) take measures to suppress violations of international humanitarian law committed by the personnel of FMSCs through appropriate means such as administrative or other regulatory measures as well as administrative, disciplinary or judicial sanctions, as appropriate.
15. Home States are responsible to implement their obligations under international human rights law, including by adopting such legislative and other measures as may be necessary to give effect to these obligations. To this end they have the obligation, in specific circumstances, to take appropriate measures to prevent, investigate and provide effective remedies for relevant misconduct of FMSCs and their personnel.
16. Home States have an obligation to enact any legislation necessary to provide effective penal sanctions for persons committing, or ordering to be committed, grave breaches of the Geneva Conventions and, where applicable, Additional Protocol I, and have an obligation to search for persons alleged to have committed, or to have ordered to be committed, such grave breaches and bring such persons, regardless of their nationality, before their own courts. They may also, if they prefer, and in accordance with the provisions of their own legislation, hand such persons over for trial to another State concerned, provided such State has made out a *prima facie* case, or to an international criminal tribunal.
17. Home States also have an obligation to investigate and, as required by international law, or otherwise as appropriate, prosecute, extradite or surrender persons suspected of having committed other crimes under international law, such as torture or hostage taking, in accordance with their obligations under international law. Such prosecutions are to be carried out in accordance with international law providing for fair trial, mindful that sanctions be commensurate with the gravity of the crime.

D. All other States

18. All other States have an obligation, within their power, to ensure respect for international humanitarian law. They have an obligation to refrain from encouraging or assisting in violations of international humanitarian law by any party to an armed conflict.
19. All other States are responsible to implement their obligations under international human rights law, including by adopting such legislative and other measures as may be necessary to give effect to these obligations.
20. All other States have an obligation to enact any legislation necessary to provide effective penal sanctions for persons committing, or ordering to be committed, grave breaches of the Geneva Conventions and, where applicable, Additional Protocol I, and have an obligation to search for persons alleged to have committed, or to have ordered to be committed, such grave breaches and bring such persons, regardless of their nationality, before their own courts. They may also, if they prefer, and in accordance with the provisions of their own legislation, hand such persons over for trial to another State concerned, provided such State has made out a *prima facie* case, or to an international criminal tribunal.
21. All other States also have an obligation to investigate and, as required by international law, or otherwise as appropriate, prosecute, extradite or surrender persons suspected of having committed other crimes under international law, such as torture or hostage taking, in accordance with their obligations under international law. Such prosecutions are to be carried out in accordance with international law providing for fair trial, mindful that sanctions be commensurate with the gravity of the crime.

E. PMSCs and their personnel

22. PMSCs are obliged to comply with international humanitarian law or human rights law imposed upon them by applicable national law, as well as other applicable national law such as criminal law, tax law, immigration law, labour law, and specific regulations on private military or security services.
23. The personnel of PMSCs are obliged to respect the relevant national law, in particular the national criminal law, of the State in which they operate, and, as far as applicable, the law of the States of their nationality.
24. The status of the personnel of PMSCs is determined by international humanitarian law, on a case-by-case basis, in particular according to the nature and circumstances of the functions in which they are involved.
25. If they are civilians under international humanitarian law, the personnel of PMSCs may not be the object of attack, unless and for such time as they directly participate in hostilities.
26. The personnel of PMSCs:
- a) are obliged, regardless of their status, to comply with applicable international humanitarian law;
  - b) are protected as civilians under international humanitarian law, unless they are incorporated into the regular armed forces of a State or are members of organized armed forces, groups or units under a command responsible to the State; or otherwise lose their protection as determined by international humanitarian law;
  - c) are entitled to prisoner-of-war status in international armed conflict if they are persons accompanying the armed forces meeting the requirements of article 4A(4) of the Third Geneva Convention;

- d) to the extent they exercise governmental authority, have to comply with the State's obligations under international human rights law;
- e) are subject to prosecution if they commit conduct recognized as crimes under applicable national or international law.

F. Superior responsibility

27. Superiors of PMSC personnel, such as:

- a) governmental officials, whether they are military commanders or civilian superiors, or
- b) directors or managers of PMSCs, may be liable for crimes under international law committed by PMSC personnel under their effective authority and control, as a result of their failure to properly exercise control over them, in accordance with the rules of international law. Superior responsibility is not engaged solely by virtue of a contract.

Part Two

Good practices relating to private military and security companies

Introduction

This Part contains a description of good practices that aims to provide guidance and assistance to States in ensuring respect for international humanitarian law and human rights law and otherwise promoting responsible conduct in their relationships with PMSCs operating in areas of armed conflict. They may also provide useful guidance for States in their relationships with PMSCs operating outside of areas of armed conflict.

The good practices do not have legally binding effect and are not meant to be exhaustive. It is understood that a State may not have the capacity to implement all the good practices, and that no State has the legal obligation to implement any particular good practice, whether that State is a Contracting State, a Territorial State, or a Home State. States are invited to consider these good practices in defining their relationships with PMSCs, recognizing that a particular good practice may not be appropriate in all circumstances and emphasizing that this Part is not meant to imply that States should necessarily follow all these practices as a whole.

The good practices are intended, *inter alia*, to assist States to implement their obligations under international humanitarian law and human rights law. However, in considering regulation, States may also need to take into account obligations they have under other branches of international law, including as members of international organizations such as the United Nations, and under international law relating to trade and government procurement. They may also need to take into account bilateral agreements between Contracting States and Territorial States. Moreover, States are encouraged to fully implement relevant provisions of international instruments to which they are Parties, including anti-corruption, anti-organized crime and firearms conventions. Furthermore, any of these good practices will need to be adapted in practice to the specific situation and the State's legal system and capacity.

A. Good practices for Contracting States

States contemplating to contract PMSCs should evaluate whether their legislation, as well as procurement and contracting practices, are adequate for contracting PMSCs. This is particularly relevant where Contracting States use the services of a PMSC in a State where law enforcement or regulatory capacities are compromised.

In many instances, the good practices for Contracting States may also indicate good practices for other clients of PMSCs, such as international organizations, NGOs and companies.

In this sense, good practices for Contracting States include the following:

I. Determination of services

1. To determine which services may or may not be contracted out to PMSCs; in determining which services may not be contracted out, Contracting States take into account factors such as whether a particular service could cause PMSC personnel to become involved in direct participation in hostilities.

II. Procedure for the selection and contracting of PMSCs

2. To assess the capacity of the PMSC to carry out its activities in conformity with relevant national law, international humanitarian law and international human rights law, taking into account the inherent risk associated with the services to be performed, for instance by:
  - a) acquiring information relating to the principal services the PMSC has provided in the past;
  - b) obtaining references from clients for whom the PMSC has previously provided similar services to those the Contracting State is seeking to acquire;
  - c) acquiring information relating to the PMSC's ownership structure and conducting background checks on the PMSC and its superior personnel, taking into account relations with subcontractors, subsidiary corporations and ventures.
3. To provide adequate resources and draw on relevant expertise for selecting and contracting PMSCs.
4. To ensure transparency and supervision in the selection and contracting of PMSCs. Relevant mechanisms may include:
  - a) public disclosure of PMSC contracting regulations, practices and processes;
  - b) public disclosure of general information about specific contracts, if necessary redacted to address national security, privacy and commercial confidentiality requirements;
  - c) publication of an overview of incident reports or complaints, and sanctions taken where misconduct has been proven; if necessary redacted to address national security, privacy and commercial confidentiality requirements;
  - d) oversight by parliamentary bodies, including through annual reports or notification of particular contracts to such bodies.

III. Criteria for the selection of PMSCs

5. To adopt criteria that include quality indicators relevant to ensuring respect for relevant national law, international humanitarian law and human rights law, as set out in good practices 6 to 11. Contracting States should consider ensuring that lowest price not be the only criterion for the selection of PMSCs.
6. To take into account, within available means, the past conduct of the PMSC and its personnel, which includes ensuring that the PMSC has:
  - a) no reliably attested record of involvement in serious crime (including organized crime, violent crime, sexual offences, violations of international humanitarian law, bribery and corruption) and, insofar as the PMSC or its personnel had engaged in past unlawful conduct, has appropriately remedied such conduct, including by effectively cooperating with official authorities, taking disciplinary measures against those involved, and, where appropriate and consistent with findings of wrongdoing, providing individuals injured by their conduct with appropriate reparation;
  - b) conducted comprehensive inquiries within applicable law regarding the extent to which any of its personnel, particularly those who are required to carry weapons as part of their duties, have a reliably attested record of not having been involved in serious crime or have not been dishonourably discharged from armed or security forces;
  - c) not previously been rejected from a contract due to misconduct of the PMSC or its personnel.
7. To take into account the financial and economic capacity of the PMSC, including its liabilities that it may incur.
8. To take into account whether it and its personnel possess or are in the process of obtaining requisite registrations, licences or authorizations.
9. To take into account whether it maintains accurate and up-to-date personnel and property records, in particular, with regard to weapons and ammunition, available for inspection on demand by the Contracting State and other appropriate authorities.

10. To take into account that the FMSC's personnel are sufficiently trained, both prior to any deployment and on an ongoing basis, to respect relevant national law, international humanitarian law and human rights law; and to establish goals to facilitate uniformity and standardization of training requirements. Training could include general and task- and context-specific topics, preparing personnel for performance under the specific contract and in the specific environment, such as:

- a) rules on the use of force and firearms;
- b) international humanitarian law and human rights law;
- c) religious, gender, and cultural issues, and respect for the local population;
- d) handling complaints by the civilian population, in particular by transmitting them to the appropriate authority;
- e) measures against bribery, corruption, and other crimes.

Contracting States consider continuously reassessing the level of training by, for example, requiring regular reporting on the part of FMSCs.

11. To take into account whether the FMSC:

- a) acquires its equipment, in particular its weapons, lawfully;
- b) uses equipment, in particular weapons, that is not prohibited by international law;
- c) has complied with contractual provisions concerning return and/or disposal of weapons and ammunition.

12. To take into account the FMSC's internal organization and regulations, such as:

- a) the existence and implementation of policies relating to international humanitarian law and human rights law, especially on the use of force and firearms, as well as policies against bribery, corruption, and other crimes;
- b) the existence of monitoring and supervisory as well as internal accountability mechanisms, such as:
  - i. internal investigation and disciplinary arrangements in case of allegations of wrongdoing by its personnel;
  - ii. mechanisms enabling persons affected by the conduct of the personnel of the FMSC to lodge a complaint, including both third party complaint mechanisms and whistleblower protection arrangements; and
  - iii. regular performance reporting, specific incident reporting, and reporting on demand to the Contracting State and under certain circumstances other appropriate authorities;
  - iv. requiring FMSC personnel and its subcontracted personnel to report any misconduct to the FMSC's management or a competent authority.

13. To consider the respect of the FMSC for the welfare of its personnel, as protected by labour law and other relevant national law. Relevant factors may include:

- a) providing personnel a copy of any contract to which they are party in a language they understand;
- b) providing personnel with adequate pay and remuneration arrangements commensurate to their responsibilities and working conditions;
- c) adopting operational safety and health policies;
- d) ensuring personnel unrestricted access to their own travel documents; and
- e) preventing unlawful discrimination in employment.

IV. Terms of contract with FMSCs

14. To include contractual clauses and performance requirements that ensure respect for relevant national law, international humanitarian law and human rights law by the contracted FMSC. Such clauses, reflecting and implementing the quality indicators referred to above as selection criteria, may include:

- a) past conduct (good practice 6);
- b) financial and economic capacity (good practice 7);

- c) possession of required registration, licenses or authorizations (good practice 8);
- d) personnel and property records (good practice 9);
- e) training (good practice 10);
- f) lawful acquisition and use of equipment, in particular weapons (good practice 11);
- g) internal organization and regulation and accountability (good practice 12);
- h) welfare of personnel (good practice 13);

Contractual clauses may also provide for the Contracting State's ability to terminate the contract for failure to comply with contractual provisions. They may also specify the weapons required for contract performance, that FMSCs obtain appropriate visas or other authorizations from the Territorial State, and that appropriate reparation be provided to those harmed by the misconduct of FMSCs and their personnel.

15. To require by contract that the conduct of any subcontracted FMSC is in conformity with relevant national law, international humanitarian law and international human rights law, including by:
  - a) establishing the criteria and qualifications for the selection and ongoing employment of subcontracted FMSCs and personnel;
  - b) requiring the FMSC to demonstrate that subcontractors comply with equivalent requirements as the FMSC initially contracted by the Contracting State;
  - c) ensuring that the FMSC is liable, as appropriate and within applicable law, for the conduct of its subcontractors.
16. To require, if consistent with force protection requirements and safety of the assigned mission, that the personnel of the FMSC be personally identifiable whenever they are carrying out activities in discharge of their responsibilities under a contract. Identification should:
  - a) be visible from a distance where mission and context allow, or consist of a non-transferable identification card that is shown upon demand;
  - b) allow for a clear distinction between a FMSC's personnel and the public authorities in the State where the FMSC operates.

The same should apply to all means of transport used by FMSCs.
17. To consider pricing and duration of a specific contract as a way to promote relevant international humanitarian law and human rights law. Relevant mechanisms may include:
  - a) securities or bonds for contractual performance;
  - b) financial rewards or penalties and incentives;
  - c) opportunities to compete for additional contracts.
18. To require, in consultation with the Territorial State, respect for relevant regulations and rules of conduct by FMSCs and their personnel, including rules on the use of force and firearms, such as:
  - a) using force and firearms only when necessary in self-defence or defence of third persons;
  - b) immediate reporting to and cooperation with competent authorities, including the appropriate contracting official, in the case of use of force and firearms.

V. Monitoring compliance and ensuring accountability

19. To provide for criminal jurisdiction in their national legislation over crimes under international law and their national law committed by FMSCs and their personnel and, in addition, to consider establishing:
  - a) corporate criminal responsibility for crimes committed by the FMSC, consistent with the Contracting State's national legal system;
  - b) criminal jurisdiction over serious crimes committed by FMSC personnel abroad.

20. To provide for non-criminal accountability mechanisms for improper or unlawful conduct of FMSCs and their personnel, including:
- a) contractual sanctions commensurate to the conduct, including :
    - i. immediate or graduated termination of the contract;
    - ii. financial penalties;
    - iii. removal from consideration for future contracts, possibly for a set time period;
    - iv. removal of individual wrongdoers from the performance of the contract;
  - b) referral of the matter to competent investigative authorities;
  - c) providing for civil liability, as appropriate.
21. To provide for, in addition to the measures in good practices 19 and 20, appropriate administrative and other monitoring mechanisms to ensure the proper execution of the contract and the accountability of contracted FMSCs and their personnel for their improper and unlawful conduct; in particular to:
- a) ensure that those mechanisms are adequately resourced and have independent audit and investigation capacity;
  - b) provide Contracting State government personnel on site with the capacity and authority to oversee proper execution of the contract by the FMSC and the FMSC's subcontractors;
  - c) train relevant government personnel, such as military personnel, for foreseeable interactions with FMSC personnel;
  - d) collect information concerning FMSCs and personnel contracted and deployed, and on violations and investigations concerning their alleged improper and unlawful conduct;
  - e) establish control arrangements, allowing it to veto or remove particular FMSC personnel during contractual performance;
  - f) engage FMSCs, Territorial States, Home States, trade associations, civil society and other relevant actors to foster information sharing and develop such mechanisms.
22. When negotiating agreements with Territorial States which contain rules affecting the legal status of and jurisdiction over FMSCs and their personnel:
- a) to consider the impact of the agreements on the compliance with national laws and regulations;
  - b) to address the issue of jurisdiction and immunities to ascertain proper coverage and appropriate civil, criminal, and administrative remedies for misconduct, in order to ensure accountability of FMSCs and their personnel.
23. To cooperate with investigating or regulatory authorities of Territorial and Home States, as appropriate, in matters of common concern regarding FMSCs.

B. Good practices for Territorial States

The following good practices aim to provide guidance to Territorial States for governing the supply of military and security services by FMSCs and their personnel on their territory. Territorial States should evaluate whether their domestic legal framework is adequate to ensure that the conduct of FMSCs and their personnel is in conformity with relevant national law, international humanitarian law and human rights law or whether it needs to establish further arrangements to regulate the activities of FMSCs.

Acknowledging the particular challenges faced by Territorial States in armed conflict, Territorial States may accept information provided by the Contracting State concerning the ability of a FMSC to carry out its activities in conformity with international humanitarian law, human rights law and relevant good practices.

In this sense, good practices for Territorial States include the following:

I. Determination of services

24. To determine which services may or may not be carried out on their territory by PMSCs or their personnel; in determining which services may not be carried out, Territorial States take into account factors such as whether a particular service could cause PMSC personnel to become involved in direct participation in hostilities.

II. Authorization to provide military and security services

25. To require PMSCs to obtain an authorization to provide military and security services in their territory ("authorization"), including by requiring:

- a) PMSCs to obtain an operating license valid for a limited and renewable period ("corporate operating license"), or for specific services ("specific operating license"), taking into account the fulfillment of the quality criteria set out in good practices 31 to 38; and/or;
- b) individuals to register or obtain a license in order to carry out military or security services for PMSCs.

III. Procedure with regard to authorizations

26. To designate a central authority competent for granting authorizations.

27. To allocate adequate resources and trained personnel to handle authorizations properly and timely.

28. To assess, in determining whether to grant an authorization, the capacity of the PMSC to carry out its activities in conformity with relevant national law, international humanitarian law and international human rights law, taking into account the inherent risk associated with the services to be performed, for instance by:

- a) acquiring information relating to the principal services the PMSC has provided in the past;
- b) obtaining references from clients for whom the PMSC has previously provided similar services or clients in the Territorial State;
- c) acquiring information relating to the PMSC's ownership structure and conduct background checks on the PMSC and its personnel, taking into account relations with subcontractors, subsidiary corporations and ventures, or obtain information from the Contracting State on these matters.

29. To ensure transparency with regard to authorizations. Relevant mechanisms may include:

- a) public disclosure of authorization regulations and procedures;
- b) public disclosure of general information on granted authorizations, including on the identity of authorized PMSCs and their number of personnel, if necessary redacted to address national security, privacy and commercial confidentiality requirements;
- c) publication of an overview of incident reports or complaints, and sanctions taken where misconduct has been proven; if necessary redacted to address national security, privacy and commercial confidentiality requirements;
- d) oversight by parliamentary bodies, including through annual reports or notification of particular contracts to such bodies;
- e) publishing and adhering to fair and non-discriminatory fee schedules for authorizations.

IV. Criteria for granting an authorization

30. To ensure that PMSCs fulfil certain quality criteria relevant for the respect of relevant national law, international humanitarian law and human rights law by the PMSC and its personnel, including those set out below.

31. To require that the conduct of PMSCs and of any PMSC subcontracted is in conformity with relevant national law, international humanitarian law and international human rights law,

which includes ensuring that:

- a) the PMSC notifies any subcontracting of military and security services to the authorization authority;
- b) the PMSC can demonstrate that its subcontractors comply with equivalent requirements as the PMSC which initially obtained an authorization by the Territorial State;
- c) the subcontractor is in possession of an authorization;
- d) the PMSC initially granted authorization is liable, as appropriate and within applicable law, for the conduct of its subcontractors.

32. To take into account, within available means, the past conduct of the PMSC and its personnel, which includes ensuring that the PMSC has:

- a) no reliably attested record of involvement in serious crime (including organized crime, violent crime, sexual offences, violations of international humanitarian law, bribery and corruption) and, insofar as the PMSC or its personnel had engaged in past unlawful conduct, has appropriately dealt with such conduct, including by effectively cooperating with official authorities, taking disciplinary measures against those involved, and where appropriate and consistent with findings of wrongdoing, providing individuals injured by their conduct with appropriate reparation;
- b) conducted comprehensive inquiries within applicable law regarding the extent to which any of its personnel, particularly those who are required to carry weapons as part of their duties, have a reliably attested record of not having been involved in serious crime or have not been dishonourably discharged from armed or security forces;
- c) not previously had an operating license revoked for misconduct of the PMSC or its personnel.

33. To take into account the financial and economic capacity of the PMSC, including for liabilities that it may incur.

34. To take into account whether the PMSC maintains accurate and up-to-date personnel and property records, in particular, with regard to weapon and ammunition, available for inspection on demand by the Territorial State and other authorities.

35. To take into account that the PMSC's personnel are sufficiently trained, both prior to any deployment and on an ongoing basis, to respect relevant national law, international humanitarian law and human rights law; and to establish goals to facilitate uniformity and standardization of training requirements. Training could include general and task- and context-specific topics, preparing personnel for performance under the specific contract and in the specific environment, such as:

- a) rules on the use of force and weapons;
- b) international humanitarian law and human rights law;
- c) religious, gender, and cultural issues, and respect for the local population;
- d) complaints handling;
- e) measures against bribery, corruption, and other crimes.

Territorial States consider continuously reassessing the level of training by, for example, requiring regular reporting on the part of PMSCs.

36. Not to grant an authorization to a PMSC whose weapons are acquired unlawfully or whose use is prohibited by international law.

37. To take into account the PMSC's internal organization and regulations, such as:

- a) the existence and implementation of policies relating to international humanitarian law and human rights law, especially on the use of force and firearms, as well as policies against bribery and corruption;
- b) the existence of monitoring and supervisory measures as well as internal accountability mechanisms, such as:

- I. internal investigation and disciplinary arrangements in case of allegations of wrongdoing by its personnel;
- II. mechanisms enabling persons affected by the conduct of the personnel of the PMSC to lodge a complaint, including both third party complaints mechanisms and whistle-blower protection arrangements;
- III. regular reporting on the performance of the assignment and/or specific incident reporting;
- IV. requiring PMSC personnel and its subcontracted personnel to report any misconduct to the PMSC's management or a competent authority.

38. To consider the respect of the PMSC for the welfare of its personnel.

39. To take into account, in considering whether to grant a license or to register an individual, good practices 32 (past conduct) and 35 (training).

V. Terms of authorization

40. To include clauses to ensure that the conduct of the PMSC and its personnel is continuously in conformity with relevant national law, international humanitarian law and international human rights law. The authorization includes, where appropriate, clauses requiring the PMSC and its personnel to implement the quality criteria referred to above as criteria for granting general and/or specific operating licenses and relating to:

- a) past conduct (good practice 32);
- b) financial and economic capacity (good practice 33);
- c) personnel and property records (good practice 34);
- d) training (good practice 35);
- e) lawful acquisitions (good practice 36);
- f) internal organization and regulation and accountability (good practice 37);
- g) welfare of personnel (good practice 38);

41. To require the PMSC to post a bond that would be forfeited in case of misconduct or non-compliance with the authorization, provided that the PMSC has a fair opportunity to rebut allegations and address problems.

42. To determine, when granting a specific operating license, a maximum number of PMSC personnel and equipment understood to be necessary to provide the services.

VI. Rules on the provision of services by PMSCs and their personnel

43. To have in place appropriate rules on the use of force and firearms by PMSCs and their personnel, such as:

- a) using force and firearms only when necessary in self-defence or defence of third persons;
- b) immediately reporting to and cooperation with competent authorities in the case of use of force and firearms.

44. To have in place appropriate rules on the possession of weapons by PMSCs and their personnel, such as:

- a) limiting the types and quantity of weapons and ammunition that a PMSC may import, possess or acquire;
- b) requiring the registration of weapons, including their serial number and calibre, and ammunition, with a competent authority;
- c) requiring PMSC personnel to obtain an authorization to carry weapons that is shown upon demand;
- d) limiting the number of employees allowed to carry weapons in a specific context or area;
- e) requiring the storage of weapons and ammunition in a secure and safe facility when personnel are off duty;
- f) requiring that PMSC personnel carry authorized weapons only while on duty;

- g) controlling the further possession and use of weapons and ammunition after an assignment is completed, including return to point of origin or other proper disposal of weapons and ammunition.

- 45. To require, if consistent with force protection requirements and safety of the assigned mission, that the personnel of the FMSC be personally identifiable whenever they are carrying out activities in discharge of their responsibilities under a contract. Identification should:
  - a) be visible from a distance where mission and context allow, or consist of a non-transferable identification card that is shown upon demand;
  - b) allow for a clear distinction between a FMSC's personnel and the public authorities in the State where the FMSC operates.

The same should apply to all means of transportation used by FMSCs.

VII. Monitoring compliance and ensuring accountability

- 46. To monitor compliance with the terms of the authorization, in particular:
  - a) establish or designate an adequately resourced monitoring authority;
  - b) ensure that the civilian population is informed about the rules of conduct by which FMSC have to abide and available complaint mechanisms;
  - c) requesting local authorities to report on misconduct by FMSCs or their personnel;
  - d) investigate reports of wrongdoing.
- 47. To provide a fair opportunity for FMSCs to respond to allegations that they have operated without or in violation of an authorization.
- 48. To impose administrative measures, if it is determined that a FMSC has operated without or in violation of an authorization; such measures may include:
  - a) revocation or suspension of the authorization or putting the FMSC on notice of either of these steps in case remedial measures are not taken within a set period of time;
  - b) removing specific FMSC personnel under the penalty of revoking or suspending the authorization;
  - c) prohibition to re-apply for an authorization in the future or for a set period of time;
  - d) forfeiture of bonds or securities;
  - e) financial penalties.
- 49. To provide for criminal jurisdiction in their national legislation over crimes under international law and their national law committed by FMSCs and their personnel and, in addition, to consider establishing corporate criminal responsibility for crimes committed by the FMSC, consistent with the Territorial State's national legal system.
- 50. To provide for non-criminal accountability mechanisms for improper and unlawful conduct of FMSC and its personnel, including:
  - a) providing for civil liability;
  - b) otherwise requiring FMSCs, or their clients, to provide reparation to those harmed by the misconduct of FMSCs and their personnel.
- 51. When negotiating agreements with Contracting States which contain rules affecting the legal status of and jurisdiction over FMSCs and their personnel:
  - a) to consider the impact of the agreements on the compliance with national laws and regulations;
  - b) to address the issue of jurisdiction and immunities to ascertain proper coverage and appropriate civil, criminal, and administrative remedies for misconduct, in order to ensure accountability of FMSCs and their personnel.
- 52. To cooperate with investigating and regulatory authorities of Contracting and Home States in matters of common concern regarding FMSCs.

C. Good practices for Home States

The following good practices aim to provide guidance to Home States for governing the supply of military and security services by PMSCs and their personnel abroad ("export"). It is recognized that other good practices for regulation – such as regulation of standards through trade associations and through international cooperation – will also provide guidance for regulating PMSCs, but have not been elaborated here.

In this understanding, Home States should evaluate whether their domestic legal framework, be it central or federal, is adequately conducive to respect for relevant international humanitarian law and human rights law by PMSCs and their personnel, or whether, given the size and nature of their national private military and security industry, additional measures should be adopted to encourage such respect and to regulate the activities of PMSCs. When considering the scope and nature of any licensing or regulatory regime, Home States should take particular notice of regulatory regimes by relevant Contracting and Territorial States, in order to minimize the potential for duplicative or overlapping regimes and to focus efforts on areas of specific concern for Home States.

In this sense, good practices for Home States include the following:

I. Determination of services

53. To determine which services of PMSCs may or may not be exported; in determining which services may not be exported, Home States take into account factors such as whether a particular service could cause PMSC personnel to become involved in direct participation in hostilities.

II. Establishment of an authorization system

54. To consider establishing an authorization system for the provision of military and security services abroad through appropriate means, such as requiring an operating license valid for a limited and renewable period ("corporate operating license"), for specific services ("specific operating license"), or through other forms of authorization ("export authorization"). If such a system of authorization is established, the good practices 57 to 67 set out the procedure, quality criteria and terms that may be included in such a system.

55. To have in place appropriate rules on the accountability, export, and return of weapons and ammunition by PMSCs.

56. To harmonize their authorization system and decisions with those of other States and taking into account regional approaches relating to authorization systems.

III. Procedure with regard to authorizations

57. To assess the capacity of the PMSC to carry out its activities in respect of relevant national law, international humanitarian law and international human rights law, taking into account the inherent risk associated with the services to be performed, for instance by:

- a) acquiring information relating to the principal services the PMSC has provided in the past;
- b) obtaining references from clients for whom the PMSC has previously provided similar services or clients in the Territorial State;
- c) acquiring information relating to the PMSC's ownership structure and conduct background checks on the PMSC and its personnel, taking into account relations with subcontractors, subsidiary corporations and ventures.

58. To allocate adequate resources and trained personnel to handle authorizations properly and timely.

59. To ensure transparency with regard to the authorization procedure. Relevant mechanisms may include:

- a) public disclosure of authorization regulations and procedures;
- b) public disclosure of general information on specific authorizations, if necessary redacted to address national security, privacy and commercial confidentiality requirements;
- c) oversight by parliamentary bodies, including through annual reports or notification of particular contracts to such bodies;
- d) publishing and adhering to fair and non-discriminatory fee schedules.

IV. Criteria for granting an authorization

60. To take into account the past conduct of the PMSC and its personnel, which include ensuring that the PMSC has:

- a) no reliably attested record of involvement in serious crime (including organized crime, violent crime, sexual offences, violations of international humanitarian law, bribery and corruption) and, insofar as the PMSC or its personnel had engaged in past unlawful conduct, has appropriately dealt with such conduct, including by effectively cooperating with official authorities, taking disciplinary measures against those involved, and where appropriate and consistent with findings of wrongdoing, providing individuals injured by their conduct with appropriate reparation;
- b) conducted comprehensive inquiries within applicable law regarding the extent to which its personnel, particularly those who are required to carry weapons as part of their duties, have a reliably attested record of not having been involved in serious crime or have not been dishonourably discharged from armed or security forces;
- c) not previously had an authorization revoked for misconduct of the PMSC or its personnel.

61. To take into account the financial and economic capacity of the PMSC, including for liabilities that it may incur.

62. To take into account whether the PMSC maintains accurate and up-to-date personnel and property records, in particular, with regard to weapons and ammunition, available for inspection on demand by competent authorities.

63. To take into account that the PMSC's personnel are sufficiently trained, both prior to any deployment and on an ongoing basis, to respect relevant national law, international humanitarian law and human rights law; and to establish goals to facilitate uniformity and standardization of training requirements. Training could include general and task- and context-specific topics, preparing personnel for performance under the specific contract and in the specific environment, such as:

- a) rules on the use of force and firearms;
- b) international humanitarian law and human rights law;
- c) religious, gender, and cultural issues, and respect for the local population;
- d) complaints handling;
- e) measures against bribery, corruption and other crimes.

Home States consider continuously reassessing the level of training by, for example, requiring regular reporting on the part of PMSCs.

64. To take into account whether the PMSC's equipment, in particular its weapons, is acquired lawfully and its use is not prohibited by international law.

65. To take into account the PMSC's internal organization and regulations, such as:

- a) the existence and implementation of policies relating to international humanitarian law and human rights law;
- b) the existence of monitoring and supervisory as well as internal accountability mechanisms, such as:
  - i. internal investigation and disciplinary arrangements in case of allegations of wrongdoing by its personnel;

- II. mechanisms enabling persons affected by the conduct of the personnel of the PMSC to lodge a complaint, including both third party complaints mechanisms and whistle-blower protection arrangements.

66. To consider the respect of the PMSC for the welfare of its personnel as protected by labour law and other relevant national law.

V. Terms of authorization granted to PMSCs

67. To include clauses to ensure that the conduct of the PMSC and its personnel respect relevant national law, international humanitarian law and international human rights law. Such clauses, reflecting and implementing the quality criteria referred to above as criteria for granting authorizations, may include:

- a) past conduct (good practice 60);
- b) financial and economic capacity (good practice 61);
- c) personnel and property records (good practice 62);
- d) training (good practice 63);
- e) lawful acquisitions (good practice 64);
- f) internal organization and regulation and accountability (good practice 65);
- g) welfare of personnel (good practice 66).

VI. Monitoring compliance and ensuring accountability

68. To monitor compliance with the terms of the authorization, in particular by establishing close links between its authorities granting authorizations and its representatives abroad and/or with the authorities of the Contracting or Territorial State.

69. To impose sanctions for PMSCs operating without or in violation of an authorization, such as:

- a) revocation or suspension of the authorization or putting the PMSC on notice of either of these steps in case remedial measures are not taken within a set period of time;
- b) prohibition to re-apply for an authorization in the future or for a set period of time;
- c) civil and criminal fines and penalties.

70. To support Territorial States in their efforts to establish effective monitoring over PMSCs.

71. To provide for criminal jurisdiction in their national legislation over crimes under international law and their national law committed by PMSCs and their personnel and, in addition, consider establishing:

- a) corporate criminal responsibility for crimes committed by the PMSC, consistent with the Home State's national legal system;
- b) criminal jurisdiction over serious crimes committed by PMSC personnel abroad.

72. To provide for non-criminal accountability mechanisms for improper and unlawful conduct of PMSCs and their personnel, including:

- a) providing for civil liability;
- b) otherwise requiring PMSCs to provide reparation to those harmed by the misconduct of PMSCs and their personnel.

73. To cooperate with investigating or regulatory authorities of Contracting and Territorial States, as appropriate, in matters of common concern regarding PMSCs.

EXPLANATORY COMMENTS

Contents

The Montreux Document in a nutshell	31
What it is	31
What it does	31
Why it is useful	31
The main rules and good practices of the Montreux Document	32
Field of application	32
Non-transferable responsibilities of the State	32
Obligation to ensure respect for international humanitarian law	33
Obligation to protect human rights	34
Obligation to ensure criminal accountability	35
State responsibility for FMSC acts	35
Obligations of FMSCs as companies	36
Status of FMSC personnel	36
Protection of FMSC personnel from attack	37
Rights and responsibilities of FMSC personnel	37
Superior criminal responsibility	37
Questions and answers on the Montreux Document	38
Why are FMSCs a source of humanitarian concern?	38
What is the difference between private military and private security companies?	38
Does any international treaty mention the rights and obligations of FMSCs directly?	38
Do FMSCs operate in a legal vacuum?	38
When does the Montreux Document apply?	39
What rules apply to States with regard to FMSCs?	39
What rules apply to FMSCs and their personnel?	39
Is an armed FMSC employee considered to be a civilian who therefore enjoys the protection all civilians are granted under the Geneva Conventions?	39
Are FMSC employees mercenaries?	40
Who has the authority to prosecute suspected war criminals?	40
How does the Montreux Document enhance the protection of civilians in armed conflict?	40
Does the Montreux Document legitimize the activities of FMSCs?	41
How did the Montreux Document come about?	41
Why were only 17 States involved in developing the Montreux Document?	41
Can others be part of the Montreux Document?	41
Why is the Montreux Document not an international treaty?	42
What are the next steps for the Montreux Document?	42
How can the Montreux Document be useful for you?	43
Government officials	43
Officials of international organizations	43
Members of parliament	43
NGOs	43
Companies	43
FMSC employees	43

The Montreux Document in a nutshell

What it is

The Montreux Document is an intergovernmental document intended to promote respect for international humanitarian law and human rights law whenever PMSCs are present in armed conflicts. It is not legally binding as such; rather, it contains a compilation of relevant international legal obligations and good practices.

The Montreux Document is the result of an international process launched by the Government of Switzerland and the ICRC. It was finalized by consensus on 17 September 2008 by 17 States: Afghanistan, Angola, Australia, Austria, Canada, China, France, Germany, Iraq, Poland, Sierra Leone, South Africa, Sweden, Switzerland, the United Kingdom of Great Britain and Ireland, Ukraine and the United States of America. The number of participating States is growing steadily.

For up-to-date information on participation, see www.eda.admin.ch/pic

What it does

The Montreux Document ...

- recalls the pertinent international legal obligations of States, PMSCs and their personnel in situations of armed conflict;
- contains a compilation of good practices designed to help States take national measures to implement their obligations;
- highlights the responsibilities of three types of States: Contracting States (countries that hire PMSCs), Territorial States (countries on whose territory PMSCs operate) and Home States (countries in which PMSCs are based);
- makes it clear that States have an obligation to ensure respect for international humanitarian law and to uphold human rights law; as a result, they have a duty to take measures designed to prevent misconduct by PMSCs and ensure accountability for criminal behaviour;
- recalls that PMSCs and their personnel are bound by international humanitarian law and must respect its provisions at all times during armed conflict, regardless of their status;
- recalls that misconduct on the part of PMSCs and their personnel can trigger responsibility on two levels: first, the criminal responsibility of the perpetrators and their superiors, and second, the responsibility of the State that gave instructions for, directed or controlled the misconduct;
- provides a toolkit for governments to establish effective oversight and control over PMSCs, for example through contracts or licensing/authorization systems.

Why it is useful

The Montreux Document is useful because it enhances the protection afforded to people affected by armed conflicts. It does so by clarifying and reaffirming international law, by encouraging the adoption of national regulations on PMSCs designed to strengthen respect for international law, and by offering guidance on how and in what light this should be done, based on lessons learnt.

The main rules and good practices of the Montreux Document

The conduct of parties to an armed conflict is regulated by international humanitarian law. Another branch of international law – human rights law – also provides protection in armed conflicts. Most of the rules (expressed as statements) and good practices (GP) assembled in the Montreux Document derive from international humanitarian law and human rights law. Other branches of international law, such as the law of State responsibility and international criminal law, also serve as a basis.

Field of application

The preface to the Montreux Document states that the document was developed with a view to situations of armed conflict. International humanitarian law only applies during armed conflicts. However, the Montreux Document is not strictly confined to armed conflicts. Most of the good practices identified (for example, to establish a licensing regime for PMSCs) are ideally put into place during peacetime.

Main addressees of the Montreux Document

The Montreux Document highlights the responsibilities of three types of States:

- Contracting States (countries that hire PMSCs),
- Territorial States (countries on whose territory PMSCs operate), and
- Home States (countries in which PMSCs are based).

While these three types of States are the main target groups, the document also contains sections of relevance to all States and international organisations, to PMSCs and to their personnel.

Non-transferable responsibilities of the State

Statement 1 explains that Contracting States retain their obligations under international law even if they contract PMSCs to perform certain activities. The fact that PMSCs are private enterprises and not State authorities does not relieve States from their international obligations. For example, they retain their obligation not to start a war in contravention of the Charter of the United Nations.

That some State responsibilities are non-transferable is particularly relevant in situations of occupation. If a State occupies foreign territory and uses PMSCs to perform certain functions (provide security or logistic support, guard detention centres), the occupying State still has obligations towards the occupied population. It has to ensure public order in the occupied territory and the population's safety.

Statement 2 reminds States that their liberty to contract out activities to PMSCs is limited. International humanitarian law requires the State authorities to carry out certain activities themselves, so it would be unlawful to contract them out. The supervision of prisoner-of-war camps and civilian places of internment is an example. While certain administrative tasks can be outsourced, overall responsibility must rest with the State authorities.

Corresponding good practices

- Not only are certain services not to be contracted out as a matter of law, States may also choose to limit the services that can be performed by PMSCs. In the interest of clarity, it is good practice to determine which services can or cannot be performed by PMSCs (GP 1, 24, 52). Whether the service would cause the PMSC to participate directly in the hostilities (in simplified terms, in combat operations and other operations of a military nature) should be given special consideration.¹

Obligation to ensure respect for international humanitarian law

Statements 3, 9, 14 and 18 emphasize the general obligation that States have under Article 1 common to the four 1949 Geneva Conventions to ensure respect for international humanitarian law. This general obligation is important because it requires the States not only to refrain from committing violations of international humanitarian law, but also to take all measures in their power to ensure that PMSCs, as entities separate from the State, respect the law. It is universal and applies to any State.

However, Contracting States are particularly well placed to ensure respect for international humanitarian law. It is relatively easy for them, when selecting companies and entering into contracts with them, to influence how PMSCs operate in the field. As a matter of law, Contracting States must ensure, in the contract, that PMSCs and their personnel are aware of their obligations when they are deployed to conflict situations and that they are trained accordingly.

Corresponding good practices for Contracting States

- Establish a procedure for the selection and contracting of PMSCs (GP 2) and ensure that it is transparent and supervised (GP 4).
- Adopt quality criteria for the selection of PMSCs that are relevant to ensuring respect for relevant national law, international humanitarian law and human rights law (GP 5).
- Select PMSCs according to: past conduct; possession of required authorizations; personnel and property records; adequate training in international humanitarian law and human rights law; lawful acquisition and use of equipment (in particular weapons); adequate internal policies (GP 6–12).
- Include in the contract an obligation to comply with the selection criteria and specifically require respect for international humanitarian law (GP 14), also by subcontractors (GP 15). The terms of the contract should also oblige contracted PMSCs to ensure that PMSC personnel are personally identifiable when carrying out their activities (GP 16).
- Monitor compliance with contracts and ensure accountability of PMSCs, for example by establishing criminal jurisdiction over crimes or by including penalty clauses in contracts (GP 19–23).

Territorial States are also in a strong position to influence the behaviour of companies. They have the authority, based on their territorial sovereignty, to impose restrictions on PMSCs through national law. In practice, however, ongoing armed conflict may severely limit what a Territorial State can do to ensure respect for international humanitarian law. It may not have sufficient control over parts of its territory.

¹ An Interpretative Guidance on the Notion of Direct Participation in Hostilities under IHL has recently been published by the ICRC, see: <https://www.icrc.org/web/eng/alieng/doc/516mb1/direct-participation-ihl-article-433636>.

Corresponding good practices for Territorial States

- Establish an authorization scheme which requires companies either to obtain authorizations to operate or to apply for authorization for specific services (GP 25a). Territorial States can also register or provide licences to individuals (GP 25b).
- Establish a procedure for the selection of FMSCs that applies selection criteria similar to those of Contracting States (see above) (GP 26–29). Here as well, the capacity of a FMSC to carry out its activities in conformity with international humanitarian law, for example, should play a key role (GP 28, 29).
- Condition authorizations or licences on compliance with the selection criteria and specifically require respect for international humanitarian law (GP 40), also by subcontractors (GP 21).
- Establish specific rules on the provision of services by FMSCs and their personnel, for instance on the use of force, the possession of weapons and identification (GP 42–45).
- Monitor compliance with authorizations or licences and ensure accountability of FMSCs, for example by imposing administrative sanctions for non-compliance (GP 46–52).

Home States are countries in which FMSCs are based. They can similarly ensure respect for international humanitarian law by regulating FMSCs that are based within their jurisdiction.

Corresponding good practices for Home States

- Establish an authorization scheme, particularly for the “export” of FMSC services abroad (GP 54–56).
- Apply procedures (GP 57–59), selection criteria (GP 60–66) and terms of authorization (GP 67) that are similar to those for Contracting States and Territorial States (see above). The same holds true for monitoring compliance with authorizations or licences and ensuring accountability of FMSCs (GP 68–72).

Obligation to protect human rights

Statements 4, 10, 15 and 16 refer to the general obligation to protect human rights. While FMSCs and their personnel are not bound to respect international human rights law (which is only binding on States), States are required under that law to protect individuals against misconduct by FMSCs that would have an impact on their human rights. In other words, States have an obligation to take measures to prevent misconduct by FMSCs and to avoid persons harmed by such misconduct. This also includes misconduct by FMSCs against their own employees.

It would be unrealistic, however, to expect States to prevent all and any possible harm caused by private companies. Instead, States are expected to exercise due diligence, that is, to do what can reasonably be expected to prevent or minimize harm. For example, they must investigate misconduct and, if the misconduct is criminal, prosecute perpetrators and grant victims of misconduct access to remedies (for instance, through civil action in court).

Corresponding good practices

- Apply the good practices designed to ensure respect for international humanitarian law to prevent human rights abuses: select companies and personnel with no criminal records, ensure adequate training, and establish internal investigative and disciplinary mechanisms (see good practices above).
- Require FMSCs to respect and ensure the welfare of their personnel by providing adequate pay, operational safety and health policies, and by abstaining from unlawful discrimination (GP 12, 28, 66).
- Ensure that victims of misconduct by FMSCs have adequate remedies and can claim adequate reparation. In order to ensure that FMSCs are able to provide such compensation, require them to have adequate financial and economic capacity, including for any liabilities they may incur (GP 7, 22, 61), and provide civil liability mechanisms or otherwise require companies to provide reparation to victims (GP 50).

Obligation to ensure criminal accountability

Statements 5, 11, 16 and 20 paraphrase the text of the Geneva Conventions. States have a specific obligation to hold PMSC personnel accountable for so-called grave breaches of the 1949 Geneva Conventions and (for States that are party to it) Additional Protocol I. Any individual who commits such a grave breach must be brought to trial, either at home, through extradition to another country or through surrender to an international tribunal. Examples for grave breaches are wilful killing of a civilian or inhuman treatment.

Statements 6, 12, 17 and 21 recall, in a very general fashion, that States are required to exercise criminal accountability for all international crimes. "International crimes" are all offences for which international law, most often on the basis of a specific treaty, demands criminalization. Examples of international crimes are war crimes in general (a broader notion than that of grave breaches) and offences not necessarily related to armed conflicts, such as torture or genocide. The point is that there is no exception for PMSC personnel and that States are clearly obliged to apprehend and prosecute perpetrators.

Corresponding good practices

- Exercise criminal jurisdiction for any serious crime committed by PMSCs abroad, whether or not international humanitarian law requires such extension of jurisdiction (GP 19b, 71b).
- Provide for corporate criminal responsibility in order to hold not only the individual, but also the company accountable (GP 19a, 49, 71a). Some but not all States have adopted this practice.

Agreements on jurisdiction, such as status-of-forces agreements, can constitute another obstacle to criminal accountability. States should formulate agreements affecting the legal status of and jurisdiction over PMSCs in such a way that at least one of them can exercise jurisdiction in order to prevent impunity (GP 22, 51, 72).

Since criminal investigations in situations of armed conflict, thousands of miles from the Contracting State and under restrictive security conditions, can be so difficult as to impede justice, it is recommended that the investigative authorities of the Territorial, Contracting and Home States cooperate with each other (GP 22 and 52).

State responsibility for PMSC acts

Statement 7 explains that, in certain circumstances, the conduct of a PMSC is attributable to the Contracting State as a matter of international law. The State in question then must assume responsibility for any wrongdoing on the part of the PMSC. Such circumstances are the exception, rather than the rule, since States are generally speaking not responsible for the acts and omissions of private companies or individuals.

Statement 7 lists the cases in which PMSC conduct is attributable to the Contracting State. A first clear case is when PMSCs are incorporated into the Contracting State's armed forces and are thus part of what constitutes the State. The same holds true if the Contracting State contracts a company to perform so-called elements of governmental authority. For example, any act of criminal investigation or prosecution to which a PMSC contributes would be considered as an element of governmental authority, since the justice system is inherently governmental. It is also likely that the running of prisons, which is a law-enforcement function, is inherently a government function. While it may be contracted out, the State remains responsible. Finally, PMSC conduct is also attributable to the Contracting State if the PMSC is in fact acting on the instructions of the State (i.e. the State has specifically instructed the private actor's conduct) or under its direction or control.

Statement 8 affirms that whenever violations are attributable to it, the Contracting State has an obligation to provide reparations for the injury incurred. Reparation can take several forms. Usually it consists of monetary compensation, but it can also take the form of satisfaction (an apology) or restitution (for instance of property).

Obligations of PMSCs as companies

Statement 22 is the only rule that addresses PMSCs as companies. As companies, PMSCs per se are not bound to respect international humanitarian law, which is binding only on parties to a conflict and individuals, not corporate entities. Nor are PMSCs directly bound by human rights law, which is only binding on States. As statement 22 explains, however, insofar as those bodies of law are integrated into national law and made applicable to companies, PMSCs are nonetheless obliged to uphold them. The same holds true, obviously, for all national law – criminal law, tax law, immigration law, labour law – and of course for any specific regulations on PMSCs that might be in place.

Status of PMSC personnel

International humanitarian law distinguishes between combatants and civilians.

Statement 24 explains that the status of PMSC personnel in armed conflicts is determined on a case-by-case basis. It cannot be said, for instance, that PMSC personnel are always combatants just because they carry weapons; nor can it be said that they are always civilians because they are not members of the armed forces. The status of PMSC personnel depends on the contract under which they are employed and on the services they provide. Personnel of PMSCs can be:

Civilians – this is probably the case for the large majority of PMSC personnel. As such, they benefit from the protection afforded to civilians in situations of armed conflict (see explanatory comment on statement 25 below).

Civilians accompanying the armed forces in the meaning of Article 4A(4) of the Third Geneva Convention – a category that only exists in international armed conflicts, which are rarer than non-international armed conflicts. To qualify, civilians must have a real link with, i.e. provide a service to, the armed forces, not merely the State. This means that, for instance, contractors employed by civilian State authorities or by private companies do not fall into this category. The status of civilians accompanying the armed forces does not apply in non-international armed conflicts. On the privileges associated with the status, (see explanatory comment on statement 26c below).

Members of the armed forces if they are formally incorporated into these forces. PMSCs usually work outside the chain of command and on a mandate basis only. They thus rarely qualify for this status. But if they do, they are bound not only by international humanitarian law but, as State agents, also by human rights law (see explanatory comment on statement 26d below).

Militias or other volunteer corps belonging to a State party to an armed conflict in the sense of Article 4A(2) of the Third Geneva Convention or Additional Protocol I. This is the case if, in a situation of international armed conflict, PMSCs constitute an organized armed group “belonging to” a party to the conflict and fulfil the four criteria defining that group: to be under responsible command, to have a distinctive fixed sign, to carry arms openly and to obey the laws and customs of war.

Corresponding good practices

In order to ensure that contractors are clearly distinguishable in their functions, the Montreux Document recommends that they carry clearly visible identification insofar as this is compatible with safety requirements and that their means of transport also be clearly distinguishable (GP 16,43).

Protection of PMSC personnel from attack

Statement 25 explains that if PMSC personnel qualify as civilians (which they do in most cases) they may not be attacked. However, international humanitarian law provides that civilians lose their protection against attack if and for such time as they directly participate in hostilities.

Direct participation in hostilities is a rather complex term. Simply put, it means participation in combat operations or activities aimed at weakening the enemy's military capacity and specifically meant to support one party to the conflict against the other. Guarding military bases against attacks from the enemy party, gathering tactical military intelligence, operating weapons systems in a combat operation are examples of direct participation in hostilities in which PMSC personnel may be involved.²

Rights and responsibilities of PMSC personnel

Statement 26a recalls that whatever their status, the personnel of PMSCs must always comply with international humanitarian law. Indeed, humanitarian law must be respected not only by all parties to the conflict, but by all individuals acting in relation to a conflict – whether or not they are acting on behalf of a government.

Statement 26b mentions the circumstances, referred to above, in which PMSC personnel do not qualify as civilians. The last part of the sentence (“or otherwise lose their protection as determined by international humanitarian law”) refers, in particular, to the situation where a PMSC employee is part of the armed wing of a party to a non-international armed conflict and, in effect, qualifies as a “rebel soldier”. In this case, he or she can be attacked under humanitarian law.

Statement 26c explains that even if they are civilians, PMSC personnel are entitled to prisoner-of-war status when, in an international armed conflict, they are hired to work as “civilians accompanying the armed forces”. The armed forces should provide such civilians with identity cards identifying them as such.

Statement 26d recalls that PMSC employees acting as State agents are directly bound to respect human rights, since these are binding on States.

Statement 26e is a corollary to statement 26a and recalls that PMSC personnel are subject to prosecution if they commit certain crimes, especially war crimes.

Superior criminal responsibility

Statement 27 explains that the superior of PMSC personnel can be prosecuted for the most serious crimes (war crimes, torture and other crimes under international law) not only if they commit these themselves, but also if, as superiors, they fail to prevent or put an end to crimes committed by their subordinates.

International law distinguishes between military superiors and civilian superiors. Military commanders are at the top of a clear and strict chain of command and consequently bear responsibility for crimes committed by their subordinates as soon as they know or should know about them. Civilian superiors, who are assumed to have less control over their subordinates, can only be held responsible if they either know or consciously disregard information about a crime committed by their subordinates.

---

2. An Interpretative Guidance on the Notion of Direct Participation in Hostilities under IHL has recently been published by the ICRC, see: <http://www.icrc.org/web/eng/doc/516mb1/direct-participation-ihl-article-523600>.

Questions and answers on the Montreux Document

Why are PMSCs a source of humanitarian concern?

The humanitarian need to address the phenomenon of PMSCs stems from their presence and role in today's armed conflicts. Inasmuch as they are armed and mandated to carry out activities that bring them close to actual combat, they potentially pose an additional risk to the local population and are themselves at risk of being attacked. So far, PMSCs have been largely left without oversight by States and no specific international regulations are in place for them. International humanitarian law is applicable to them, but there was a clear need to spell out the rules for PMSCs and offer practical advice on how to deal with them. The Montreux Document is designed to meet that need.

What is the difference between private military and private security companies?

There is no standard definition of what is a "military" company and what is a "security" company. In ordinary parlance, certain activities (such as participating in combat) are traditionally understood to be military in nature and others (such as guarding residences) related to security. In reality many companies provide a wide range of services, which can go from typically military services to typically security services. They are therefore not easily categorized. Moreover, from the humanitarian point of view, the relevant question is not how a company is labelled but what specific services it provides in a particular instance. For this reason, the Montreux Document avoids any strict delimitation between private military and private security companies and uses the inclusive term "private military and security companies" (PMSCs) to encompass all companies that provide either military or security services or both.

Does any international treaty mention the rights and obligations of PMSCs directly?

No international humanitarian law or human rights treaty mentions PMSCs specifically. The Montreux Document compiles those rules of international law that are most pertinent to PMSC operations, for easy reference.

Do PMSCs operate in a legal vacuum?

No. It is true that States often discover that they lack the necessary domestic legislation to deal with PMSCs. It is also true that international law on mercenaries is largely inapplicable to the relatively new phenomenon of PMSCs (see below). However, in situations of armed conflict certain well-established rules and principles do clearly apply, namely under international humanitarian law, which regulates both the activities of PMSC staff and the responsibilities of the States that hire them. Also, human rights law imposes a number of obligations on States to protect persons against misconduct on the part of PMSCs. The Montreux Document explains these rules and principles.

When does the Montreux Document apply?

The Montreux Document, in line with international humanitarian law, was written bearing in mind that PMSCs operate in an armed conflict environment. However, it is also meant to provide practical guidance in other contexts (see paragraph 5 of its preface). A current example is the contracting of PMSCs to protect merchant shipping against acts of piracy. Even if fighting piracy is best understood as a matter of law enforcement (and not of armed conflict), the Montreux Document's statements on jurisdiction remain pertinent reading.

What rules apply to States with regard to PMSCs?

States that contract PMSCs can, under certain conditions, be held accountable for violations committed by PMSC employees, in particular if the PMSC exercises elements of governmental authority or if it acts under the instructions or control of the State authorities. In such cases, the same rules apply to the State – i.e. not to violate international humanitarian law and human rights law – as if it had acted itself through its own military forces.

States also have obligations to uphold the law: they must ensure respect for international humanitarian law and, to the extent that it applies in armed conflicts, human rights law. Hence States must take appropriate measures to ensure that no PMSC violates international humanitarian law or engages in misconduct that affects the human rights of potential victims. This can include taking measures to ensure that PMSCs vet their personnel and provide adequate training for them. States also have an obligation to prosecute war crimes and certain serious violations of human rights law.

What rules apply to PMSCs and their personnel?

All individuals have to respect international humanitarian law in any activity related to an armed conflict. PMSC personnel are no exception. If they commit serious violations of humanitarian law, such as attacks against civilians or ill-treatment of detainees, these are war crimes that must be prosecuted by States. While companies as such have no obligations under international law, their employees do.

On the other hand, international humanitarian law and human rights law also protect the personnel of these companies. The protection they are entitled to will vary depending on the type of activity they engage in. For instance, most PMSC employees are deployed as civilians in situations of armed conflict; in this case, they are protected against attack, unless and for such time as they directly participate in hostilities.

Is an armed PMSC employee considered to be a civilian who therefore enjoys the protection all civilians are granted under the Geneva Conventions?

In most cases, yes, but there are cases where they cannot be considered civilians. The status of PMSC personnel depends on their exact employment and functions. Most are not employed to fight, but rather to provide support functions (equipment maintenance, logistic services, guarding diplomatic missions or other civilian sites, catering, etc.). In these cases they are considered to be civilians. This means they are protected against attack unless and for such time as they directly participate in hostilities. But it also means that if they take a direct part in hostilities, they can be prosecuted if domestic law criminalizes such conduct.

In rarer cases, PMSC employees are incorporated into the armed forces of a State or form groups or units under a command responsible to a party to an armed conflict. In such situations, they do not enjoy protection as civilians.

Are PMSC employees mercenaries?

Mercenaries are defined in international humanitarian law. Article 47 of Protocol I additional to the 1949 Geneva Conventions, applicable in international armed conflicts, describes a mercenary as someone who: (1) is especially recruited in order to fight in an armed conflict; (2) in fact takes a direct part in hostilities; (3) is motivated essentially by the desire of private gain; (4) is neither a national of a party to the conflict nor a resident of territory controlled by a party to the conflict; (5) is not a member of the armed forces of a party to the conflict; (6) has not been sent by a State which is not a party to the armed conflict on official duty as a member of its armed forces.

That definition excludes most PMSC personnel, most of whom are not contracted to fight in military operations. Many are nationals of one of the parties to the conflict. Moreover, it is difficult to prove the motivation of private gain; presumably, not all of them are thus motivated. Lastly, while some private contractors are reportedly very highly paid, it would be very difficult to verify if they receive a substantially higher wage than soldiers.

This being said, PMSC employees do sometimes meet the conditions for definition as mercenaries. If that is the case, they are not entitled to combatant or prisoner-of-war status in an international armed conflict.

Who has the authority to prosecute suspected war criminals?

The State in which a contractor is deployed will usually have authority (jurisdiction), because the crime was committed on its territory. However, PMSC employees may have immunity under a bilateral agreement, such as a status-of-forces agreement; such agreements usually cover the armed forces of one State that are present in another State, but are sometimes extended to civilians accompanying the armed forces and to PMSCs. Also, States experiencing armed conflict do not always have the practical capacity to prosecute crimes if judicial systems are weakened.

Other States can also exercise jurisdiction if one of their nationals commits a crime abroad. However, States have not always established jurisdiction under domestic law for such cases. And, even if they have established jurisdiction, the fact that the crime was committed abroad in a situation of armed conflict can pose serious practical obstacles to criminal investigations, for instance when it comes to gathering evidence.

The combination of lack of jurisdiction and of practical obstacles can lead to impunity for the perpetrators. The Montreux Document makes some practical recommendations to avoid such an outcome. For example, it recommends that jurisdictional gaps be actively avoided when agreements are concluded between States.

How does the Montreux Document enhance the protection of civilians in armed conflict?

The Montreux Document raises awareness of the humanitarian concerns at play whenever PMSCs operate in an armed conflict environment. It reminds States of their obligations and offers them guidance on how PMSCs should sensibly be dealt with. Preventing violations and holding PMSCs accountable if they commit violations are at the core of the Montreux Document. But at the end of the day, the question is one of implementation. It is up to PMSCs and States alike to see to it that the protection of civilians is put into practice.

Does the Montreux Document legitimize the activities of PMSCs?

No. States disagree about the legitimacy of PMSCs and their activities, but PMSCs are present in conflicts and will likely remain so. For the Swiss Government and the ICRC, it was therefore important to tackle the issue and to recall international legal obligations without rejecting or welcoming the use of PMSCs. Like all other armed actors present on the battlefield, PMSCs are governed by international rules, whether their presence and activities are legitimate or not. The Montreux Document follows this humanitarian approach. It does not take a stance on the question of PMSC legitimacy. It does not encourage the use of PMSCs nor does it constitute a bar for States who want to outlaw PMSCs.

How did the Montreux Document come about?

The Montreux Document is the fruit of a joint initiative by the Swiss Government and the ICRC on the subject of PMSCs. It sprung from a desire to bring together the governments most affected by PMSCs in order to discuss the international legal framework that governs their activities. It also sought to draw up practical measures (good practices) that States could take to promote respect for international humanitarian law and human rights law by PMSCs.

Seventeen governments have been involved in the development of the document: Afghanistan, Angola, Australia, Austria, Canada, China, France, Germany, Iraq, Poland, Sierra Leone, South Africa, Sweden, Switzerland, the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, the Ukraine and the United States of America. It is these States that helped draft the document. While the process was for governments, it has benefited since the beginning from the valuable input of industry representatives, academic experts and NGOs. In addition to the governmental meetings, the initiative held four expert meetings with high-level experts from all sectors in order to obtain the most detailed legal provisions and practical recommendations, based on concrete experience and lessons learnt.

Why were only 17 States involved in developing the Montreux Document?

PMSCs are not present in all countries to the same extent. The Swiss initiative aimed to be practical and benefit from the input of those States most affected by the phenomenon or which had experience in dealing with it.

The initiative also sees itself as a first step towards providing greater clarity and practical advice. The process was therefore meant to be light and produce a result in a reasonable time, considering that there was no existing instrument that compiled all the pertinent legal obligations relevant to PMSCs.

Can others be part of the Montreux Document?

Yes. Other States and international organizations are invited to communicate their support for the document to the Swiss Federal Department of Foreign Affairs, as set out in the preface to the Montreux Document. In doing so, they do not commit themselves to new legal obligations. They declare their political support for the Montreux Document's main thrust: that international legal obligations have a bearing on PMSCs and must be complied with.

Why is the Montreux Document not an international treaty?

The Swiss Government and the ICRC felt it important to produce a meaningful and practical instrument in a relatively short period of time. An international treaty would have taken many years to negotiate. Also, considering the very divisive nature of the issue and the strong political positions involved, a humanitarian, apolitical approach was more likely to have tangible and practical results.

What are the next steps for the Montreux Document?

Now that the Montreux Document exists, the focus is on its dissemination and practical implementation. As the circle of participating States broadens, it is hoped that the document will establish itself as a reference for all dealings – national or international – with PMSCs in the context of armed conflicts and related situations. It is also hoped that the Montreux Document will form the basis for self-regulatory efforts by the PMSC industry.

How can the Montreux Document be useful for you?

The Montreux Document consistently compiles and articulates the relevant obligations under international humanitarian law and human rights law in one text. It is designed for practitioners who are confronted with the phenomenon of PMSCs.

Government officials

The Montreux Document can help your government review the conformity of domestic legislation and practice with international humanitarian and human rights law. The good practices described in the document represent a blueprint for possible (further) regulatory action with a view to strengthening both branches of the law.

Officials of international organizations

Does your organization itself occasionally or regularly rely on the services of PMSCs? If so, the Montreux Document may help it formulate internal policies in line with international humanitarian law and human rights law.

Members of parliament

The Montreux Document provides you with guidelines to assess the adequacy of your national legal and policy framework. The good practices described in the document represent a blueprint for possible (further) regulatory action encouraging greater respect for humanitarian law and human rights by PMSCs, particularly by extending public oversight over the activities of such companies.

NGOs

You can make practical use of the Montreux Document in two ways. Firstly, by triggering an assessment and discussion of whether or not your organization itself relies on PMSCs in field operations. If yes, the Montreux Document will help you formulate internal policy with regard to PMSCs. Secondly, the Montreux Document can be a useful minimum yardstick against which to assess national or international policies and regulations. You may want to recommend the Montreux Document to players in the field, to governments, members of parliament, companies, other NGOs, at universities, etc.

Companies

As a PMSC or a company that contracts PMSCs, you can adopt the standards listed and thus affirm your commitment to the principles of international humanitarian law and human rights law through responsible conduct in the field. The Montreux Document may also provide a useful basis for genuine efforts at self-regulation within the industry, which you could support.

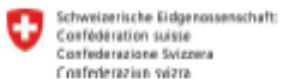
PMSC employees

You can take note of the recommendations in the Montreux Document. Ask your company whether it is committed to the Montreux Document.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Δ»

International Code of Conduct Association

INTERNATIONAL CODE OF CONDUCT FOR PRIVATE SECURITY SERVICE PROVIDERS

9 November 2010

Contents

	Paragraphs	Page
A. PREAMBLE	1-8	3
B. DEFINITIONS		4
C. IMPLEMENTATION	9-12	6
D. GENERAL PROVISIONS	13-15	6
E. GENERAL COMMITMENTS	16-27	6
F. SPECIFIC PRINCIPLES REGARDING THE CONDUCT OF PERSONNEL		
General Conduct	28	8
Rules for the Use of Force	29	8
Use of Force	30-32	8
Detention	33	8
Apprehending Persons	34	9
Prohibition of Torture or Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment	35-37	9
Sexual Exploitation and Abuse or Gender-Based Violence	38	9
Human Trafficking	39	10
Prohibition of Slavery and Forced Labour	40	10
Prohibition on the Worst Forms of Child Labour	41	10
Discrimination	42	10
Identification and Registering	43	10
G. SPECIFIC COMMITMENTS REGARDING MANAGEMENT AND GOVERNANCE		
Incorporation of the Code into Company Policies	44	11
Selection and Vetting of Personnel	45-49	11
Selection and Vetting of Subcontractors	50-51	12
Company Policies and Personnel Contracts	52-54	12
Training of Personnel	55	12
Management of Weapons	56-58	13
Weapons Training	59	13
Management of Material of War	60-62	13
Incident Reporting	63	14
Safe and Healthy Working Environment	64	14
Harassment	65	14
Grievance Procedures	66-68	14
Meeting Liabilities	69	15
H. REVIEW	70	15

A. PREAMBLE

1. Private Security Companies and other Private Security Service Providers (collectively "PSCs") play an important role in protecting state and non-state clients engaged in relief, recovery, and reconstruction efforts, commercial business operations, diplomacy and military activity. In providing these services, the activities of PSCs can have potentially positive and negative consequences for their clients, the local population in the area of operation, the general security environment, the enjoyment of human rights and the rule of law.
2. The *Montreux Document On Pertinent International Legal Obligations and Good Practices for States Related to Operations of Private Military and Security Companies During Armed Conflict* recognizes that well-established rules of international law apply to States in their relations with private security service providers and provides for good practices relating to PSCs. The "Respect, Protect, Remedy" framework developed by the Special Representative of the United Nations (UN) Secretary-General on Business and Human Rights, and welcomed by the UN Human Rights Council, entails acting with due diligence to avoid infringing the rights of others.
3. Building on these foundations, the Signatory Companies to this International Code of Conduct for Private Security Service Providers (the "Code") endorse the principles of the Montreux Document and the aforementioned "Respect, Protect, Remedy" framework as they apply to PSCs. In so doing, the Signatory Companies commit to the responsible provision of Security Services so as to support the rule of law, respect the human rights of all persons, and protect the interests of their clients.
4. The Signatory Companies affirm that they have a responsibility to respect the human rights of, and fulfil humanitarian responsibilities towards, all those affected by their business activities, including Personnel, Clients, suppliers, shareholders, and the population of the area in which services are provided. The Signatory Companies also recognize the importance of respecting the various cultures encountered in their work, as well as the individuals they come into contact with as a result of those activities.
5. The purpose of this Code is to set forth a commonly-agreed set of principles for PSCs and to establish a foundation to translate those principles into related standards as well as governance and oversight mechanisms.
6. Signatory Companies commit to the following, as set forth in this Code:
  - a) to operate in accordance with this Code;
  - b) to operate in accordance with applicable laws and regulations, and in accordance with relevant corporate standards of business conduct;
  - c) to operate in a manner that recognizes and supports the rule of law; respects human rights, and protects the interests of their clients;
  - d) to take steps to establish and maintain an effective internal governance framework in order to deter, monitor, report, and effectively address adverse impacts on human rights;
  - e) to provide a means for responding to and resolving allegations of activity that violates any applicable national or international law or this Code; and
  - f) to cooperate in good faith with national and international authorities exercising proper jurisdiction, in particular with regard to national and international investigations of violations of national and international criminal law, of violations of international humanitarian law, or of human rights abuses.

7. Those establishing this Code recognize that this Code acts as a founding instrument for a broader initiative to create better governance, compliance and accountability. Recognizing that further effort is necessary to implement effectively the principles of this Code, Signatory Companies accordingly commit to work with states, other Signatory Companies, Clients and other relevant stakeholders after initial endorsement of this Code to, within 18 months:
- a) Establish objective and measurable standards for providing Security Services based upon this Code, with the objective of realizing common and internationally-recognized operational and business practice standards; and
  - b) Establish external independent mechanisms for effective governance and oversight, which will include Certification of Signatory Companies' compliance with the Code's principles and the standards derived from the Code, beginning with adequate policies and procedures, Auditing and Monitoring of their work in the field, including Reporting, and execution of a mechanism to address alleged violations of the Code's principles or the standards derived from the Code;

and thereafter to consider the development of additional principles and standards for related services, such as training of external forces, the provision of maritime security services and the participation in operations related to detainees and other protected persons.

8. Signature of this Code is the first step in a process towards full compliance. Signatory Companies need to: (1) establish and/or demonstrate internal processes to meet the requirements of the Code's principles and the standards derived from the Code; and (2) once the governance and oversight mechanism is established, become certified by and submit to ongoing Independent Auditing and verification by that mechanism. Signatory Companies undertake to be transparent regarding their progress towards implementing the Code's principles and the standards derived from the Code. Companies will not claim they are certified under this Code until Certification has been granted by the governance and oversight mechanism as outlined below.

B. DEFINITIONS

These definitions are only intended to apply exclusively in the context of this Code.

Auditing – a process through which independent auditors, accredited by the governance and oversight mechanism, conduct on-site audits, including in the field, on a periodic basis, gathering data to be reported to the governance and oversight mechanism which will in turn verify whether a Company is meeting requirements and if not, what remediation may be required.

Certification – a process through which the governance and oversight mechanism will certify that a Company's systems and policies meet the Code's principles and the standards derived from the Code and that a Company is undergoing Monitoring, Auditing, and verification, including in the field, by the governance and oversight mechanism. Certification is one element of a larger effort needed to ensure the credibility of any implementation and oversight initiative.

Client – an entity that hires, has formerly hired, or intends to hire a PSC to perform Security Services on its behalf, including, as appropriate, where such a PSC subcontracts with another Company.

Company – any kind of business entity or form, such as a sole proprietorship, partnership, company (whether public or private), or corporation, and "Companies" shall be interpreted accordingly.

Competent Authority – any state or intergovernmental organization which has jurisdiction over the activities and/or persons in question and "Competent Authorities" shall be interpreted accordingly.

Complex Environments – any areas experiencing or recovering from unrest or instability, whether due to natural disasters or armed conflicts, where the rule of law has been substantially undermined, and in which the capacity of the state authority to handle the situation is diminished, limited, or non-existent.

Implementation – the introduction of policy, governance and oversight mechanisms and training of Personnel and/or subcontractors by Signatory Companies, necessary to demonstrate compliance with the Code's principles and the standards derived from this Code.

Monitoring – a process for gathering data on whether Company Personnel, or subcontractors, are operating in compliance with the Code's principles and standards derived from this Code.

Personnel – persons working for a PSC, whether as employees or under a contract, including its staff, managers and directors. For the avoidance of doubt, persons are considered to be personnel if they are connected to a PSC through an employment contract (fixed term, permanent or open-ended) or a contract of assignment (whether renewable or not), or if they are independent contractors, or temporary workers and/or interns (whether paid or unpaid), regardless of the specific designation used by the Company concerned.

Private Security Companies and Private Security Service Providers (collectively "PSCs") – any Company (as defined in this Code) whose business activities include the provision of Security Services either on its own behalf or on behalf of another, irrespective of how such Company describes itself.

Reporting – a process covered by necessary confidentiality and nondisclosure arrangements through which companies will submit to a governance and oversight mechanism a written assessment of their performance pursuant to a transparent set of criteria established by the mechanism.

Security Services – guarding and protection of persons and objects, such as convoys, facilities, designated sites, property or other places (whether armed or unarmed), or any other activity for which the Personnel of Companies are required to carry or operate a weapon in the performance of their duties.

Signatory Companies – are PSCs that have signed and agreed to operate in compliance with the Code's principles and the standards derived from the Code and "Signatory Company" shall be interpreted accordingly.

C. IMPLEMENTATION

9. In recognition of the additional steps to be taken to support the Implementation of this Code – in particular the development of standards based on the Code (“standards”) and an independent governance and oversight mechanism (“the mechanism”) as outlined in the Preamble – Signatory Companies intend to, along with other interested stakeholders, convene regularly to review progress toward those steps.
10. Upon signature of the Code, Signatory Companies and other stakeholders will undertake to work with national standards bodies as appropriate to develop standards, with the intent that any national standards would eventually be harmonized in an international set of standards based on the Code.
11. Upon signature of the Code, Signatory Companies and other stakeholders will appoint a multi-stakeholder steering committee of 8-9 members who will function as a “temporary board”. This steering committee will be responsible for developing and documenting the initial arrangements for the independent governance and oversight mechanism, including by-laws or a charter which will outline mandate and governing policies for the mechanism. The Steering Committee will endeavour to complete a work plan for constituting the mechanism before the end of March 2011, and further to develop the bylaws charter by the end of July 2011 and an operational plan before the end of November 2011.
12. After the independent governance and oversight mechanism has been constituted (by the adoption of bylaws charter), the governance and oversight mechanism shall accept responsibility for maintenance and administration of the Code, and shall determine whether and how it is appropriate for the mechanism and standards to be reflected in the text of the Code itself.

D. GENERAL PROVISIONS

13. This Code articulates principles applicable to the actions of Signatory Companies while performing Security Services in Complex Environments.
14. This Code complements and does not replace the control exercised by Competent Authorities, and does not limit or alter applicable international law or relevant national law. The Code itself creates no legal obligations and no legal liabilities on the Signatory Companies, beyond those which already exist under national or international law. Nothing in this Code shall be interpreted as limiting or prejudicing in any way existing or developing rules of international law.
15. This Code may be modified in accordance with procedures to be established by the governance and oversight mechanism.

E. GENERAL COMMITMENTS

16. Signatory Companies agree to operate in accordance with the principles contained in this Code. Signatory Companies will require that their Personnel, and all subcontractors or other parties carrying out Security Services under Signatory Company contracts, operate in accordance with the principles contained in this Code.

17. Signatory Companies will implement appropriate policies and oversight with the intent that the actions of their Personnel comply at all times with the principles contained herein.
18. Signatory Companies will make compliance with this Code an integral part of contractual agreements with Personnel and subcontractors or other parties carrying out Security Services under their contracts.
19. Signatory Companies will adhere to this Code, even when the Code is not included in a contractual agreement with a Client.
20. Signatory Companies will not knowingly enter into contracts where performance would directly and materially conflict with the principles of this Code, applicable national or international law, or applicable local, regional and international human rights law, and are not excused by any contractual obligation from complying with this Code. To the maximum extent possible, Signatory Companies will interpret and perform contracts in a manner that is consistent with this Code.
21. Signatory Companies will comply, and will require their Personnel to comply, with applicable law which may include international humanitarian law, and human rights law as imposed upon them by applicable national law, as well as all other applicable international and national law. Signatory Companies will exercise due diligence to ensure compliance with the law and with the principles contained in this Code, and will respect the human rights of persons they come into contact with, including, the rights to freedom of expression, association, and peaceful assembly and against arbitrary or unlawful interference with privacy or deprivation of property.
22. Signatory Companies agree not to contract with, support or service any government, person, or entity in a manner that would be contrary to United Nations Security Council sanctions. Signatory Companies will not, and will require that their Personnel do not, participate in, encourage, or seek to benefit from any national or international crimes including but not limited to war crimes, crimes against humanity, genocide, torture, enforced disappearance, forced or compulsory labour, hostage-taking, sexual or gender-based violence, human trafficking, the trafficking of weapons or drugs, child labour or extrajudicial, summary or arbitrary executions.
23. Signatory Companies will not, and will require that their Personnel do not, invoke contractual obligations, superior orders or exceptional circumstances such as an armed conflict or an imminent armed conflict, a threat to national or international security, internal political instability, or any other public emergency, as a justification for engaging in any of the conduct identified in paragraph 22 of this Code.
24. Signatory Companies will report, and will require their Personnel to report, known or reasonable suspicion of the commission of any of the acts identified in paragraph 22 of this Code to the Client and one or more of the following: the Competent Authorities in the country where the act took place, the country of nationality of the victim, or the country of nationality of the perpetrator.
25. Signatory Companies will take reasonable steps to ensure that the goods and services they provide are not used to violate human rights law or international humanitarian law, and such goods and services are not derived from such violations.
26. Signatory Companies will not, and will require that their Personnel do not, consistent with applicable national and international law, promise, offer, or give to any public

official, directly or indirectly, anything of value for the public official himself or herself or another person or entity, in order that the public official act or refrain from acting in the exercise of his or her official duties if such inducement is illegal. Signatory Companies will not, and will require their Personnel do not, solicit or accept, directly or indirectly, anything of value in exchange for not complying with national and international law and/or standards, or with the principles contained within this Code.

27. Signatory Companies are responsible for establishing a corporate culture that promotes awareness of and adherence by all Personnel to the principles of this Code. Signatory Companies will require their Personnel to comply with this Code, which will include providing sufficient training to ensure Personnel are capable of doing so.

F. SPECIFIC PRINCIPLES REGARDING THE CONDUCT OF PERSONNEL

General Conduct

28. Signatory Companies will, and will require their Personnel to, treat all persons humanely and with respect for their dignity and privacy and will report any breach of this Code.

Rules for the Use of Force

29. Signatory Companies will adopt Rules for the Use of Force consistent with applicable law and the minimum requirements contained in the section on Use of Force in this Code and agree those rules with the Client.

Use of Force

30. Signatory Companies will require their Personnel to take all reasonable steps to avoid the use of force. If force is used, it shall be in a manner consistent with applicable law. In no case shall the use of force exceed what is strictly necessary, and should be proportionate to the threat and appropriate to the situation.
31. Signatory Companies will require that their Personnel not use firearms against persons except in self-defence or defence of others against the imminent threat of death or serious injury, or to prevent the perpetration of a particularly serious crime involving grave threat to life.
32. To the extent that Personnel are formally authorized to assist in the exercise of a state's law enforcement authority, Signatory Companies will require that their use of force or weapons will comply with all national and international obligations applicable to regular law enforcement officials of that state and, as a minimum, with the standards expressed in the United Nations Basic Principles on the Use of Force and Firearms by Law Enforcement Officials (1990).

Detention

33. Signatory Companies will only, and will require their Personnel will only, guard, transport, or question detainees if: (a) the Company has been specifically contracted to do so by a state; and (b) its Personnel are trained in the applicable national and international law. Signatory Companies will, and will require that their Personnel, treat all detained persons humanely and consistent with their status and protections under applicable human rights law or international humanitarian law, including in

particular prohibitions on torture or other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment.

Apprehending Persons

34. Signatory Companies will, and will require their Personnel to, not take or hold any persons except when apprehending persons to defend themselves or others against an imminent threat of violence, or following an attack or crime committed by such persons against Company Personnel, or against clients or property under their protection, pending the handover of such detained persons to the Competent Authority at the earliest opportunity. Any such apprehension must be consistent with applicable national or international law and be reported to the Client without delay. Signatory Companies will, and will require that their Personnel to, treat all apprehended persons humanely and consistent with their status and protections under applicable human rights law or international humanitarian law, including in particular prohibitions on torture or other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment.

Prohibition of Torture or Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment

35. Signatory Companies will not, and will require that their Personnel not, engage in torture or other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment. For the avoidance of doubt, torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment, as referred to here, includes conduct by a private entity which would constitute torture or other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment if committed by a public official.

36. Contractual obligations, superior orders or exceptional circumstances such as an armed conflict or an imminent armed conflict, a threat to national or international security, internal political instability, or any other public emergency, can never be a justification for engaging in torture or other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment.

37. Signatory Companies will, and will require that their Personnel, report any acts of torture or other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment, known to them, or of which they have reasonable suspicion. Such reports will be made to the Client and one or more of the following: the competent authorities in the country where the acts took place, the country of nationality of the victim, or the country of nationality of the perpetrator.

Sexual Exploitation and Abuse or Gender-Based Violence

38. Signatory Companies will not benefit from, nor allow their Personnel to engage in or benefit from, sexual exploitation (including, for these purposes, prostitution) and abuse or gender-based violence or crimes, either within the Company or externally, including rape, sexual harassment, or any other form of sexual abuse or violence. Signatory Companies will, and will require their Personnel to, remain vigilant for all instances of sexual or gender-based violence and, where discovered, report such instances to competent authorities.

Human Trafficking

39. Signatory Companies will not, and will require their Personnel not to, engage in trafficking in persons. Signatory Companies will, and will require their Personnel to, remain vigilant for all instances of trafficking in persons and, where discovered, report such instances to Competent Authorities. For the purposes of this Code, human trafficking is the recruitment, harbouring, transportation, provision, or obtaining of a person for (1) a commercial sex act induced by force, fraud, or coercion, or in which the person induced to perform such an act has not attained 18 years of age; or (2) labour or services, through the use of force, fraud, or coercion for the purpose of subjection to involuntary servitude, debt bondage, or slavery.

Prohibition of Slavery and Forced Labour

40. Signatory Companies will not use slavery, forced or compulsory labour, or be complicit in any other entity's use of such labour.

Prohibition on the Worst Forms of Child Labour

41. Signatory Companies will respect the rights of children (anyone under the age of 18) to be protected from the worst forms of child labour, including:

- a) all forms of slavery or practices similar to slavery, such as the sale and trafficking of children, debt bondage and serfdom and forced or compulsory labour, including forced or compulsory recruitment of children for use in provision of armed services;
- b) the use, procuring or offering of a child for prostitution, for the production of pornography or for pornographic performances;
- c) the use, procuring or offering of a child for illicit activities, in particular for the production and trafficking of drugs;
- d) work which, by its nature or the circumstances in which it is carried out, is likely to harm the health, safety or morals of children.

Signatory Companies will, and will require their Personnel to, report any instances of the activities referenced above that they know of, or have reasonable suspicion of, to Competent Authorities.

Discrimination

42. Signatory Companies will not, and will require that their Personnel do not, discriminate on grounds of race, colour, sex, religion, social origin, social status, indigenous status, disability, or sexual orientation when hiring Personnel and will select Personnel on the basis of the inherent requirements of the contract.

Identification and Registering

43. Signatory Companies, to the extent consistent with reasonable security requirements and the safety of civilians, their Personnel and Clients, will:

- a) require all Personnel to be individually identifiable whenever they are carrying out activities in discharge of their contractual responsibilities;

- b) ensure that their vehicles are registered and licensed with the relevant national authorities whenever they are carrying out activities in discharge of their contractual responsibilities; and
- c) will ensure that all hazardous materials are registered and licensed with the relevant national authorities.

G. SPECIFIC COMMITMENTS REGARDING MANAGEMENT AND GOVERNANCE

Incorporation of the Code into Company Policies

- 44. Signatory Companies will incorporate this Code into Company policies and internal control and compliance systems and integrate it into all relevant elements of their operations.

Selection and Vetting of Personnel

- 45. Signatory Companies will exercise due diligence in the selection of Personnel, including verifiable vetting and ongoing performance review of their Personnel. Signatory Companies will only hire individuals with the requisite qualifications as defined by the applicable contract, applicable national law and industry standards, and the principles contained in this Code.
- 46. Signatory Companies will not hire individuals under the age of 18 years to carry out Security Services.
- 47. Signatory Companies will assess and ensure the continued ability of Personnel to perform their duties in accordance with the principles of this Code and will regularly evaluate Personnel to ensure that they meet appropriate physical and mental fitness standards to perform their contracted duties.
- 48. Signatory Companies will establish and maintain internal policies and procedures to determine the suitability of applicants, or Personnel, to carry weapons as part of their duties. At a minimum, this will include checks that they have not:
  - a) been convicted of a crime that would indicate that the individual lacks the character and fitness to perform security services pursuant to the principles of this Code;
  - b) been dishonourably discharged;
  - c) had other employment or engagement contracts terminated for documented violations of one or more of the principles contained in this Code; or
  - d) had a history of other conduct that, according to an objectively reasonable standard, brings into question their fitness to carry a weapon.

For the purposes of this paragraph, disqualifying crimes may include, but are not limited to, battery, murder, arson, fraud, rape, sexual abuse, organized crime, bribery, corruption, perjury, torture, kidnapping, drug trafficking or trafficking in persons. This provision shall not override any law restricting whether a crime may be considered in evaluating an applicant. Nothing in this section would prohibit a Company from utilizing more stringent criteria.

- 49. Signatory Companies will require all applicants to authorize access to prior employment records and available Government records as a condition for employment or engagement. This includes records relating to posts held with the

military, police or public or Private Security Providers. Moreover, Signatory Companies will, consistent with applicable national law, require all Personnel to agree to participate in internal investigations and disciplinary procedures as well as in any public investigations conducted by competent authorities, except where prohibited by law.

Selection and Vetting of Subcontractors

50. Signatory Companies will exercise due diligence in the selection, vetting and ongoing performance review of all subcontractors performing Security Services.

51. In accordance with principle 13 of this Code, Signatory Companies will require that their Personnel and all subcontractors and other parties carrying out Security Services under the contract, operate in accordance with the principles contained in this Code and the standards derived from the Code. If a Company contracts with an individual or any other group or entity to perform Security Services, and that individual or group is not able to fulfil the selection, vetting and training principles contained in this Code and the standards derived from the Code, the contracting Company will take reasonable and appropriate steps to ensure that all selection, vetting and training of subcontractor's Personnel is conducted in accordance with the principles contained in this Code and the standards derived from the Code.

Company Policies and Personnel Contracts

52. Signatory Companies will ensure that their policies on the nature and scope of services they provide, on hiring of Personnel and other relevant Personnel reference materials such as Personnel contracts include appropriate incorporation of this Code and relevant and applicable labour laws. Contract terms and conditions will be clearly communicated and available in a written form to all Personnel in a format and language that is accessible to them.

53. Signatory Companies will keep employment and service records and reports on all past and present personnel for a period of 7 (seven) years. Signatory Companies will require all Personnel to authorize the access to, and retention of, employment records and available Government records, except where prohibited by law. Such records will be made available to any compliance mechanism established pursuant to this Code or Competent Authority on request, except where prohibited by law.

54. Signatory Companies will only hold passports, other travel documents, or other identification documents of their Personnel for the shortest period of time reasonable for administrative processing or other legitimate purposes. This paragraph does not prevent a Company from co-operating with law enforcement authorities in the event that a member of their Personnel is under investigation.

Training of Personnel

55. Signatory Companies will ensure that all Personnel performing Security Services receive initial and recurrent professional training and are also fully aware of this Code and all applicable international and relevant national laws, including those pertaining to international human rights, international humanitarian law, international criminal law and other relevant criminal law. Signatory Companies will maintain records adequate to demonstrate attendance and results from all professional training sessions, including from practical exercises.

Management of Weapons

56. Signatory Companies will acquire and maintain authorizations for the possession and use of any weapons and ammunition required by applicable law.
57. Signatory Companies will neither, and will require that their Personnel do not, possess nor use weapons or ammunition which are illegal under any applicable law. Signatory Companies will not, and will require that their Personnel not, engage in any illegal weapons transfers and will conduct any weapons transactions in accordance with applicable laws and UN Security Council requirements, including sanctions. Weapons and ammunition will not be altered in any way that contravenes applicable national or international law.
58. Signatory Company policies or procedures for management of weapons and ammunitions should include:
- a) secure storage;
  - b) controls over their issue;
  - c) records regarding to whom and when weapons are issued;
  - d) identification and accounting of all ammunition; and
  - e) verifiable and proper disposal.

Weapons Training

59. Signatory Companies will require that:
- a) Personnel who are to carry weapons will be granted authorization to do so only on completion or verification of appropriate training with regard to the type and model of weapon they will carry. Personnel will not operate with a weapon until they have successfully completed weapon-specific training.
  - b) Personnel carrying weapons must receive regular, verifiable and recurrent training specific to the weapons they carry and rules for the use of force.
  - c) Personnel carrying weapons must receive appropriate training in regard to rules on the use of force. This training may be based on a variety of relevant standards, but should be based at a minimum on the principles contained in this Code and the UN Basic Principles on the Use of Force and Firearms by Law Enforcement Officials (1990), and national laws or regulations in effect in the area duties will be performed.

Management of Materiel of War

60. Signatory Companies will, and will require that their Personnel to, acquire and maintain all authorizations for the possession and use of any materiel of war, e.g. hazardous materials and munitions, as required by applicable law.
61. Signatory Companies will neither, and will require that their Personnel will neither, possess nor use any materiel of war, e.g. hazardous materials and munitions, which are illegal under any applicable law. Signatory Companies will not, and will require that their Personnel not engage in any illegal material transfers and will conduct any materiel of war transactions in accordance with applicable laws and UN Security Council requirements, including sanctions.
62. Signatory Company policies or procedures for management of materiel of war, e.g. hazardous materials and munitions, should include:
- a) secure storage;

- b) controls over their issue;
- c) records regarding to whom and when materials are issued; and
- d) proper disposal procedures.

Incident Reporting

63. Signatory Companies will prepare an incident report documenting any incident involving its Personnel that involves the use of any weapon, which includes the firing of weapons under any circumstance (except authorized training), any escalation of force, damage to equipment or injury to persons, attacks, criminal acts, traffic accidents, incidents involving other security forces, or such reporting as otherwise required by the Client, and will conduct an internal inquiry in order to determine the following:

- a) time and location of the incident;
- b) identity and nationality of any persons involved including their addresses and other contact details;
- c) injuries/damage sustained;
- d) circumstances leading up to the incident; and
- e) any measures taken by the Signatory Company in response to it.

Upon completion of the inquiry, the Signatory Company will produce in writing an incident report including the above information, copies of which will be provided to the Client and, to the extent required by law, to the Competent Authorities.

Safe and Healthy Working Environment

64. Signatory Companies will strive to provide a safe and healthy working environment, recognizing the possible inherent dangers and limitations presented by the local environment. Signatory Companies will ensure that reasonable precautions are taken to protect relevant staff in high-risk or life-threatening operations. These will include:

- a) assessing risks of injury to Personnel as well as the risks to the local population generated by the activities of Signatory Companies and/or Personnel;
- b) providing hostile environment training;
- c) providing adequate protective equipment, appropriate weapons and ammunition, and medical support; and
- d) adopting policies which support a safe and healthy working environment within the Company, such as policies which address psychological health, deter work-place violence, misconduct, alcohol and drug abuse, sexual harassment and other improper behaviour.

Harassment

65. Signatory Companies will not tolerate harassment and abuse of co-workers by their Personnel.

Grievance Procedures

66. Signatory Companies will establish grievance procedures to address claims alleging failure by the Company to respect the principles contained in this Code brought by Personnel or by third parties.

67. Signatory Companies will

- a) establish procedures for their Personnel and for third parties to report allegations of improper and/or illegal conduct to designated Personnel, including such acts or omissions that would violate the principles contained in this Code. Procedures must be fair, accessible and offer effective remedies, including recommendations for the prevention of recurrence. They shall also facilitate reporting by persons with reason to believe that improper or illegal conduct, or a violation of this Code, has occurred or is about to occur, of such conduct, to designated individuals within a Company and, where appropriate, to competent authorities;
- b) publish details of their grievance mechanism on a publicly accessible website;
- c) investigate allegations promptly, impartially and with due consideration to confidentiality;
- d) keep records about any such allegations, findings or disciplinary measures. Except where prohibited or protected by applicable law, such records should be made available to a Competent Authority on request;
- e) cooperate with official investigations, and not participate in or tolerate from their Personnel, the impeding of witnesses, testimony or investigations;
- f) take appropriate disciplinary action, which could include termination of employment in case of a finding of such violations or unlawful behaviour; and
- g) ensure that their Personnel who report wrongdoings in good faith are provided protection against any retaliation for making such reports, such as shielding them from unwarranted or otherwise inappropriate disciplinary measures, and that matters raised are examined and acted upon without undue delay.

68. No provision in this Code should be interpreted as replacing any contractual requirements or specific Company policies or procedures for reporting wrongdoing.

Meeting Liabilities

69. Signatory Companies will ensure that they have sufficient financial capacity in place at all times to meet reasonably anticipated commercial liabilities for damages to any person in respect of personal injury, death or damage to property. Sufficient financial capacity may be met by customer commitments, adequate insurance coverage, (such as by employer's liability and public liability coverage appropriately sized for the scale and scope of operations of the Signatory Company) or self insurance/retention. Where it is not possible to obtain suitable insurance cover, the Signatory Company will make alternative arrangements to ensure that it is able to meet such liabilities.

H. REVIEW

70. The Swiss Government will maintain a public list of Signatory Companies and convene an initial review conference with a view to reviewing the Code after governance and oversight mechanisms (as referenced in the Preamble and Section C "Implementation" to this Code) are developed.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Ε»

Εκτελεστικοί Κανονισμοί και Αποφάσεις της ΕΕ **κατά της δράσης στελεχών της Wagner (13 Δεκ 2021)**

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2021/2195 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 13ης Δεκεμβρίου 2021

για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) 2020/1998 σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά σοβαρών παραβιάσεων και καταπατήσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΈΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2020/1998 του Συμβουλίου, της 7ης Δεκεμβρίου 2020, σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά σοβαρών παραβιάσεων και καταπατήσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 14 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη την πρόταση του ύπατου εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Στις 7 Δεκεμβρίου 2020, το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΕ) 2020/1998.

(2) Στις 8 Δεκεμβρίου 2020, σε δήλωση του ύπατου εκπροσώπου εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με το παγκόσμιο καθεστώς κυρώσεων της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, η Ένωση και τα κράτη μέλη της επαναβεβαίωσαν την ισχυρή προσήλωσή τους στην προώθηση και προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε ολόκληρο τον κόσμο. Το παγκόσμιο καθεστώς κυρώσεων της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα υπογραμμίζει την αποφασιστικότητα της Ένωσης να ενισχύσει τον ρόλο της στην αντιμετώπιση σοβαρών παραβιάσεων και καταπατήσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων παγκοσμίως. Η επίτευξη της αποτελεσματικής άσκησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από όλους αποτελεί στρατηγικό στόχο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο σεβασμός της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, η ελευθερία, η δημοκρατία, η ισότητα, το

κράτος δικαίου και ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αποτελούν θεμελιώδεις αξίες της Ένωσης και της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας αυτής.

- (3) Στις 2 Μαρτίου 2021, το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2021/372 ⁽²⁾ και τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2021/371 ⁽³⁾, με τα οποία καταχωρίστηκαν τέσσερις Ρώσοι ως ενεχόμενοι σε σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Ρωσία, μεταξύ άλλων σε αυθαίρετες συλλήψεις και κρατήσεις, καθώς και εκτεταμένη και συστηματική καταστολή της ελευθερίας του συνέρχεσθαι ειρηνικώς και του συνεταιρίζεσθαι και της ελευθερίας της γνώμης και της έκφρασης.
- (4) Στις 22 Μαρτίου 2021, το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2021/481 ⁽⁴⁾ και τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2021/478 ⁽⁵⁾, με τα οποία καταχωρίστηκαν 11 πρόσωπα και τέσσερις οντότητες που εμπλέκονται σε σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κίνα, τη Λαοκρατική Δημοκρατία της Κορέας (ΛΔΚ), τη Λιβύη, την Ερυθραία, το Νότιο Σουδάν και τη Ρωσία, συμπεριλαμβανομένων βασανιστηρίων, εξωδικαστικών εκτελέσεων, βίαιων εξαφανίσεων ή συστηματικής χρήσης καταναγκαστικής εργασίας.
- (5) Η Ένωση διατηρεί σοβαρές ανησυχίες για τις σοβαρές παραβιάσεις και καταπατήσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε διάφορα μέρη του κόσμου, όπως τα βασανιστήρια και άλλες μορφές σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας, οι εξωδικαστικές, συνοπτικές ή αυθαίρετες εκτελέσεις και δολοφονίες, που διαπράττονται από την ομάδα Wagner, μια ιδιωτική στρατιωτική οντότητα χωρίς νομική προσωπικότητα με βάση τη Ρωσία, στην Ουκρανία, τη Συρία, τη Λιβύη, την Κεντροαφρικανική Δημοκρατία (ΚΑΔ), το Σουδάν και τη Μοζαμβίκη.
- (6) Λαμβάνοντας υπόψη τη διεθνή διάσταση και τη σοβαρότητα των δραστηριοτήτων της ομάδας Wagner, καθώς και τον αποσταθεροποιητικό της αντίκτυπο στις χώρες αυτές, η Ένωση θεωρεί ότι οι δράσεις της ομάδας Wagner υπονομεύουν τους στόχους της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, όπως ορίζονται στο άρθρο 21 ΣΕΕ, ιδίως τον στόχο της εδραίωσης και στήριξης της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των αρχών του διεθνούς δικαίου σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος 2 στοιχείο β) της ΣΕΕ.

(7) Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να συμπεριληφθούν τρία πρόσωπα και μία οντότητα στον κατάλογο των υποκείμενων σε περιοριστικά μέτρα φυσικών προσώπων, νομικών προσώπων, οντοτήτων και φορέων που περιλαμβάνεται στο παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) 2020/1998.

(8) Ως εκ τούτου, το παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) 2020/1998 θα πρέπει να τροποποιηθεί αναλόγως,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Το παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) 2020/1998 τροποποιείται όπως ορίζεται στο παράρτημα του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 2

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την ημερομηνία της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 13 Δεκεμβρίου 2021.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

J. BORRELL FONTELLES

(¹) ΕΕ L 410 Ι της 7.12.2020, σ. 1.

(²) Απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2021/372 του Συμβουλίου, της 2ας Μαρτίου 2021, που τροποποιεί την απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2020/1999 σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά σοβαρών παραβιάσεων και καταπατήσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (ΕΕ L 71 Ι της 2.3.2021, σ. 6).

(³) Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2021/371 του Συμβουλίου, της 2ας Μαρτίου 2021, για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) 2020/1998 σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά σοβαρών

παραβιάσεων και καταπατήσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (ΕΕ L 71 I της 2.3.2021, σ. 1).

(⁴) Απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2021/481 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 2021, που τροποποιεί την απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2020/1999 σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά σοβαρών παραβιάσεων και καταπατήσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (ΕΕ L 99 I της 22.3.2021, σ. 25).

(⁵) Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2021/478 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 2021, για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) 2020/1998 σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά σοβαρών παραβιάσεων και καταπατήσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (ΕΕ L 99 I της 22.3.2021, σ. 1).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1.

Στον κατάλογο φυσικών προσώπων που παρατίθεται στο τμήμα Α («Φυσικά πρόσωπα») στο παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) 2020/1998 προστίθενται οι ακόλουθες καταχωρίσεις:

	Όνοματεπώνυμο (μεταγραφή σε λατινικό κείμενο)	Όνοματεπώνυμο	Στοιχεία ταυτοποίησης	Λόγοι καταχώρισης	Ημερομηνία καταχώρισης
«16.	Dimitriy (Dimitry, Dmitri, Dmitry) Valerievich UTKIN	Дмитрий Валерьевич Уткин (ρωσική γραφή)	Θέση ή θέσεις: Ιδρυτής και διοικητής της ομάδας Wagner Βαθμός: Αντισυνταγματάρχης (έφεδρος) Κωδικό όνομα: Vagner, Wagner Αναγνωριστικός αριθμός ταυτότητας	Ο Dimitriy Utkin, πρώην αξιωματικός της ρωσικής στρατιωτικής υπηρεσίας πληροφοριών (GRU), είναι ο ιδρυτής της ομάδας Wagner και	13.12.2021

			ομάδας Wagner:M-0209 Ημερομηνία γέννησης: 1.6.1970 ή 11.6.1970 Τόπος γέννησης: Asbest, περιφέρεια Sverdlovsk, Ρωσική Σοβιετική Ομοσπονδιακή Σοσιαλιστική Δημοκρατία (νυν Ρωσική Ομοσπονδία) Ιθαγένεια: ρωσική Διεύθυνση: Pskov, Ρωσική Ομοσπονδία Φύλο: άρρεν	υπεύθυνος για τον συντονισμό και τον σχεδιασμό επιχειρήσεων για την ανάπτυξη σε διάφορες χώρες μισθοφόρων της ομάδας Wagner. Στο πλαίσιο της διοικητικής του θέσης στην ομάδα Wagner, είναι υπεύθυνος για σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από την ομάδα, στις οποίες περιλαμβάνονται βασανιστήρια και εξωδικαστικές, συνοπτικές ή αυθαίρετες εκτελέσεις και δολοφονίες. Τούτο περιλαμβάνει τον μέχρι θανάτου βασανισμό ενός	

				Σύρου λιποτάκτη από τέσσερα μέλη της ομάδας Wagner τον Ιούνιο του 2017 στο κυβερνείο της Χομς, στη Συρία. Σύμφωνα με πρώην μέλος της ομάδας Wagner, ο Dimitriy Utkin διέταξε προσωπικά τον μέχρι θανάτου βασανισμό του λιποτάκτη, καθώς και τη μαγνητοσκόπηση της πράξης.	
17.	Stanislav Evgenievitch DYCHKO	Станислав Евгеньевич Дычко (ρωσική γραφή)	Θέση ή θέσεις: Ο Μισθοφόρος της ομάδας Wagner Ημερομηνία γέννησης: 1990 Ιθαγένεια: ρωσική Φύλο: άρρεν	Ο Stanislav Dychko, πρώην υπάλληλος της αστυνομίας της Stavropol, είναι μισθοφόρος της ομάδας Wagner. Μαζί με τρεις άλλους μισθοφόρους της ομάδας Wagner, συμμετείχε στον	13.12.2021

				μέχρι θανάτου βασανισμό ενός Σύρου λιποτάκτη τον Ιούνιο του 2017 στο κυβερνείο της Χομς, στη Συρία. Ως εκ τούτου, είναι υπεύθυνος για σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Συρία.	
18.	Valery (Valeriy) Nikolaevich ZAKHAROV	Валерий Николаевич Захаров (ρωσική γραφή)	Θέση ή θέσεις: Σύμβουλος ασφάλειας του Προέδρου της Κεντροαφρικανικής Δημοκρατίας (ΚΑΔ) Αναγνωριστικός αριθμός ταυτότητας ομάδας Wagner: M-5658 Ημερομηνία γέννησης: 12.1.1970 Τόπος γέννησης: Λένινγκραντ, Ρωσική Σοβιετική Ομοσπονδιακή Σοσιαλιστική	Ο Valery Zakharov, πρώην μέλος της ρωσικής κρατικής ασφάλειας (FSB), είναι σύμβουλος ασφάλειας του Προέδρου της Κεντροαφρικανικής Δημοκρατίας (ΚΑΔ). Έχει κεντρικό ρόλο στη δομή διοίκησης της Ομάδας Wagner και διατηρεί στενούς δεσμούς με τις ρωσικές αρχές.	13.12.2021».

			Δημοκρατία (νυν Ρωσική Ομοσπονδία) Ιθαγένεια: ρωσική Φύλο: άρρεν	Λόγω της διοικητικής του θέσης επιρροής και του ηγετικού του ρόλου στην ομάδα Wagner, είναι υπεύθυνος για σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από την ομάδα αυτή στην ΚΑΔ, στις οποίες περιλαμβάνονται εξωδικαστικές, συνοπτικές ή αυθαίρετες εκτελέσεις και δολοφονίες. Τούτο περιλαμβάνει τη δολοφονία τριών Ρώσων δημοσιογράφων το 2018, η ασφάλεια των οποίων τελούσε υπό την ευθύνη του Valery Zakharov.	

2.

Στον κατάλογο νομικών προσώπων, οντοτήτων και φορέων που παρατίθεται στο τμήμα Β («Νομικά πρόσωπα, οντότητες και φορείς») στο παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) 2020/1998 προστίθεται η ακόλουθη καταχώριση:

	Επωνυμία (μεταγραφή σε λατινικό κείμενο)	Επωνυμία	Στοιχεία ταυτοποίησης	Λόγοι καταχώρισης	Ημερομηνία καταχώρισης
«5.	Ομάδα Wagner άλλως ομάδα Vagner	Группа Вагнера (ρωσική γραφή)		Η ομάδα Wagner είναι ιδιωτική στρατιωτική οντότητα χωρίς νομική προσωπικότητα με βάση τη Ρωσία, η οποία ιδρύθηκε το 2014 ως διάδοχος οργανισμός του Σλαβονικού Σώματος. Διοικείται από τον Dimitriy Utkin και χρηματοδοτείται από τον Yevgeny Prigozhin. Η ομάδα Wagner χρηματοδοτεί και διεξάγει τις δραστηριότητές της μέσω της σύστασης τοπικών φορέων και με την υποστήριξη της τοπικής αυτοδιοίκησης. Η ομάδα Wagner είναι υπεύθυνη για σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ουκρανία, τη Συρία, τη Λιβύη, την Κεντροαφρικανική	13.12.2021».

				Δημοκρατία (ΚΑΔ), το Σουδάν και τη Μοζαμβίκη, στις οποίες περιλαμβάνονται βασανιστήρια και εξωδικαστικές, συνοπτικές ή αυθαίρετες εκτελέσεις και δολοφονίες.	

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2021/2192 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 13ης Δεκεμβρίου 2021

για την εφαρμογή του άρθρου 21 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/44 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στη Λιβύη

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/44 του Συμβουλίου, της 18ης Ιανουαρίου 2016, σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στη Λιβύη και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 204/2011 ⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 21 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη την πρόταση του ύπατου εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Στις 18 Ιανουαρίου 2016, το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/44.

(2) Στις 14 Οκτωβρίου 2020 το Συμβούλιο εξέδωσε την εκτελεστική απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2020/1483 ⁽²⁾ και τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2020/1481 ⁽³⁾ του Συμβουλίου, με τα οποία καταχωρίστηκε ένα πρόσωπο που εμπλέκεται σε πράξεις οι οποίες απειλούν την ειρήνη, την ασφάλεια ή τη σταθερότητα της Λιβύης και έχει στενούς δεσμούς, μεταξύ άλλων οικονομικούς, με την ομάδα Wagner.

(3) Στα συμπεράσματά του της 24ης και 25ης Ιουνίου 2021, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιβεβαίωσε την προσήλωσή του στη διαδικασία σταθεροποίησης της Λιβύης υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών και ζήτησε να σημειωθεί πρόοδος όσον αφορά τον υπό την ευθύνη της Λιβύης πολιτικό διάλογο χωρίς αποκλεισμούς και να αποχωρήσουν χωρίς καθυστέρηση όλες οι ξένες δυνάμεις και οι μισθοφόροι.

(4) Το Συμβούλιο εξακολουθεί να ανησυχεί για την κατάσταση στη Λιβύη και ιδίως για πράξεις που απειλούν την ειρήνη, την ασφάλεια ή τη σταθερότητα της χώρας.

(5) Στο πλαίσιο αυτό, ένα πρόσωπο που εμπλέκεται σε τέτοιες πράξεις θα πρέπει να προστεθεί στον κατάλογο των προσώπων και οντοτήτων που υπόκεινται σε περιοριστικά μέτρα, ως έχει στο παράρτημα III του κανονισμού (ΕΕ) 2016/44.

(6) Το παράρτημα III του κανονισμού (ΕΕ) 2016/44 θα πρέπει επομένως να τροποποιηθεί αναλόγως,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Το παράρτημα III του κανονισμού (ΕΕ) 2016/44 τροποποιείται σύμφωνα με το παράρτημα του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 2

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την ημέρα της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 13 Δεκεμβρίου 2021.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

J. BORRELL FONTELLES

(¹) ΕΕ L 12 της 19.1.2016, σ. 1.

(²) Εκτελεστική Απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2020/1483 του Συμβουλίου της 14ης Οκτωβρίου 2020 για την εφαρμογή της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2015/1333 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στη Λιβύη (ΕΕ L 341 της 15.10.2020, σ. 16).

(³) Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2020/1481 του Συμβουλίου, της 14ης Οκτωβρίου 2020, για την εφαρμογή του άρθρου 21 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/44 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στη Λιβύη (ΕΕ L 341 της 15.10.2020, σ. 7).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Στο παράρτημα ΙΙΙ του κανονισμού (ΕΕ) 2016/44 υπό τον τίτλο «Α. Πρόσωπα», προστίθεται η ακόλουθη καταχώριση:

	Ονοματεπώνυμο	Αναγνωριστικά στοιχεία	Λόγοι	Ημερομηνία καταχώρισης
«23.	KUZNETSOV, Aleksandr (Alexander) Sergeevich (Александр Сергеевич КУЗНЕЦОВ)	Θέση(-εις): Διοικητής του 1ου Λόχου Επιθέσεων και Αναγνωρίσεων της ομάδας Wagner Κωδικό όνομα: Ratibor Ημερομηνία γέννησης: 8 Οκτωβρίου 1977 Τόπος γέννησης: Nikolskoye, πρώην ΕΣΣΔ (νυν Ρωσική Ομοσπονδία) Ιθαγένεια: ρωσική Αναγνωριστικός αριθμός ταυτότητας ομάδας Wagner: M-0271 Φύλο: άρρεν	Ο Aleksandr Sergeevich Kuznetson ανήκει στη δομή διοίκησης της ομάδας Wagner, μιας ιδιωτικής στρατιωτικής οντότητας χωρίς νομική προσωπικότητα με έδρα τη Ρωσία. Ανέλαβε τη διοίκηση του 1ου Λόχου Επιθέσεων και Αναγνωρίσεων της ομάδας Wagner το 2014. Τραυματίστηκε τον Σεπτέμβριο του 2019 στη Λιβύη, ενώ μαχόταν στο πλευρό του Εθνικού Απελευθερωτικού Στρατού της Λιβύης (NLA) ως διοικητής των στρατιωτικών στελεχών της ομάδας Wagner. Μέσω της θέσης και των ενεργειών του, ο Kuznetson είναι υπεύθυνος για τις δραστηριότητες της	13.12.2021»

			ομάδας Wagner που απειλούν την ειρήνη, τη σταθερότητα και την ασφάλεια της Λιβύης.	

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2021/2194 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 13ης Δεκεμβρίου 2021

για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 36/2012 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στη Συρία

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 36/2012 του Συμβουλίου, της 18ης Ιανουαρίου 2012, σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στη Συρία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 442/2011 ⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 32, παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη την πρόταση του ύπατου εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Στις 18 Ιανουαρίου 2012 το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 36/2012.

(2) Το Συμβούλιο εξακολουθεί να ανησυχεί βαθύτατα για την κατάσταση στη Συρία.

(3) Η ομάδα Wagner, μια ιδιωτική στρατιωτική οντότητα χωρίς νομική προσωπικότητα με έδρα τη Ρωσία, συμβάλλει καθοριστικά στην πολεμική δράση του Bashar al-Assad στη Συρία, ιδίως μέσω της εκπαίδευσης και της καθοδήγησης των συριακών δυνάμεων και των παραστρατιωτικών ομάδων που συνδέονται με το καθεστώς.

(4) Το Συμβούλιο θεωρεί ότι δύο πρόσωπα που εμπλέκονται στις στρατιωτικές επιχειρήσεις της ομάδας Wagner στη Συρία, καθώς και τρεις εταιρείες που επωφελούνται από το συριακό καθεστώς και το στηρίζουν, θα πρέπει να προστεθούν στον κατάλογο των φυσικών και των νομικών προσώπων, οντοτήτων ή φορέων που υπόκεινται σε περιοριστικά μέτρα του παραρτήματος II του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 36/2012.

(5) Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 36/2012 θα πρέπει, κατά συνέπεια, να τροποποιηθεί αναλόγως,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Το παράρτημα II του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 36/2012 τροποποιείται σύμφωνα με το παράρτημα του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 2

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την ημερομηνία της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 13 Δεκεμβρίου 2021.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

J. BORRELL FONTELLES

(¹) ΕΕ L 16 της 19.1.2012, σ. 1

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Το παράρτημα II του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 36/2012 τροποποιείται ως εξής:

1) Οι ακόλουθες καταχωρίσεις προστίθενται στον κατάλογο του τμήματος Α («Πρόσωπα»):

	Επωνυμία	Αναγνωριστικά στοιχεία	Λόγοι	Ημερομηνία καταχώρισης
«316.	Andrey Nikolaevich TROSHEV	Θέση/θέσεις: Απόστρατος συνταγματάρχης, ιδρυτικό μέλος και εκτελεστικός	Εκτελεστικός διευθυντής (επιτελάρχης) της ομάδας Wagner, η οποία δραστηριοποιείται στη Συρία και εκπαιδεύει	13.12.2021

	(άλλως Andrei Mykolayvych TROSHEV) Андрей Николаевич ТРОШЕВ	διευθυντής (επιτελάρχης) και διευθύνει τις της ομάδας Wagner· συριακές δυνάμεις. Βαθμός: Απόστρατος Η ομάδα Wagner συνταγματάρχης· υποστηρίζει επίσης το Callsign: Siedoy· καθεστώς Άσαντ και Ημερομηνία γέννησης: μάχεται στο πλευρό 5.4.1953· φιλοκαθεστωτικών Τόπος γέννησης: παραστρατιωτικών Λένινγκραντ, πρώην ΕΣΣΔ ομάδων και του (νυν Ρωσική Ομοσπονδία) συριακού στρατού. Ιθαγένεια: ρωσική· Ο Andrey Troshev Συγγενείς/συνεργάτες: εμπλέκεται άμεσα στις Dimitriy Utkin (ιδρυτής της στρατιωτικές ομάδας Wagner)· Andrey επιχειρήσεις της ομάδας Bogaton (επικεφαλής της Wagner στη Συρία. 4ης μεραρχίας επίθεσης και Ενεπλάκη ιδιαίτερα στην αναγνώρισης της ομάδας περιοχή του Deir ez-Zor. Wagner), Aleksandr Ως εκ τούτου, συμβάλλει Sergeevich Kuznetsov καθοριστικά στην (διοικητής της πολεμική δράση του 1ης μεραρχίας επίθεσης και Bashar al-Assad και, αναγνώρισης της ομάδας συνεπώς, στηρίζει και Wagner)· επωφελείται από το Φύλο: άρρεν συριακό καθεστώς.		
317.	Andrey Mikhailovich BOGATOV (άλλως Andrei	Θέση/θέσεις: Επικεφαλής της 4ης μεραρχίας επίθεσης και αναγνώρισης της ομάδας Wagner· Callsign: Brodiaga·	Επικεφαλής της 4ης μεραρχίας επίθεσης και αναγνώρισης της ομάδας Wagner που δραστηριοποιείται στη	13.12.2021».

Mychailovych BOGATOV) Андрей Михайлович БОГАТОВ	Αριθ. ταυτότητας ομάδας Wagner: M-1601. Ημερομηνία γέννησης: 14.6.1964. Τόπος γέννησης: Stary Oskol, περιοχή Belgorod, πρώην ΕΣΣΔ (νυν Ρωσική Ομοσπονδία). Ιθαγένεια: ρωσική. Συγγενείς/συνεργάτες: Dmitry Utkin (ιδρυτής της ομάδας Wagner), Andrey Nikolaevich Troshev (ιδρυτικό μέλος και εκτελεστικός διευθυντής (επιτελάρχης) της ομάδας Wagner), Aleksandr Sergeevich Kuznetsov (επικεφαλής της 1ης μεραρχίας επίθεσης και αναγνώρισης της ομάδας Wagner). Φύλο: άρρεν	Συρία και εκπαιδεύει και διευθύνει τις συριακές δυνάμεις. Η ομάδα Wagner υποστηρίζει επίσης το καθεστώς Άσαντ και μάχεται στο πλευρό φιλοκαθεστωτικών παραστρατιωτικών ομάδων και του συριακού στρατού. Ο Andrey Bogatov διοικεί τις επιχειρήσεις της ομάδας Wagner και εμπλέκεται άμεσα στις στρατιωτικές επιχειρήσεις της ομάδας Wagner στη Συρία. Ενεπλάκη ιδιαίτερα στη μάχη της Παλμύρας. Ως εκ τούτου, συμβάλλει καθοριστικά στην πολεμική δράση του Bashar al-Assad και, συνεπώς, στηρίζει και επωφελείται από το συριακό καθεστώς.

2) Οι ακόλουθες καταχωρίσεις προστίθενται στον κατάλογο του τμήματος Β («Οντότητες»):

	Επωνυμία	Αναγνωριστικά στοιχεία	Λόγοι	Ημερομηνία καταχώρισης

«79.	Velada LLC ООО Велада	Διεύθυνση: Ochakovskoye Shosse, Dom 28, Building 2, Local 3, Room 8, Μόσχα, 119530, Ρωσική Ομοσπονδία Ημερομηνία δημιουργίας: 29.6.2015	Η Velada LLC είναι μια ιδιωτική εταιρεία η οποία δραστηριοποιείται στον τομέα του πετρελαίου και του φυσικού αερίου στη Συρία. Τον Δεκέμβριο του 2019, το κοινοβούλιο της Συρίας ενέκρινε σύμβαση με την οποία παραχωρήθηκε στη Velada LLC το δικαίωμα δραστηριοποίησης στον τομέα του πετρελαίου και του φυσικού αερίου στη Συρία, μεταξύ άλλων σε πετρελαιοπηγές στις περιοχές που τελούν υπό τον έλεγχο του καθεστώτος στη βορειοανατολική Συρία και σε κοιτάσμα φυσικού αερίου βορείως της Δαμασκού. Ως εκ τούτου επωφελείται από το συριακό καθεστώς ή το στηρίζει.	13.12.2021
80.	Mercury LLC ООО Меркурий	Διεύθυνση: Leninsky Prospekt, Dom 137, Building 1, Local 2, Room 5, Μόσχα, Ρωσική Ομοσπονδία	Η Mercury LLC είναι ιδιωτική εταιρεία που δραστηριοποιείται στον τομέα του πετρελαίου και του φυσικού αερίου στη Συρία. Τον Δεκέμβριο του 2019, το κοινοβούλιο της Συρίας	13.12.2021

			ενέκρινε σύμβαση με την οποία παραχωρήθηκε στη Mercury LLC το δικαίωμα δραστηριοποίησης στον τομέα του πετρελαίου και του φυσικού αερίου στη Συρία, μεταξύ άλλων σε πετρελαιοπηγές στις περιοχές που τελούν υπό τον έλεγχο του καθεστώτος στη βορειοανατολική Συρία και σε κοιτάσμα φυσικού αερίου βορείως της Δαμασκού. Ως εκ τούτου επωφελείται από το συριακό καθεστώς ή το στηρίζει.	
81.	Envro Polis LLC ООО Европолис	Διεύθυνση: Ulitsa Bratev, Gozozankinykh, Dom 2B, Pomeschenie 3.1., Krasnogorsk, 143409, Ρωσική Ομοσπονδία Συγγενείς/συνεργάτες: General Petroleum Corp.	Η Envro Polis LLC είναι μια ιδιωτική εταιρεία, συνδεδεμένη με την ομάδα Wagner στη Συρία, η οποία δραστηριοποιείται στους τομείς της εξόρυξης, του πετρελαίου και του φυσικού αερίου στη Συρία. Η Envro Polis LLC χρησιμοποιείται ως προπέτασμα της ομάδας Wagner στη Συρία. Έχει υπογράψει σειρά συμβάσεων με το συριακό	13.12.2021».

			καθεστώς, μέσω της κρατικής εταιρείας General Petroleum Corp., βάσει των οποίων εισπράττει το 25% των εσόδων από την παραγωγή πετρελαίου και φυσικού αερίου από κοιτάσματα που έχει δεσμεύσει η ομάδα Wagner. Ως εκ τούτου επωφελείται από το συριακό καθεστώς ή το στηρίζει.	

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2021/2193 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 13ης Δεκεμβρίου 2021

για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 269/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα για ενέργειες που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 269/2014 του Συμβουλίου, της 17ης Μαρτίου 2014, σχετικά με περιοριστικά μέτρα για ενέργειες που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας ⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 14 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη την πρόταση του ύπατου εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Στις 17 Μαρτίου 2014, το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 269/2014.

(2) Λόγω της εμπλοκής στην Ουκρανία της ομάδας Wagner, μιας ιδιωτικής στρατιωτικής οντότητας χωρίς νομική προσωπικότητα με έδρα τη Ρωσία, το Συμβούλιο θεωρεί ότι τρία άτομα θα πρέπει να προστεθούν στον κατάλογο των προσώπων, οντοτήτων και φορέων που υπόκεινται σε περιοριστικά μέτρα, ως έχει στο παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 269/2014.

(3) Το παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 269/2014 θα πρέπει, επομένως, να τροποποιηθεί αναλόγως,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Τα πρόσωπα και που περιλαμβάνονται στο παράρτημα του παρόντος κανονισμού προστίθενται στον κατάλογο του παραρτήματος Ι του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 269/2014.

Άρθρο 2

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την ημερομηνία της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 13 Δεκεμβρίου 2021.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

J. BORRELL FONTELLES

(¹) ΕΕ L 78 της 17.3.2014, σ. 6.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Τα ακόλουθα πρόσωπα προστίθενται στον κατάλογο φυσικών και νομικών προσώπων, οντοτήτων και φορέων που περιλαμβάνεται στο παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 269/2014:

	Όνοματεπώνυμο	Πληροφορίες ταυτοποίησης	Αιτιολογία	Ημερομηνία καταχώρισης
«201.	Dimitriy (Dimitry, Dmitri, Dmitry) Valerievich UTKIN (Дмитрий Валерьевич УТКИН)	Θέση(-εις): Ιδρυτής και διοικητής της ομάδας Wagner· Διευθύνων Σύμβουλος της Concord Management and Consulting	Ο Dimitriy Utkin, πρώην αξιωματικός της ρωσικής στρατιωτικής υπηρεσίας πληροφοριών (GRU), είναι ο ιδρυτής της ομάδας Wagner και	13.12.2021

		Βαθμός: Αντισυνταγματάρχης (ρωσικός στρατός) Κωδικό όνομα: Vagner/Wagner Ημερομηνία γέννησης: 1.6.1970 ή 11.6.1970 Αναγνωριστικός αριθμός ταυτότητας ομάδας Wagner: M- 0209 Τόπος γέννησης: Asbest, περιφέρεια Sverdlovsk, πρώην ΕΣΣΔ (νυν Ρωσική Ομοσπονδία) Ιθαγένεια: ρωσική Διεύθυνση: Pskov, Ρωσική Ομοσπονδία Φύλο: άρρεν	υπεύθυνος για τον συντονισμό και τον σχεδιασμό επιχειρήσεων για την ανάπτυξη μισθοφόρων της ομάδας Wagner στην Ουκρανία. Ως διοικητής της ομάδας Wagner, ήταν παρών στο πεδίο της μάχης στην Ουκρανία, όπου συντόνιζε και σχεδίαζε τις δραστηριότητες των μελών της ομάδας Wagner. Ως εκ τούτου, δεδομένης της θέσης του ως διοικητή, είναι υπεύθυνος και έχει εφαρμόσει ενεργά δράσεις που έχουν υπονομεύσει και απειλήσει την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας.	
202.	Denis Yurievich KHARITONOV	Θέση(-εις): Αναπληρωτής	Ο Denis Kharitonov είναι αναπληρωτής	13.12.2021

	(Денис Юрьевич ХАРИТОНОВ)	περιφερειακός προϊστάμενος του γραφείου της Αστραχάν της Ένωσης Εθελοντών του Ντονμπάς· μέλος της Δούμας της περιφέρειας Αστραχάν μισθοφόρος της ομάδας Wagner Ημερομηνία γέννησης: 16.3.1980 Τόπος γέννησης: Περιφέρεια Αστραχάν, Ρωσική Σοβιετική Ομοσπονδιακή Σοσιαλιστική Δημοκρατία Ιθαγένεια: ρωσική Αριθ. διαβατηρίου: 76 2759110 Εκδούσα αρχή: MVD 30001 Ημερομηνία λήξης ισχύος: 10.3.2030 Διεύθυνση: Χωριό Ilyinka, περιφέρεια Αστραχάν, Ρωσική Ομοσπονδία Φύλο: άρρεν	περιφερειακός του προϊστάμενος του γραφείου της Αστραχάν της Ένωσης Εθελοντών του Ντονμπάς, μέλος της Δούμας της περιφέρειας της Αστραχάν και μισθοφόρος της ομάδας Wagner. Πολέμησε στο Ντονμπάς στο τάγμα αυτονομιστών Steppe, όπου διηύθυνε διμοιρία χειρισμού φορητών αντιαεροπορικών συγκροτημάτων πυραύλων. Παραδέχθηκε ότι κατέρριψε προσωπικά ένα ουκρανικό ελικόπτερο και δύο αεροσκάφη Su-25 κατά την παραμονή του στο Ντονμπάς. Ελαβε το παράσημο του Τάγματος Αξίας της Ρωσικής Ομοσπονδίας για την “Προσφορά	

			προς την Πατρίδα". Επίσης, έχει λάβει τιμητικές διακρίσεις της ομάδας Wagner, ενώ έχει τιμηθεί και από τον επικεφαλής της Ένωσης Εθελοντών του Ντονμπάς και πρώην πρωθυπουργό της αποκαλούμενης Λαϊκής Δημοκρατίας του Ντονέτσκ (DPR), Alexander Borodai (που υπόκειται σε περιοριστικά μέτρα βάσει της απόφασης 2014/145/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου). Συνεπώς, υποστήριξε ενεργά δράσεις και εφάρμοσε πολιτικές που υπονομεύουν και απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας.	
203.	Sergey Vladimirovich SHCHERBAKOV	Θέση(-εις): Εξωτερικός υπάλληλος της ρωσικής	Ο Sergey Shcherbakov είναι εξωτερικός υπάλληλος της	13.12.2021».

	(Сергей Владимирович ЩЕРБАКОВ)	GRU και μισθοφόρος της ομάδας Wagner Ημερομηνία γέννησης: 21.7.1981 Ιθαγένεια: ρωσική Διεύθυνση: Πιθανώς: Astrakhan, Kirovskiy rayon, Raskolnikova 11 app. 5, Ρωσική Ομοσπονδία Φύλο: άρρεν	ρωσικής GRU και μισθοφόρος της ομάδας Wagner. Πολέμησε στο Ντονμπάς υπέρ των φιλορωσικών αυτονομιστικών δυνάμεων ως μέλος στρατιωτικής μονάδας φορητών αντιαεροπορικών συγκροτημάτων πυραύλων του φιλορωσικού τάγματος αυτονομιστών Steppe, που κατέρριψε ένα ουκρανικό ελικόπτερο και δύο αεροσκάφη Su-25 στο Ντονμπάς. Συνεπώς, υποστήριξε ενεργά δράσεις και εφάρμοσε πολιτικές που υπονομεύουν και απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας.	

ΑΠΟΦΑΣΗ (ΚΕΠΠΑ) 2021/2197 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 13ης Δεκεμβρίου 2021

για την τροποποίηση της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2020/1999 σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά σοβαρών παραβιάσεων και καταπατήσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και ιδίως το άρθρο 29,

Έχοντας υπόψη την απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2020/1999 του Συμβουλίου, της 7ης Δεκεμβρίου 2020, σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά σοβαρών παραβιάσεων και καταπατήσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 5 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη την πρόταση του ύπατου εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Στις 7 Δεκεμβρίου 2020, το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2020/1999.

(2) Στις 8 Δεκεμβρίου 2020, σε δήλωση του ύπατου εκπροσώπου εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με το παγκόσμιο καθεστώς κυρώσεων της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, η Ένωση και τα κράτη μέλη της επαναβεβαίωσαν την ισχυρή προσήλωσή τους στην προώθηση και προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε ολόκληρο τον κόσμο. Το παγκόσμιο καθεστώς κυρώσεων της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα υπογραμμίζει την αποφασιστικότητα της Ένωσης να ενισχύσει τον ρόλο της στην αντιμετώπιση σοβαρών παραβιάσεων και καταπατήσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων παγκοσμίως. Η επίτευξη της αποτελεσματικής άσκησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από όλους αποτελεί στρατηγικό στόχο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο σεβασμός της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, η ελευθερία, η δημοκρατία, η ισότητα, το

κράτος δικαίου και ο σεβασμός των ανθρώπινων δικαιωμάτων αποτελούν θεμελιώδεις αξίες της Ένωσης και της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας αυτής.

(3)Στις 2 Μαρτίου 2021, το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2021/372 ⁽²⁾, με την οποία καταχωρίστηκαν τέσσερις Ρώσοι ως ενεχόμενοι σε σοβαρές παραβιάσεις των ανθρώπινων δικαιωμάτων στη Ρωσία, μεταξύ άλλων σε αυθαίρετες συλλήψεις και κρατήσεις, καθώς και εκτεταμένη και συστηματική καταστολή της ελευθερίας του συνέρχεσθαι ειρηνικώς και του συνεταιρίζεσθαι και της ελευθερίας της γνώμης και της έκφρασης.

(4)Στις 22 Μαρτίου 2021, το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2021/481 ⁽³⁾, με την οποία καταχωρίστηκαν 11 πρόσωπα και τέσσερις οντότητες που εμπλέκονται σε σοβαρές παραβιάσεις των ανθρώπινων δικαιωμάτων στην Κίνα, τη Λαοκρατική Δημοκρατία της Κορέας (ΛΔΚ), τη Λιβύη, την Ερυθραία, το Νότιο Σουδάν και τη Ρωσία, συμπεριλαμβανομένων βασανιστηρίων, εξωδικαστικών εκτελέσεων, βίαιων εξαφανίσεων ή συστηματικής χρήσης καταναγκαστικής εργασίας.

(5)Η Ένωση διατηρεί σοβαρές ανησυχίες για τις σοβαρές παραβιάσεις και καταπατήσεις των ανθρώπινων δικαιωμάτων σε διάφορα μέρη του κόσμου, όπως τα βασανιστήρια και άλλες μορφές σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας, οι εξωδικαστικές, συνοπτικές ή αυθαίρετες εκτελέσεις και δολοφονίες, που διαπράττονται από την ομάδα Wagner, μια ιδιωτική στρατιωτική οντότητα χωρίς νομική προσωπικότητα με βάση τη Ρωσία, στην Ουκρανία, τη Συρία, τη Λιβύη, την Κεντροαφρικανική Δημοκρατία (ΚΑΔ), το Σουδάν και τη Μοζαμβίκη.

(6)Λαμβάνοντας υπόψη τη διεθνή διάσταση και τη σοβαρότητα των δραστηριοτήτων της ομάδας Wagner, καθώς και τον αποσταθεροποιητικό της αντίκτυπο στις χώρες αυτές, η Ένωση θεωρεί ότι οι δράσεις της ομάδας Wagner υπονομεύουν τους στόχους της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, όπως ορίζονται στο άρθρο 21 ΣΕΕ, ιδίως τον στόχο της εδραίωσης και στήριξης της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, των ανθρώπινων δικαιωμάτων και των αρχών του διεθνούς δικαίου σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος 2 στοιχείο β) της ΣΕΕ.

(7) Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να συμπεριληφθούν τρία πρόσωπα και μία οντότητα στον κατάλογο των υποκείμενων σε περιοριστικά μέτρα φυσικών προσώπων, νομικών προσώπων, οντοτήτων και φορέων που περιλαμβάνεται στο παράρτημα της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2020/1999.

(8) Ως εκ τούτου, το παράρτημα της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2020/1999 θα πρέπει να τροποποιηθεί αναλόγως,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Το παράρτημα της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2020/1999 τροποποιείται όπως ορίζεται στο παράρτημα της παρούσας απόφασης.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση αρχίζει να ισχύει την ημερομηνία της δημοσίευσής της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Βρυξέλλες, 13 Δεκεμβρίου 2021.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

J. BORRELL FONTELLES

(¹) ΕΕ L 410 I της 7.12.2020, σ. 13.

(²) Απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2021/372 του Συμβουλίου, της 2ας Μαρτίου 2021, που τροποποιεί την απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2020/1999 σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά σοβαρών παραβιάσεων και καταπατήσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (ΕΕ L 71 I της 2.3.2021, σ. 6).

(³) Απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2021/481 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 2021, που τροποποιεί την απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2020/1999 σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά σοβαρών παραβιάσεων και καταπατήσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (ΕΕ L 99 I της 22.3.2021, σ. 25).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1.

Στον κατάλογο φυσικών προσώπων που παρατίθεται στο τμήμα Α («Φυσικά πρόσωπα») στο παράρτημα της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2020/1999 προστίθενται οι ακόλουθες καταχωρίσεις:

	Όνοματεπώνυμο α (μεταγραφή σε λατινικό κείμενο)	Όνοματεπώνυμο α	Στοιχεία ταυτοποίησης	Λόγοι καταχώρισης	Ημερομηνία καταχώρισης
«16 .	Dimitriy (Dimitry, Dmitri, Dmitry) Valerievich UTKIN	Дмитрий Валерьевич Уткин (ρωσική γραφή)	Θέση ή θέσεις: Ιδρυτής και διοικητής της ομάδας Wagner Βαθμός: Αντισυνταγματάρχη ς (έφεδρος) Κωδικό όνομα: Vagner, Wagner Αναγνωριστικός αριθμός ταυτότητας ομάδας Wagner: M- 0209 Ημερομηνία γέννησης: 1.6.1970 ή 11.6.1970 Τόπος γέννησης: Asbest, περιφέρεια	Ο Dimitriy Utkin, πρώην αξιωματικός της ρωσικής στρατιωτικής υπηρεσίας πληροφοριών (GRU), είναι ο ιδρυτής της ομάδας Wagner και υπεύθυνος για τον συντονισμό και τον σχεδιασμό επιχειρήσεων για την ανάπτυξη σε διάφορες χώρες μισθοφόρων της ομάδας Wagner.	13.12.2021

			Sverdlovsk, Ρωσική Σοβιετική Ομοσπονδιακή Σοσιαλιστική Δημοκρατία (νυν Ρωσική Ομοσπονδία) Ιθαγένεια: ρωσική Διεύθυνση: Pskov, Ρωσική Ομοσπονδία Φύλο: άρρεν	Στο πλαίσιο της διοικητικής του θέσης στην ομάδα Wagner, είναι υπεύθυνος για σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από την ομάδα, στις οποίες περιλαμβάνονται βασανιστήρια και εξωδικαστικές, συνοπτικές ή αυθαίρετες εκτελέσεις και δολοφονίες. Τούτο περιλαμβάνει τον μέχρι θανάτου βασανισμό ενός Σύρου λιποτάκτη από τέσσερα μέλη της ομάδας Wagner τον Ιούνιο του 2017 στο κυβερνείο της Χομς, στη Συρία. Σύμφωνα με	

				πρώην μέλος της ομάδας Wagner, ο Dimitriy Utkin διέταξε προσωπικά τον μέχρι θανάτου βασανισμό του λιποτάκτη, καθώς και τη μαγνητοσκόπηση της πράξης.	
17.	Stanislav Evgenievitch DYCHKO	Станислав Евгеньевич Дычко (ρωσική γραφή)	Θέση ή θέσεις: Μισθοφόρος της ομάδας Wagner Ημερομηνία γέννησης: 1990 Ιθαγένεια: ρωσική Φύλο: άρρεν	Ο Stanislav Dychko, πρώην υπάλληλος της αστυνομίας της Stavropol, είναι μισθοφόρος της ομάδας Wagner. Μαζί με τρεις άλλους μισθοφόρους της ομάδας Wagner, συμμετείχε στον μέχρι θανάτου βασανισμό ενός Σύρου λιποτάκτη τον Ιούνιο του 2017 στο κυβερνείο της Χομς, στη Συρία.	13.12.2021

				Ως εκ τούτου, είναι υπεύθυνος για σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Συρία.	
18.	Valery (Valeriy) Nikolaevich ZAKHAROV	Валерий Николаевич Захаров (ρωσική γραφή)	Θέση ή θέσεις: Σύμβουλος ασφάλειας του Προέδρου της Κεντροαφρικανικής Δημοκρατίας (ΚΑΔ) Αναγνωριστικός αριθμός ταυτότητας ομάδας Wagner: M-5658 Ημερομηνία γέννησης: 12.1.1970 Τόπος γέννησης: Λένινγκραντ, Ρωσική Σοβιετική Ομοσπονδιακή Σοσιαλιστική Δημοκρατία (νυν Ρωσική Ομοσπονδία) Ιθαγένεια: ρωσική	Ο Valery Zakharov, πρώην μέλος της ρωσικής κρατικής ασφάλειας (FSB), είναι σύμβουλος ασφάλειας του Προέδρου της Κεντροαφρικανικής Δημοκρατίας (ΚΑΔ). Έχει κεντρικό ρόλο στη δομή διοίκησης της Ομάδας Wagner και διατηρεί στενούς δεσμούς με τις ρωσικές αρχές. Λόγω της διοικητικής του θέσης επιρροής και του ηγετικού του ρόλου στην	13.12.2021».

			Φύλο: άρρεν	ομάδα Wagner, είναι υπεύθυνος για σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από την ομάδα αυτή στην ΚΑΔ, στις οποίες περιλαμβάνονται εξωδικαστικές, συνοπτικές ή αυθαίρετες εκτελέσεις και δολοφονίες. Τούτο περιλαμβάνει τη δολοφονία τριών Ρώσων δημοσιογράφων το 2018, η ασφάλεια των οποίων τελούσε υπό την ευθύνη του Valery Zakharov.	

2.

Στον κατάλογο νομικών προσώπων, οντοτήτων και φορέων που παρατίθεται στο τμήμα Β («Νομικά πρόσωπα, οντότητες και φορείς») στο παράρτημα της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2020/1999 προστίθεται η ακόλουθη καταχώριση:

	Επωνυμία (μεταγραφή σε λατινικό κείμενο)	Επωνυμία	Στοιχεία ταυτοποίησης	Λόγοι καταχώρισης	Ημερομηνία καταχώρισης
«5.	Ομάδα Wagner άλλως ομάδα Vagner	Группа Вагнера (ρωσική γραφή)		Η ομάδα Wagner είναι ιδιωτική στρατιωτική οντότητα χωρίς νομική προσωπικότητα με βάση τη Ρωσία, η οποία ιδρύθηκε το 2014 ως διάδοχος οργανισμός του Σλαβονικού Σώματος. Διοικείται από τον Dimitriy Utkin και χρηματοδοτείται από τον Yevgeny Prigozhin. Η ομάδα Wagner χρηματοδοτεί και διεξάγει τις δραστηριότητές της μέσω της σύστασης τοπικών φορέων και με την υποστήριξη της τοπικής αυτοδιοίκησης. Η ομάδα Wagner είναι υπεύθυνη για σοβαρές παραβιάσεις των ανθρώπινων δικαιωμάτων στην Ουκρανία, τη Συρία, τη Λιβύη, την	13.12.2021».

				Κεντροαφρικανική Δημοκρατία (ΚΑΔ), το Σουδάν και τη Μοζαμβίκη, στις οποίες περιλαμβάνονται βασανιστήρια και εξωδικαστικές, συνοπτικές ή αυθαίρετες εκτελέσεις και δολοφονίες.	

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ (ΚΕΠΠΑ) 2021/2198 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 13ης Δεκεμβρίου 2021

για την εφαρμογή της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2015/1333 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στη Λιβύη

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και ιδίως το άρθρο 31 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη την απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2015/1333 του Συμβουλίου, της 31ης Ιουλίου 2015, σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στη Λιβύη και την κατάργηση της απόφασης 2011/137/ΚΕΠΠΑ ⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 12 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη την πρόταση του ύπατου εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Στις 31 Ιουλίου 2015 το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2015/1333.

(2) Στις 14 Οκτωβρίου 2020 το Συμβούλιο εξέδωσε την εκτελεστική απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2020/1483 ⁽²⁾, με την οποία καταχωρίστηκε ένα πρόσωπο που εμπλέκεται σε πράξεις οι οποίες απειλούν την ειρήνη, την ασφάλεια ή τη σταθερότητα της Λιβύης και έχει στενούς δεσμούς, μεταξύ άλλων οικονομικούς, με την ομάδα Wagner.

(3) Στα συμπεράσματά του της 24ης και 25ης Ιουνίου 2021, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιβεβαίωσε την προσήλωσή του στη διαδικασία σταθεροποίησης της Λιβύης υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών και ζήτησε να σημειωθεί πρόοδος όσον αφορά τον υπό την ευθύνη της Λιβύης πολιτικό διάλογο χωρίς αποκλεισμούς και να αποχωρήσουν χωρίς καθυστέρηση όλες οι ξένες δυνάμεις και οι μισθοφόροι.

(4) Το Συμβούλιο εξακολουθεί να ανησυχεί για την κατάσταση στη Λιβύη και ιδίως για πράξεις που απειλούν την ειρήνη, την ασφάλεια ή τη σταθερότητα της χώρας.

(5) Εν προκειμένω, ένα πρόσωπο που εμπλέκεται σε τέτοιες πράξεις θα πρέπει να προστεθεί στον κατάλογο των προσώπων και των οντοτήτων που υπόκεινται σε περιοριστικά μέτρα, ως έχει στο παράρτημα II και στο παράρτημα IV της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2015/1333.

(6) Ως εκ τούτου, τα παραρτήματα II και IV της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2015/1333 θα πρέπει να τροποποιηθούν αναλόγως,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Τα παραρτήματα II και IV της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2015/1333 τροποποιούνται σύμφωνα με το παράρτημα της παρούσας απόφασης.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση αρχίζει να ισχύει την ημερομηνία δημοσίευσής της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Βρυξέλλες, 13 Δεκεμβρίου 2021.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

J. BORRELL FONTELLES

(⁴) ΕΕ L 206 της 1.8.2015, σ. 34.

(²) Εκτελεστική απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2020/1483 του Συμβουλίου, της 14ης Οκτωβρίου 2020, για την εφαρμογή της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2015/1333 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στη Λιβύη (ΕΕ L 341 της 15.10.2020, σ. 16).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1) Στο παράρτημα II της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2015/1333, υπό τον τίτλο «Α. Πρόσωπα», προστίθεται η ακόλουθη καταχώριση:

	Όνοματεπώνυμο	Αναγνωριστικά στοιχεία	Λόγοι	Ημερομηνία καταχώρισης
«20.	KUZNETSOV, Aleksandr (Alexander) Sergeevich (Александр Сергеевич КУЗНЕЦОВ)	Θέση(-εις): Διοικητής του 1ου Λόχου Επιθέσεων και Αναγνωρίσεων της ομάδας Wagner Κωδικό όνομα: Ratibor Ημερομηνία γέννησης: 8 Οκτωβρίου 1977 Τόπος γέννησης: Nikolskoye, πρώην	Ο Aleksandr Sergeevich Kuznetsov ανήκει στη δομή διοίκησης της ομάδας Wagner, μιας ιδιωτικής στρατιωτικής οντότητας χωρίς νομική προσωπικότητα με έδρα τη Ρωσία. Ανέλαβε τη διοίκηση του 1ου Λόχου Επιθέσεων και Αναγνωρίσεων της ομάδας Wagner το 2014. Τραυματίστηκε τον Σεπτέμβριο του 2019 στη	13.12.2021»

		ΕΣΣΔ (νυν Ρωσική Ομοσπονδία) Ιθαγένεια: ρωσική Αναγνωριστικός αριθμός ταυτότητας ομάδας Wagner: M-0271 Φύλο: άρρεν	Λιβύη, ενώ μαχόταν στο πλευρό του Εθνικού Απελευθερωτικού Στρατού της Λιβύης (NLA) ως διοικητής των στρατιωτικών στελεχών της ομάδας Wagner. Μέσω της θέσης και των ενεργειών του, ο Kuznetsov είναι υπεύθυνος για τις δραστηριότητες της ομάδας Wagner που απειλούν την ειρήνη, τη σταθερότητα και την ασφάλεια της Λιβύης.	

2) Στο παράρτημα IV της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2015/1333, υπό τον τίτλο «Α. Πρόσωπα», προστίθεται η ακόλουθη καταχώριση:

	Όνομα	Αναγνωριστικά στοιχεία	Λόγοι	Ημερομηνία καταχώρισης
«25.	KUZNETSOV, Aleksandr (Alexander) Sergeevich (Александр Сергеевич КУЗНЕЦОВ)	Θέση(-εις): Διοικητής του 1ου Λόχου Επιθέσεων και Αναγνωρίσεων της ομάδας Wagner Κωδικό όνομα: Ratibor	Ο Aleksandr Sergeevich Kuznetsov ανήκει στη δομή διοίκησης της ομάδας Wagner, μιας ιδιωτικής στρατιωτικής οντότητας χωρίς νομική προσωπικότητα με έδρα τη Ρωσία. Ανέλαβε τη διοίκηση	13.12.2021»

		Ημερομηνία γέννησης: 8 Οκτωβρίου 1977 Τόπος γέννησης: Nikolskoye, πρώην ΕΣΣΔ (νυν Ρωσική Ομοσπονδία) Ιθαγένεια: ρωσική Αναγνωριστικός αριθμός ταυτότητας ομάδας Wagner: M-0271 Φύλο: άρρεν	του 1ου Λόχου Επιθέσεων και Αναγνωρίσεων της ομάδας Wagner το 2014. Τραυματίστηκε τον Σεπτέμβριο του 2019 στη Λιβύη, ενώ μαχόταν στο πλευρό του Εθνικού Απελευθερωτικού Στρατού της Λιβύης (NLA) ως διοικητής των στρατιωτικών στελεχών της ομάδας Wagner. Μέσω της θέσης και των ενεργειών του, ο Kuznetsov είναι υπεύθυνος για τις δραστηριότητες της ομάδας Wagner που απειλούν την ειρήνη, τη σταθερότητα και την ασφάλεια της Λιβύης.	

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ (ΚΕΠΠΑ) 2021/2199 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 13ης Δεκεμβρίου 2021

για την εφαρμογή της απόφασης 2013/255/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά της Συρίας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και ιδίως το άρθρο 31 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη την απόφαση 2013/255/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 31ης Μαΐου 2013, σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά της Συρίας ⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 30 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη την πρόταση του ύπατου εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Στις 31 Μαΐου 2013 το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφαση 2013/255/ΚΕΠΠΑ.

(2) Το Συμβούλιο εξακολουθεί να ανησυχεί βαθύτατα για την κατάσταση στη Συρία.

(3) Η ομάδα Wagner, μια ιδιωτική στρατιωτική οντότητα χωρίς νομική προσωπικότητα με έδρα στη Ρωσία, συμβάλλει καθοριστικά στις πολεμικές προσπάθειες του Bashar al-

Assad στη Συρία, ιδίως μέσω της εκπαίδευσης και της καθοδήγησης των συριακών δυνάμεων και των παραστρατιωτικών ομάδων που συνδέονται με το καθεστώς.

(4) Το Συμβούλιο θεωρεί ότι δύο πρόσωπα που εμπλέκονται στις στρατιωτικές επιχειρήσεις της ομάδας Wagner στη Συρία, καθώς και τρεις εταιρείες που επωφελούνται από το συριακό καθεστώς και το στηρίζουν, θα πρέπει να προστεθούν στον κατάλογο των φυσικών και των νομικών προσώπων, οντοτήτων ή φορέων που υπόκεινται σε περιοριστικά μέτρα του παραρτήματος Ι της απόφασης 2013/255/ΚΕΠΠΑ.

(5) Η απόφαση 2013/255/ΚΕΠΠΑ θα πρέπει, κατά συνέπεια, να τροποποιηθεί αναλόγως,
ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Το παράρτημα Ι της απόφασης 2013/255/ΚΕΠΠΑ τροποποιείται σύμφωνα με το παράρτημα της παρούσας απόφασης.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση τίθεται σε ισχύ την ημερομηνία δημοσίευσής της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Βρυξέλλες, 13 Δεκεμβρίου 2021.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

J. BORRELL FONTELLES

(⁴) ΕΕ L 147 της 1.6.2013, σ. 14.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Το παράρτημα Ι της απόφασης 2013/255/ΚΕΠΠΑ τροποποιείται ως εξής:

1. Οι ακόλουθες καταχωρίσεις προστίθενται στον κατάλογο του τμήματος Α («Πρόσωπα»):

	Επωνυμία	Αναγνωριστικά στοιχεία	Λόγοι	Ημερομηνία καταχώρισης
«316.	Andrey Nikolaevich TROSHEV (άλλως Andrei Mykolayvych TROSHEV) Андрей Николаевич ТРОШЕВ	Θέση/θέσεις: Απόστρατος συνταγματάρχης, ιδρυτικό μέλος και εκτελεστικός διευθυντής (επιτελάρχης) της ομάδας Wagner Βαθμός: Απόστρατος συνταγματάρχης Callsign: Siedoy Ημερομηνία γέννησης: 5.4.1953 Τόπος γέννησης: Λένινγκραντ, πρώην ΕΣΣΔ (νυν Ρωσική Ομοσπονδία) Ιθαγένεια: Ρωσική Συγγενείς/συνεργάτες: Dmitry Utkin (Ιδρυτής της ομάδας Wagner)· Andrey Bogatov (επικεφαλής της 4ης μεραρχίας επίθεσης και αναγνώρισης της ομάδας Wagner), Aleksandr Sergeevich Kuznetsov (διοικητής της 1ης μεραρχίας επίθεσης και αναγνώρισης της ομάδας Wagner) Φύλο: άρρεν	Εκτελεστικός διευθυντής (επιτελάρχης) της ομάδας Wagner, η οποία δραστηριοποιείται στη Συρία και εκπαιδεύει και διευθύνει τις συριακές δυνάμεις. Η ομάδα Wagner υποστηρίζει επίσης το καθεστώς Άσαντ και μάχεται στο πλευρό φιλοκαθεστωτικών παραστρατιωτικών ομάδων και του συριακού στρατού. Ο Andrey Troshev εμπλέκεται άμεσα στις στρατιωτικές επιχειρήσεις της ομάδας Wagner στη Συρία. Ενεπλάκη ιδιαίτερα στην περιοχή του Deir ez-Zor. Ως εκ τούτου, συμβάλλει καθοριστικά στην πολεμική δράση του Bashar al-Assad και, συνεπώς, στηρίζει και	13.12.2021

			επωφελείται από το συριακό καθεστώς.	
317.	Andrey Mikhailovich BOGATOV (άλλως Andrei Mychailovych BOGATOV) Андрей Михайлович Б БОГАТОВ	Θέση/θέσεις: Επικεφαλής της 4ης μεραρχίας επίθεσης και αναγνώρισης της ομάδας Wagner Callsign: Brodiaga Αριθ. ταυτότητας ομάδας Wagner: M-1601 Ημερομηνία γέννησης: 14.6.1964 Τόπος γέννησης: Stary Oskol, περιοχή Belgorod, πρώην ΕΣΣΔ (νυν Ρωσική Ομοσπονδία) Ιθαγένεια: Ρωσική Συγγενείς/συνεργάτες: Dimitriy Utkin (ιδρυτής της ομάδας Wagner), Andrey Nikolaevich Troshev (ιδρυτικό μέλος και εκτελεστικός διευθυντής (επιτελάρχης) της ομάδας Wagner), Aleksandr Sergeevich Kuznetsov (επικεφαλής της 1ης μεραρχίας επίθεσης και αναγνώρισης της ομάδας Wagner)	Επικεφαλής της 4ης μεραρχίας επίθεσης και αναγνώρισης της ομάδας Wagner που δραστηριοποιείται στη Συρία και εκπαιδεύει και διευθύνει τις συριακές δυνάμεις. Η ομάδα Wagner υποστηρίζει επίσης το καθεστώς Άσαντ και μάχεται στο πλευρό φιλοκαθεστωτικών παραστρατιωτικών ομάδων και του συριακού στρατού. Ο Andrey Bogatov διοικεί τις επιχειρήσεις της ομάδας Wagner και εμπλέκεται άμεσα στις στρατιωτικές επιχειρήσεις της ομάδας Wagner στη Συρία. Ενεπλάκη ιδιαίτερα στη μάχη της Παλμύρας. Ως εκ τούτου, συμβάλλει καθοριστικά στην πολεμική δράση του	13.12.2021».

		Φύλο: άρρεν	Bashar al-Assad και, συνεπώς, στηρίζει και επωφελείται από το συριακό καθεστώς.	

2.Οι ακόλουθες καταχωρίσεις προστίθενται στον κατάλογο του τμήματος Β («Οντότητες»):

	Επωνυμία	Αναγνωριστικά στοιχεία	Λόγοι	Ημερομηνία καταχώρισης
«79.	Velada LLC ООО Веладa	Διεύθυνση: Ochakovskoye Shosse, Dom 28, Building 2, Local 3, Room 8, Μόσχα, 119530, Ρωσική Ομοσπονδία Ημερομηνία δημιουργίας: 29.6.2015	Η Velada LLC είναι μια ιδιωτική εταιρεία η οποία δραστηριοποιείται στον τομέα του πετρελαίου και του φυσικού αερίου στη Συρία. Τον Δεκέμβριο του 2019, το κοινοβούλιο της Συρίας ενέκρινε σύμβαση με την οποία παραχωρήθηκε στη Velada LLC το δικαίωμα δραστηριοποίησης στον τομέα του πετρελαίου και του φυσικού αερίου στη Συρία, μεταξύ άλλων σε πετρελαιοπηγές στις περιοχές που τελούν υπό τον έλεγχο του καθεστώτος στη βορειοανατολική Συρία και σε κοιτάσμα φυσικού αερίου βορείως της Δαμασκού. Ως εκ τούτου	13.12.2021

			επωφελεείται από το συριακό καθεστώς ή το στηρίζει.	
80.	Mercury LLC ООО Меркурий	Διεύθυνση: Leninsky Prospekt, Dom 137, Building 1, Local 2, Room 5, Μόσχα, Ρωσική Ομοσπονδία	Η Mercury LLC είναι ιδιωτική εταιρεία που δραστηριοποιείται στον τομέα του πετρελαίου και του φυσικού αερίου στη Συρία. Τον Δεκέμβριο του 2019, το κοινοβούλιο της Συρίας ενέκρινε σύμβαση με την οποία παραχωρήθηκε στη Mercury LLC το δικαίωμα δραστηριοποίησης στον τομέα του πετρελαίου και του φυσικού αερίου στη Συρία, μεταξύ άλλων σε πετρελαιοπηγές στις περιοχές που τελούν υπό τον έλεγχο του καθεστώτος στη βορειοανατολική Συρία και σε κοιτάσμα φυσικού αερίου βορείως της Δαμασκού. Ως εκ τούτου επωφελεείται από το συριακό καθεστώς ή το στηρίζει.	13.12.2021
81.	Envro Polis LLC ООО Европолис	Διεύθυνση: Ulitsa Bratev, Gozozankinykh, Dom 2B, Pomeschenie 3.1., Krasnogorsk, 143409, Ρωσική Ομοσπονδία	Η Envro Polis LLC είναι μια ιδιωτική εταιρεία συνδεδεμένη με την ομάδα Wagner στη Συρία, η οποία δραστηριοποιείται στους	13.12.2021».

		Συγγενείς/συνεργάτες: General Petroleum Corp. τομείς της εξόρυξης, του πετρελαίου και του φυσικού αερίου στη Συρία. Η Enviro Polis LLC χρησιμοποιείται ως προπέτασμα της ομάδας Wagner στη Συρία. Έχει υπογράψει σειρά συμβάσεων με το συριακό καθεστώς, μέσω της κρατικής εταιρείας General Petroleum Corp., βάσει των οποίων εισπράττει το 25% των εσόδων από την παραγωγή πετρελαίου και φυσικού αερίου από κοιτάσματα που έχει δεσμεύσει η ομάδα Wagner. Ως εκ τούτου επωφελείται από το συριακό καθεστώς ή το στηρίζει.	

ΑΠΟΦΑΣΗ (ΚΕΠΠΑ) 2021/2196 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 13ης Δεκεμβρίου 2021

για την τροποποίηση της απόφασης 2014/145/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα όσον αφορά δράσεις που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και ιδίως το άρθρο 29,

Έχοντας υπόψη την πρόταση του ύπατου εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Στις 17 Μαρτίου 2014, το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφαση 2014/145/ΚΕΠΠΑ ⁽¹⁾.

(2) Λόγω της εμπλοκής στην Ουκρανία της ομάδας Wagner, μιας ιδιωτικής στρατιωτικής οντότητας χωρίς νομική προσωπικότητα με έδρα τη Ρωσία, σε δράσεις που

υπονομεύουν και απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας, ιδίως στο Ντονμπάς, το Συμβούλιο θεωρεί ότι τρία άτομα θα πρέπει να προστεθούν στον κατάλογο των προσώπων, οντοτήτων και φορέων που υπόκεινται σε περιοριστικά μέτρα, ως έχει στο παράρτημα της απόφασης 2014/145/ΚΕΠΠΑ.

(3) Το παράρτημα της απόφασης 2014/145/ΚΕΠΠΑ θα πρέπει, επομένως, να τροποποιηθεί αναλόγως,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Τα πρόσωπα που περιλαμβάνονται στον κατάλογο του παραρτήματος της παρούσας απόφασης προστίθενται στον κατάλογο του παραρτήματος της απόφασης 2014/145/ΚΕΠΠΑ.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση αρχίζει να ισχύει την ημερομηνία της δημοσίευσής της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Βρυξέλλες, 13 Δεκεμβρίου 2021.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

J. BORRELL FONTELLES

(¹) Απόφαση 2014/145/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 17ης Μαρτίου 2014, σχετικά με περιοριστικά μέτρα όσον αφορά δράσεις που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ L 78 της 17.3.2014, σ. 16).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Τα ακόλουθα πρόσωπα προστίθενται στον κατάλογο προσώπων, οντοτήτων και φορέων που περιλαμβάνεται στο παράρτημα της απόφασης 2014/145/ΚΕΠΠΑ:

	Ονοματεπώνυμο	Πληροφορίες ταυτοποίησης	Αιτιολογία	Ημερομηνία καταχώρισης
«201.	Dimitriy (Dimitry, Dmitri, Dmitry) Valerievich UTKIN (Дмитрий Валерьевич УТКИН)	Θέση(-εις): Ιδρυτής και διοικητής της ομάδας Wagner· Διευθύνων Σύμβουλος της Concord Management and Consulting Βαθμός: Αντισυνταγματάρχης (ρωσικός στρατός) Κωδικό όνομα: Vagner/Wagner Ημερομηνία γέννησης: 1.6.1970 ή 11.6.1970 Αναγνωριστικός αριθμός ταυτότητας ομάδας Wagner: M-0209 Τόπος γέννησης: Asbest, περιφέρεια Sverdlovsk, πρώην ΕΣΣΔ (νυν Ρωσική Ομοσπονδία) Ιθαγένεια: ρωσική Διεύθυνση: Pskov, Ρωσική Ομοσπονδία	Ο Dimitriy Utkin, πρώην αξιωματικός της ρωσικής στρατιωτικής υπηρεσίας πληροφοριών (GRU), είναι ο ιδρυτής της ομάδας Wagner και υπεύθυνος για τον συντονισμό και τον σχεδιασμό επιχειρήσεων για την ανάπτυξη μισθοφόρων της ομάδας Wagner στην Ουκρανία. Ως διοικητής της ομάδας Wagner, ήταν παρών στο πεδίο της μάχης στην Ουκρανία, όπου συντόνιζε και σχεδίαζε τις δραστηριότητες των μελών της ομάδας Wagner. Ως εκ τούτου, δεδομένης της θέσης του ως διοικητή, είναι	13.12.2021

		Φύλο: άρρεν	υπεύθυνος και έχει εφαρμόσει ενεργά δράσεις που έχουν υπονομεύσει και απειλήσει την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας.	
202.	Denis Yurievich KHARITONOV (Денис Юрьевич ХАРИТОНОВ)	Θέση(-εις): Αναπληρωτής περιφερειακός προϊστάμενος του γραφείου της Αστραχάν της Ένωσης Εθελοντών του Ντονμπάς· μέλος της Δούμας της περιφέρειας Αστραχάν· μισθοφόρος της ομάδας Wagner Ημερομηνία γέννησης: 16.3.1980 Τόπος γέννησης: Περιφέρεια Αστραχάν, Ρωσική Σοβιετική Ομοσπονδιακή Σοσιαλιστική Δημοκρατία Ιθαγένεια: ρωσική	Ο Denis Kharitonov είναι αναπληρωτής περιφερειακός προϊστάμενος του γραφείου της Αστραχάν της Ένωσης Εθελοντών του Ντονμπάς, μέλος της Δούμας της περιφέρειας της Αστραχάν και μισθοφόρος της ομάδας Wagner. Πολέμησε στο Ντονμπάς στο τάγμα αυτονομιστών Steppe, όπου διηύθυνε διμοιρία χειρισμού φορητών αντιαεροπορικών συγκροτημάτων πυραύλων.	13.12.2021

		Αριθ. διαβατηρίου: 76 2759110 Εκδούσα αρχή: MVD 30001 Ημερομηνία λήξης ισχύος: 10.3.2030 Διεύθυνση: Χωριό Ilyinka, περιφέρεια Αστραχάν, Ρωσική Ομοσπονδία Φύλο: άρρεν	Παραδέχθηκε ότι κατέρριψε προσωπικά ένα ουκρανικό ελικόπτερο και δύο αεροσκάφη Su-25 κατά την παραμονή του στο Ντονμπάς. Έλαβε το παράσημο του Τάγματος Αξίας της Ρωσικής Ομοσπονδίας για την “Προσφορά προς την Πατρίδα”. Επίσης, έχει λάβει τιμητικές διακρίσεις της ομάδας Wagner, ενώ έχει τιμηθεί και από τον επικεφαλής της Ένωσης Εθελοντών του Ντονμπάς και πρώην πρωθυπουργό της αποκαλούμενης Λαϊκής Δημοκρατίας του Ντονέτσκ (DPR), Alexander Borodai (που υπόκειται σε περιοριστικά μέτρα βάσει της απόφασης 2014/145/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου). Συνεπώς, υποστήριξε	

			ενεργά δράσεις και εφαρμόσε πολιτικές που υπονομεύουν και απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας.	
203.	Sergey Vladimirovich SHCHERBAKOV (Сергей Владимирович ЩЕРБАКОВ)	Θέση(-εις): Εξωτερικός υπάλληλος της ρωσικής GRU και μισθοφόρος της ομάδας Wagner Ημερομηνία γέννησης: 21.7.1981 Ιθαγένεια: ρωσική Διεύθυνση: Πιθανώς: Astrakhan, Kirovskiy rayon, Raskolnikova 11 app. 5, Ρωσική Ομοσπονδία Φύλο: άρρεν	Ο Sergey Shcherbakov είναι εξωτερικός υπάλληλος της ρωσικής GRU και μισθοφόρος της ομάδας Wagner. Πολέμησε στο Ντονμπάς υπέρ των φιλορωσικών αυτονομιστικών δυνάμεων ως μέλος στρατιωτικής μονάδας φορητών αντιαεροπορικών συγκροτημάτων πυραύλων του φιλορωσικού τάγματος αυτονομιστών Steppe, που κατέρριψε ένα ουκρανικό ελικόπτερο και δύο αεροσκάφη Su-25 στο Ντονμπάς.	13.12.2021».

			Συνεπώς, υποστήριξε ενεργά δράσεις και εφάρμοσε πολιτικές που υπονομεύουν και απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας.	

ΑΠΟΦΑΣΗ (ΚΕΠΠΑ) 2021/2196 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 13ης Δεκεμβρίου 2021

για την τροποποίηση της απόφασης 2014/145/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα όσον αφορά δράσεις που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και ιδίως το άρθρο 29,

Έχοντας υπόψη την πρόταση του ύπατου εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Στις 17 Μαρτίου 2014, το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφαση 2014/145/ΚΕΠΠΑ ⁽¹⁾.

(2) Λόγω της εμπλοκής στην Ουκρανία της ομάδας Wagner, μιας ιδιωτικής στρατιωτικής οντότητας χωρίς νομική προσωπικότητα με έδρα τη Ρωσία, σε δράσεις που υπονομεύουν και απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας, ιδίως στο Ντονμπάς, το Συμβούλιο θεωρεί ότι τρία άτομα θα πρέπει να προστεθούν στον κατάλογο των προσώπων, οντοτήτων και φορέων που υπόκεινται σε περιοριστικά μέτρα, ως έχει στο παράρτημα της απόφασης 2014/145/ΚΕΠΠΑ.

(3) Το παράρτημα της απόφασης 2014/145/ΚΕΠΠΑ θα πρέπει, επομένως, να τροποποιηθεί αναλόγως,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Τα πρόσωπα που περιλαμβάνονται στον κατάλογο του παραρτήματος της παρούσας απόφασης προστίθενται στον κατάλογο του παραρτήματος της απόφασης 2014/145/ΚΕΠΠΑ.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση αρχίζει να ισχύει την ημερομηνία της δημοσίευσής της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Βρυξέλλες, 13 Δεκεμβρίου 2021.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

J. BORRELL FONTELLES

⁽¹⁾ Απόφαση 2014/145/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 17ης Μαρτίου 2014, σχετικά με περιοριστικά μέτρα όσον αφορά δράσεις που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ L 78 της 17.3.2014, σ. 16).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Τα ακόλουθα πρόσωπα προστίθενται στον κατάλογο προσώπων, οντοτήτων και φορέων που περιλαμβάνεται στο παράρτημα της απόφασης 2014/145/ΚΕΠΠΑ:

	Ονοματεπώνυμο	Πληροφορίες ταυτοποίησης	Αιτιολογία	Ημερομηνία καταχώρισης
«201.	Dimitriy (Dimitry, Dmitri, Dmitry) Valerievich UTKIN (Дмитрий Валерьевич УТКИН)	Θέση(-εις): Ιδρυτής και διοικητής της ομάδας Wagner· Διευθύνων Σύμβουλος της Concord Management and Consulting Βαθμός: Αντισυνταγματάρχης (ρωσικός στρατός) Κωδικό όνομα: Vagner/Wagner Ημερομηνία γέννησης: 1.6.1970 ή 11.6.1970 Αναγνωριστικός αριθμός ταυτότητας ομάδας Wagner: M-0209 Τόπος γέννησης: Asbest, περιφέρεια Sverdlovsk, πρώην ΕΣΣΔ (νυν Ρωσική Ομοσπονδία) Ιθαγένεια: ρωσική	Ο Dimitriy Utkin, πρώην αξιωματικός της ρωσικής στρατιωτικής υπηρεσίας πληροφοριών (GRU), είναι ο ιδρυτής της ομάδας Wagner και υπεύθυνος για τον συντονισμό και τον σχεδιασμό επιχειρήσεων για την ανάπτυξη μισθοφόρων της ομάδας Wagner στην Ουκρανία. Ως διοικητής της ομάδας Wagner, ήταν παρών στο πεδίο της μάχης στην Ουκρανία, όπου συντόνιζε και σχεδίαζε τις δραστηριότητες των μελών της ομάδας Wagner.	13.12.2021

		Διεύθυνση: Pskov, Ρωσική Ομοσπονδία Φύλο: άρρεν	Ως εκ τούτου, δεδομένης της θέσης του ως διοικητή, είναι υπεύθυνος και έχει εφαρμόσει ενεργά δράσεις που έχουν υπονομεύσει και απειλήσει την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας.	
202.	Denis Yurievich KHARITONOV (Денис Юрьевич ΧΑΡΙΤΟΝΟΒ)	Θέση(-εις): Αναπληρωτής Περιφερειακός προϊστάμενος του Γραφείου της Ασταράν της Ένωσης Εθελοντών του Ντονμπάς· μέλος της Δούμας της Περιφέρειας Ασταράν· μισθοφόρος της ομάδας Wagner Ημερομηνία γέννησης: 16.3.1980 Τόπος γέννησης: Περιφέρεια Ασταράν, Ρωσική Σοβιετική Ομοσπονδιακή	Ο Denis Kharitonov είναι αναπληρωτής Περιφερειακός προϊστάμενος του Γραφείου της Ασταράν της Ένωσης Εθελοντών του Ντονμπάς, μέλος της Δούμας της Περιφέρειας της Ασταράν και μισθοφόρος της ομάδας Wagner. Πολέμησε στο Ντονμπάς στο τάγμα αυτονομιστών Steppe, όπου διηύθυνε διμοιρία χειρισμού φορητών	13.12.2021

		Σοσιαλιστική Δημοκρατία Ιθαγένεια: ρωσική Αριθ. διαβατηρίου: 76 2759110 Εκδούσα αρχή: MVD 30001 Ημερομηνία λήξης ισχύος: 10.3.2030 Διεύθυνση: Χωριό Ilyinka, περιφέρεια Αστραχάν, Ρωσική Ομοσπονδία Φύλο: άρρεν	αντιαεροπορικών συγκροτημάτων πυραύλων. Παραδέχθηκε ότι κατέρριψε προσωπικά ένα ουκρανικό ελικόπτερο και δύο αεροσκάφη Su-25 κατά την παραμονή του στο Ντονμπάς. Έλαβε το παράσημο του Τάγματος Αξίας της Ρωσικής Ομοσπονδίας για την “Προσφορά προς την Πατρίδα”. Επίσης, έχει λάβει τιμητικές διακρίσεις της ομάδας Wagner, ενώ έχει τιμηθεί και από τον επικεφαλής της Ένωσης Εθελοντών του Ντονμπάς και πρώην πρωθυπουργό της αποκαλούμενης Λαϊκής Δημοκρατίας του Ντονέτσκ (DPR), Alexander Borodai (που υπόκειται σε περιοριστικά μέτρα βάσει της απόφασης	

			2014/145/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου). Συνεπώς, υποστήριξε ενεργά δράσεις και εφάρμοσε πολιτικές που υπονομεύουν και απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας.	
203.	Sergey Vladimirovich SHCHERBAKOV (Сергей Владимирович ЩЕРБАКОВ)	Θέση(-εις): Εξωτερικός υπάλληλος της ρωσικής GRU και μισθοφόρος της ομάδας Wagner Ημερομηνία γέννησης: 21.7.1981 Ιθαγένεια: ρωσική Διεύθυνση: Πιθανώς: Astrakhan, Kirovskiy rayon, Raskolnikova 11 app. 5, Ρωσική Ομοσπονδία Φύλο: άρρεν	Ο Sergey Shcherbakov είναι εξωτερικός υπάλληλος της ρωσικής GRU και μισθοφόρος της ομάδας Wagner. Πολέμησε στο Ντονμπάς υπέρ των φιλορωσικών αυτονομιστικών δυνάμεων ως μέλος στρατιωτικής μονάδας φορητών αντιαεροπορικών συγκροτημάτων πυραύλων του φιλορωσικού τάγματος αυτονομιστών Steppe, που κατέρριψε ένα	13.12.2021».

			ουκρανικό ελικόπτερο και δύο αεροσκάφη Su-25 στο Ντονμπάς. Συνεπώς, υποστήριξε ενεργά δράσεις και εφάρμοσε πολιτικές που υπονομεύουν και απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας.	